

311168

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14

చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ మే నెల 14-వ తేది శుక్ర వారము

No 37

నంపుటము ౧౪

శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

నంచిక 32

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారికే వేలవేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సంభాషించి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము న కలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

శిలనొప్పుల మోస్తూను, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారబోలును, పొట్లబోగొట్టును.
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

దక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగి.
అమృతంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కామినియానూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది అమోఘమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఉడికిపోకుండా కాపాడుచు, వాటి యొక్క ఆభివృద్ధిని, సాగును హెచ్చించును. పుత్రైయందు గలగునుటను పారద్రోలును, బుట్టతలను మాన్పును, రింగుమారిన వెంట్రుకలను మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన గువాగులందు ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియొచ్చిన ను గలిగించును. వేసకు మేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన అత్యుత్పత్తులగుణమును గుఱించి చాలగొప్పగా పొగడి యున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతవత్తము చదువుడు.

దివాకరంద్రు భండారి, అమృతసరస్వతి పంజాబునుండి వ్రాసినది:—
“మీ కామినియానూనెను పరిశీలించితిని. ఇది వెంట్రుకలు మెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. చి. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను దీయచేసిపంపును.
దీనిని ఉపయోగించుటకుమరువకును. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.
1 బుడ్లి ధర రు 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము 8 ” ” 2-10-0 ” 0-12-0 ”

హెచ్చరిక:—కామినియానూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును యుండు ప్రతి వాగరికగృహమున నుకాదమునందు తప్పక దొరకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తక గుణులుగల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది సరసము, శ్రేష్ఠమైనదని” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్పలూభము గలదని తెలుసుకొనుడు. గాన అట్టిచల్లని వ్యాపార శంకములకుమీర లోబడకుడు. ఎప్పటికిని **కామినియానూనె** తప్ప మరేదీయ వాడకుడనని, స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరులన్నిటికి రాజువంటిది ఓటో దిల్ బహారు
వాడబడిన వారంజరిచేచాలగొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిరు మాలయందు కొని చుక్కలను వేసిన కొత్తగా కోసిన పుష్పములవలె మిమ్ము ప్రకృతులకు దానివాసన వ్యాపించును
దీనిని ఒకసారి వాడుచు తరువాత మీరెప్పుడును దీనినేవాడుదురు
1 బొట్టు బుడ్లి 1 కి ధర రు 2-0-0 చి. పి. ఖర్చులు రు 0-5-0 ప్రత్యేకము 1/2 ” ” 1-4-0 ” 0-5-0 ”
కాపిట్ బుడ్లి 1 కి ధర రు 0-2-0

సోల్షజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికల్ కంపెనీ,
285, జమ్మమచీదు మార్కెట్, బొంబాయి

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp.
Imperial Telegraph College, DELHI

మకరధ్వజ రసాయనము

దీనిని వేచించుకొనో బలము, పుష్టి, కాంతి, శ్రేష్ఠస్వ మనోబలము, రతిదార్శన్యము కలుగజేయును 60 మాత్రలుగల సీసా 1 కి తపాలా ప్యాకెంట్లగుర్తుతో 3-7-0.

1 **పి. ఆర్. మెడికల్ హాల్**
రామచంద్రపురం, (గోవావిరి)

ROLLED GOLD SQUARE SHAPE BRACELET WATCHES Rs. 7.

Case and Chain: Pure Rolled gold; glass Crystalline; Dial: beautifully finished; Figures and shape, as per illustration; appearance: charming and equal to gold; Workmanship: strong and durable; movement: Swiss high grade; Bracelet: suits all wrists.

—These watches are fully guaranteed for a period of three years. Watch complete Rs. 7.

The Westminster Watch Co.,
Post Box No. 328,
Mount Road, Madras

కౌను థియేటరు 2253

12-5-26 బుధవారమునుండి 14-5-26 శుక్రవారమునకు
ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు. సా॥ 5-15 గం, ౮ ౧1 ౩-8౦ ని॥
సంలరముయొక్క జయము నెత్తురు ప్రవాహములతోను,
భయోత్పాతములతోను నిండియుండును
బ్లాక్ సర్క్యల్ లో నున్న
“**క్రైయిటన్ హెట్**”
ప్రదర్శించబడును, ఇది ఆంధ్రదేశిని అప్తమైచి. సుంక మియ్యకుండా రహస్యముగ పరువులను ఎగువతి దిగువతిచేయు వారికిని, ప్రతికాధిపతికిని జరిగిన కలహమును గుఱించి తెలుపు బాధను గలిగించు కథ 5 రీల్సు గలది ఆ నేక ఉద్రేకమైన విషయములు గలవి.

రీ నెట్టిమెంటు

(రె. మం. దేశ్వరేశ్వరగారు)

విధానము

పన్ను నిర్ణయించుటలో అవలంబించవలసిన మాలసూత్రములు "మొదటిలో, ఐండ్రు, రేగడ, యెర్రచెక్క, గువ్వ, జొండు ఇనుక, మన్నగు భేదముల సంయోగమును (Mechanical Composition) బట్టి మట్టి తరగతులుగా విడదీయబడును. పిమ్మట ఒక్కొక్క తరగతిమట్టిలోనన్న, రసాయనిక పదార్థములు (Chemical properties) ను నై సగ్గికక్షణులు (physical properties) ను బట్టియు రకములు (Sorts)గా అంతర్విభజనము చేయబడును. అటుతరువాత ప్రతితరగతి రకమునకు, చెందిన భూమిలోన, అనేకసారులు చేయబడిన ముఖ్యపంటయొక్క శోధనఫలితమును బట్టి సదరురకము (Sort)కు పంపి నిర్ణయము చేయబడును. అట్లు నిర్ణయించబడిన పంటకు నెట్టిమెంటుకు సన్నిహిత పూర్వపరిధి ఇరువైకరువులేని సంవత్సరముల దామాషాయినిబట్టి జిల్లా కంఠకును ధరకట్టబడును. ఈకొత్తునుండి (Value of out turns) సదరు గింజలు మార్కెట్టుపలములను చేరుటకు అగుభర్తులు సామాన్యకారణములకొందను కొంతకొంతమును ఇందులోనుండి వ్యవసాయపు ఖర్చులున్న, కాలహానము తేడాలున్న, గట్టు, బోడిలు మన్నగు ఘోతముకు రాని ప్రదేశములకు మదర్బాక్రింద నూటికి కొంతచొప్పునను (0/0) మినహాయించబడును. వైవిధ్యముగా మినహాలు పోను శేషించిన మొత్తమునకు పోర్టు స్టాండింగు అర్ధరక్తకారము రహితయొక్క నికరాదాయ మనబడును ఇందుండి రాజభాగము సగమునకు మించరాదు (చూ 1-2-B S.O. Vol I)

పిమ్మట మట్టిరకములను వదలి సమాన పంట విలువలుగల భూములన్నియు ఒక్కొక్క తరముక్రింద వచ్చునట్లు బ్రాకెట్టు చేయబడి, సదరుతరములోని భూములకు యేకరేటుకట్టబడును. ఈరేట్లు గ్రామముయొక్కస్థితి (situation) నిబట్టియు నీటివనరు యొక్క రకమునుబట్టియు ఇంకను సవరణచేయబడును ఇందులకే మెరకభూములను రోడ్లకు దూరముదగ్గరలనుబట్టియు, దండభూములను నీటివనరుల తరహాబట్టియు గ్రూపులుగా చేసెదరు అందుచేత యేకరకము వట్టికి చెందినవైనను భూములు గ్రూపుతేడాలుబట్టి రేటులో వ్యత్యాసమును గల్గియుండును. పై సూత్రముల నొకటొకటిగా విపులపరచెదను (చూ 1-2-B S O, Vol I).

మట్టి విశేషములు

మట్టి అయిదుతరగతులు 1. ఐండ్రు 2. రేగడ లేక నల్లటి (త్రైపంటభూమి 3. యెర్రచెక్క 4. గుడ్డ, గువ్వరాయి 5. ఇనుక నీల ఈచేధములకే Mechanical Composition అని పేరు. నీలలోగల ఈ సామాన్యభేదముల కనుగొనినవిదవ ఒక్కొక్కతరగతిలోగల రసాయనికపదార్థములు (Chemical properties) వేడిని, లేమను నిల్వకొనుకీ (physical properties) వ్యత్యాసముకల పదార్థములు పిరినిబట్టి రకములు నిర్ణయించబడును. బంకమట్టి హెచ్చుగా నున్న నేలయందే పైలక్షణములు హెచ్చుగానున్నవి. అందుచే ప్రతితరగతిలోను బంకమట్టియొక్క పాలునుబట్టియే రకములు యేర్పడుచున్నవి. ఒకతరగతిలో బంక 2/3 మించి యున్నయెడల మొదటి రకముగాను, 2/3 కు న్ను 1/3 కున్న మధ్య రెండవరకముగాను 1/3 కు లోపల మూడవరకముగాను సామాన్యముగ లెక్కచేయబడును ప్రస్తుత నెట్టిమెంటులో మట్టి విశేషముల పునర్నిర్వచనము లేదుగాన పి యంకము నింతటితో ముగించెదను.

పంటనిర్ణయము

వైవిధ్యముగా నిర్ణయముచేయబడిన ప్రతితరగతిభూమిలోను అనేకసంవత్సరములనుండి పండుచున్న పంటలనుబట్టి సదరు భూమికి "గింజలకొత్తు" (Gram Values) కట్టవలెను. నెట్టిమెంటు సామాన్యాయలు రీతి 2 రూలు ప్రకారము అనుభవజ్ఞులు గౌరవనీయులు అయిన రహితులసహాయముతో నెట్టిమెంటు దోస్తగిలు ఈతనిని సెరజేర్చవలెను.

పంట నిర్ణయము చేయుటలో రెండు అంశములను నెట్టిమెంటు వారు గమనించవలెను

(1) నెట్టిమెంటు బిరుదునున్న భాగములోని యెట్టి భూమిలో అనేకరకముల పంటలు పండుచున్నను సదరుపంట లలో యొక్కన విస్తీర్ణముగల్గి భోజనమునకు సంబంధించిన పంటలనే ప్రధానముగా (Basis) తీసికొనవలెను. ఉదా - ఒకతాలూకాలో రాలు, జొన్నలు, ప్రత్తి, సువ్వులు మొదలైన పంటలున్నవి. అందులో హెచ్చుపంటయొ, అచ్చట ప్రజ

ల ఆహారమైనదియు, "రాగి" అనుకొనుదు దానినే ప్రధానముగా తీసికొని భూభరనుబట్టియే ఆభాగములో మెట్టభూమికి పంటకొమ్మకు కట్టవలెను సదరుభాగములో కొన్ని యితరపంటలు కూడ ప్రాముఖ్యమైనయెడల కొంతవరకు దామాషాయి మూలముగా ప్రధానపంటపేరు క్రిందవానిని సరిచేసెదరు

(2) దంపకు భాగ్యము పంటనే ప్రధానముగా గైకొనవలెను. పై ప్రకారము నెట్టిమెంటు భాగములోని ముఖ్యపంట నిర్ణయమునకు పిమ్మట ఎకరం ఒకటికి యేతరగతి - రకం (Class-Sort) భూమి యెంత పండుచున్నది ప్రత్యక్షముగా లేవునలెను ఇట్లు లేవుటలో ఒకతరహా భూమిలోనే శ్రేష్ఠము - మేలు - సామాన్యము - తక్కువ కీడు అను పద్దులక్రింద నెట్టిమెంటువారు, రివియూవారు, రహితులుచేసిన శోధన లన్నిటిని తీసికొని, సదరుభూమి సామాన్య వ్యవసాయంలో యేసంవత్సరం యెంతపండుచున్నదో దామాషాయి తీసికొని, పిని నన్నిటిని కీడు మేల్లు సమానముగా నుండునట్లు సర్ది ఎకరం 1-కి పంట నిర్ణయము చేయవలెను.

ధరకట్టుట

సదరుపంటకు కరువులేని 20 సంవత్సరపు సమత్వరముల దామాషాయి ధరనుబట్టి కట్టవలెను ఒకటవరకము రెండవ రకము భాగ్యములగలరు దామాషాయి చేయవలెను సదరుధరలు రహితులు సామాన్యముగా గింజలు అమ్ము మానములకు సంబంధించియుండునలెను. కరువులేని యనగా సదరు నెట్టిమెంటు జిల్లాలో కరువులేనియని భావముకాదు "సదరుజిల్లాలో కరువులేకపోయినను, ఇతర ప్రాంతములలోని కరువులవలన నెట్టిమెంటు జిల్లాలరలు చలించిన సంవత్సరములన్నియు కరువుసంవత్సరములే" (గత నెట్టిమెంటులో కల్పగర్బ బ్రాడీగారి వ్యాఖ్య)

కాలమానపు వ్యత్యాసము

ఈధరలోనుండి నూటికి 8 మొదలు 20 వరకును గ్రామమునుండి బజారులకు గింజలు రవాణాకాగూను అగు కిరాయి, శేవు, క్రిందను, పాముకారు లాభముక్రిందను మినహాయించవలెను.

శేషించినదానినుండి కాలమానవ్యత్యాసము ఫలితముకురాని భూమి (unprofitable land) క్రింద నూటికి 25 వరకు మినహాయించవచ్చును

కాలమానవ్యత్యాసము - యెండు, ముగ్గు, తెగట్టు, గాలిపాటు, ససికాకపోవుట, సకాలవానలులేమి, అకాలపువానలు, తుపానులు, సకాలములో ఊడ్చుకాకపోవుట మన్నగు నవి పై వ్యత్యాసము నెట్టిమెంటు పూర్వసంవత్సరములలో సదరుభాగములో యెంతవరకు గల్గినదియు నెట్లుమెంటువారు తెలుసుకొనవలెను

ఫలితమునకురానిభూమి - బోడిలు, గట్టు, కాలిదారులు, ఆకుమట్టు

వ్యవసాయపు ఖర్చులు

కాలవ్యత్యాసము మున్నగువానిక్రింద మినహా పోష నిర్ణయము మొత్తమునుండి రహితున కగు వ్యవసాయపుఖర్చులు మినహాయించబడును నెట్టిమెంటు సామాన్యాయలు గత గోదావరి జిల్లా నెట్టిమెంటు రిపోర్టు ప్రకారమున్న ఈ క్రిందిపద్దులు అంగీకరించబడినవి

- (1) నాగటియెడ్డ కొమ్మకు - ఒకజరియెడ్డు ఎన్ని యకరములు ఎన్ని సంవత్సరములు వ్యవసాయము జేయునో అనుభవముపై తెలిసికొని దానినుండి ఒక యకరంకు అయ్యే కొమ్మకు కట్టవలెను.
  - (2) వ్యవసాయపు వనిముట్లు.
  - (3) విత్తనములు.
  - (4) నాగలిదున్నుటకు కూలి
  - (5) యెరువు కొమ్మకు
  - (6) ఊడ్చు, కలుపుతీర, పరుపెట్టుట, కాపుకాయలు
- కాలులలో మేటలుతీయుట - కొత్త కట్టెత, కయలుచేయుట, కమ్మర, వడం మామూళ్లు.
- నెట్టిమెంటు మ్యాన్యుయలు - రూలు 5కిలో యెడ్డ మేతనగూర్చి ఇట్లున్నది "యెడ్డమేతక్రింద 'గడ్డి' పంటకొమ్మకు నుండి మినహాయించబడిన అందుచేత యెడ్డమేతక్రింద పైఖర్చులలో కద్దులేదు కాని యేప్రాంతములోనైన యెడ్డకు గింజలు మేర ఆచారముగా నున్నయెడల అందుకు తగు మదరా ఇవ్వవలెను"

పైపద్దులు దంప ఎకరమునకు చెందినవి. మెట్టయకరముకు పద్దులలో సదరుకృషి స్వభావమునుబట్టి మార్పులుండును.

ఈ వ్యవసాయపుఖర్చులు అన్ని తరహా (class-sort) భూములకు ఒకవిధముగా నెట్టిమెంటువారు కట్టుటలేదు. ఐండ్రుక్రింద కట్టబడిన ఖర్చులు, రేగడ, యెర్రచెక్క, చివరకు ఇనుక ధరకువచ్చునరీతి క్రమేణ తగ్గింపబడును ఇట్లు చేయుటలో "వ్యవసాయపుఖర్చులు పంటనుబట్టియే యుండుననియు, రహితు వంద్రు, ప్రత్తి, సువ్వు, రేగడ మొదటియు, యెర్రచెక్క మన్నగురకములకును నెట్టడని వారిమతము కాని

ఈమతము 1866-70 గోదావరిజిల్లా నెట్టిమెంటు కమిషనరు అయిన "మావ్డరు" గారున్న, రివియూనెట్టిమెంటు విషయములో సమగ్రులని ఖ్యాతిగాంచిన "రోగర్సు" గారున్న ఖండించి పైతరగతులకంటె క్రిందితరగతులకే యొక్కవచ్చు లననను రహితుల అనుభవపూర్వక అభిప్రాయమును అంగీకరించిరి.

ఈవిధముగా దంప, మెట్టభూములలో తరగతి - రకం - వారీని ఎకరం 1-కి పంటనిర్ణయము చేయుబడి అందుండి కాలమానవ్యత్యాసమువరకును గల మినహాలుపోను శేషించినమొత్తము నుండి పై వ్యవసాయపుఖర్చులు ఆయాతరగతి - రకంవారీగా మినహాయించబడును అట్లుపోను శేషించినమొత్తమును రి. న్యూమర్చిప్రకారము ఎకరం 1-కి రహితునకు మిగిలిన నికరాదాయమనిపేరు దీనినుండి సర్కారుపన్ను సగమునకు విభజిరాదు. గత నెట్టిమెంటునాటిపంట, ఖర్చులు, మినహాలు, ప్రస్తుత నెట్టిమెంటునాటి పంట, ఖర్చులు, మినహాలు, గమనించి అప్పటికంటె ఇప్పుడు హెచ్చు శేషించిన, సదరు శేషములోనుంచి సగము ప్రస్తుతరేటునకు చేర్చవలె ననియు, సదరు శేషము గత నెట్టిమెంటునాటికంటె తగ్గినచో అతగలలో సగము ప్రస్తుతరేటునుండి తగ్గవలెననియే. నెట్టిమెంటువిధానముయొక్క హృదయము ఇట్లుచేయుటలో రహితుయొక్క ఆర్థికస్థితి, నిత్యావసరములును కూడ ఆసీసరు దృష్టిలోనుండగలవనియే. ఈవిధానము విశ్వసించుచున్నది పైపంట నిర్ణయములో రహితు వ్యయముగా చేసికొన్న మరమ్మతులుగాని, వరులునల్లగాని గల్గిన కొమ్మకు పూరాగా రహితునకే వదలవలెను (చూ B S O)

తరము

వైవిధ్యముగా ప్రతితరగతి రకమునకు రేటు లేనివిదవ సదరుప్రకారము పంట విలువగల భూములన్నిటిని ఒక్కొక్క తరముక్రింద బ్రాకెట్టుచేసి, దానికంత మధికరేటు కట్టుదురు. ప్రస్తుతము ఇట్టివి 16 తరముల రేటు గలవు

త్వర రామగోపాలహాలు మించిన పడుడు! పాచ్చి విజయనగరం దుర్లభము! అనేక దేశములలో మిక్కిలి ప్రఖ్యాతిగాంచిన మిస్ గోహార్జాన్ సంగీతసభ పైనుదహరించిన హాలులో యీనెల 19, 21 తారీఖులను జరుగబోవుచున్నది. ఆంధ్ర దేశమందు యిట్టిసభ యిప్పటికెన్నగును జరుగలేదు గాన యీతరుణము మించిన దొరకుట దుర్లభము. టిక్కెట్లకై వెంటనే త్వరపడుడు.

రేటు: - రోజుకు రూ 5. 4. 3. 2. 1. యద్రు, ఎ. జె. గోపాల రావు పంతులుగారు, తాడి రామమూర్తి నాయుడుగారు, జాయింటు ప్రొవైంటు, రామగోపాలహాలు, విజయనగరం.

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు మిక్కిలి గుణకరమైన ట్టి అద్భుత నివారిణి

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే కలిగిన అతినరముల బలహీనతచే బాధపడుచుంటిని నేను అనేక వైద్యులవద్ద చికిత్స చేసికొనియు కొంచముకూడ గుణముకా లేదు కడపట శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి సిఫార్సుపై కృష్ణాపురనివాసియును ప్రస్తుతము, చెన్నపురి, మైలాపూరు, శోభోము, లిక్ పెరారి యా వీధిలోనున్న "అల్పరై లాడ్జియందు" కాపురమున్న పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలములోనే అనగా 39 దినములలోనే నాకు గలిగిన అభివృద్ధికి, శ్రమనివారణమునకు నేను మిక్కిలి అశ్చర్యపడుచున్నాను.

చెలికాని నూర్యారావు మూరమండ జమీందార్ శ్రీ వెంకటగిరిరాజాగారి బావమరది 12.5-1925

గాంధీ దైవజ్ఞుడు జాతకనపలు లేక ప్రశ్న వ్రాయు కాలము తెలుపవలెను. భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు రూ 100 పై ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. ఒక సంవత్సర మాస, వార్తఫలము వ్రాయు. రూ. 2-0-0 వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. అందనేమచ్చును బోధించు లును, పి. పి. (చిత్తూరుజిల్లా)

వేంకటేశ్వరాయుర్వేద కళాశాల

బెజవాడ

తృతీయ వార్షిక పరీక్ష

బెజవాడయందలి శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాల తృతీయ వార్షిక పరీక్ష సమయమునందు చదువుచున్న బ్రాహ్మణ అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి హృదయవత్ ప్రార్థనలతో శాస్త్రిమహర్షి కళాభిరామమయి వేంచేయంగనున్నట్టి శ్రీ యోమిత్రాస్యదుదారసంపదకుఁజేయూరక బ్రహ్మాండమయిన సేమంబుతో దయవారి భారతకళా శ్రీమన్ను ముట్టంగఁ బ్రార్థనలతో నాయురారాగము నువిద్యాల పరిల్లుతే

మ శ్రీతనందోహము శిష్యులై గురువులై నేవింపవారింగలా విలసిల్ల సంపదలకొనితొంపరిల్లిపై నేర్పరిల్లి పరిష్కార స్వతుల్య పుష్పము తొండవంబునలపక వర్ణిల్లుచుకొ డేవ సం గతి నాయుర్నిగమలయంబిది మహాభూతి విరాజిల్లుతే

సీ ప్రయాణితయముతోఁ బారులెల్లరును గృహపరం ప్రసృతిఁగావడుచుండి అనుదినాభ్యుదయము పాధ్యాయబృందంబు శాఖోపశాఖలై సంతరింప బహువిధాయుర్వేద మహితసారాంశముతో ఫలపుష్పవధురస కళలగ్రాల సకల విద్యాసారసంగ్రహమోవిద్యార్థులకు సుకలంబులై యలరుచుండ

పారిజాత పృక్షంబు నాఁ బరిడవిల్లి సకల సుమనస్సుమాహాసం శ్లాఘ్యమగుచు లలితసుయశకలాపరిమళముతోడ

సగాత మాయుర్వేద పాఠశాల

- ఈ తామర తంపరైసిరికిఁ దానకమై నయనోత్సవ ప్రభా నేమకలాన్వితం పునసు దీరగనీ ఘనమైనపాఠశాలామణిఁ బొల్పి దొండపాడ లాగున నర్థిలి వైద్యవిద్యకు ద్వామతమాభివృద్ధి సతతం బొనఁగూడగఁ జేయుగావుతే.
- ఈ శ్రీనివాస ప్రసాదభరసిద్ధిభూతి మహామహోల్లస త్వానన వేంకటేశ్వర కృపామయభవ్యకటాక్ష పరితం బై విలసిల్లు వైద్యక కళాలయమియ్యదిసోరి రామ నా మావన మొందుచుండి విబుధానళికింభుని భోగ్యమయ్యెడికొ సీ శ్రుబలశ్రవణకోర్పి పాఠశాలకుజీన,
- కళనిల్వనిచ్చులుగడగుచుండె
- అరిసిధిగీరధ యత్నమల్నల్లుచు,
- దిక్షుగార్యమును సాధించుచుండె
- శిషిలతగాంచు బ్రాహ్మణవిశిష్టమై,
- నిరుపమావరబుద్ధి నెఱపుచుండె
- ప్రణవపంచన భావననాయుర్ని,
- గవమధ్యధిపగఁగడగుచుండె
- కాంతదృష్టుల నామయ కాంతిజేయు,
- ప్రాధిగలవాఁడు నోరిసద్వంశమునకు,
- కత్తమగబధుఁడీమనరామశాస్త్రి,
- ఉన్నతగుణప్రపూర్ణిశ్లాఘ్యుండుగాడె
- సీ ఉద్భవంబురసన యోత్రమ సుగుణకు
- ధృతశ్రోత్రయాన్యవాయాశ్రయంబు
- సంప్రదాయంబు ప్రశంసనీయావల
- వైదికవాసనా వాసితంబు
- ఆచారనీతుల నర్హ శాస్త్రియ స్వ
- ధర్మ నిష్ఠాపారతంత్ర్యవిధులు
- వైదుష్యసంప్రతి పావనభావ సం
- పూర్ణాస్తికత్వ విధూషితంబు

బాసురే వోరి సద్వంశ జలధికాన్తు భంగు శ్రీ రామశాస్త్రి పావనగుణాభి నిరవధికమగును గాదె నిర్విద్రక్షిరి కుసుమ పరిమళమదితే దిక్కుంజరంబు

మ ప్రణయద్యోతక కాశీకలకల వ్యావరపారాయణ కృణితాశాస్య శుభోక్తివై భవమలం గానంబు మున్నెప్పుడో గణనీయంబుగఁజేసి కాలఘటనకొ గార్వ్యంబునందోగు కా రణముంగాంచి భిషక్కుశాలనకుం బ్రాశస్త్యమున్నట్టి గం కణముంగట్టిన రామశాస్త్రికి నమస్కారంబు నేయందగకొ సీ తాకికజ్ఞానవి లక్షణప్రతిభాభ్యుదయలక్ష్మీ కొకవై జయంతిగాగ

పూజ్యపాండిత్య సముద్ధిత ప్రభుప్రసాదాప్తికదగిన చిహ్నంబుగాగ

సారసాఫల్య భాస్వత్యశోరసికతా రీతికి దృష్టాంతరేఖగాగ

వర్ణనీయగవేష కార్ణవచరకవి తలజాలకుమార్గపర్వీగాగ

సలితాంధ్రవిద్యా మహాకాఖ్యాయందుఁ బెద్ద యధికారమునుగాంచి వెలసయుండె

యిట్టి రామలింగారెడ్డి యీశభ నిలు లగ్నశీమండుటయు శ్లాఘ్యంబు మిగుల

సీ. అమలాంగ వాక్సతీ క్షిమనీయవిసయోప గూహనంబునను గో రుల్లవిల్పి

శాస్త్రసరస్వతీ సరసభావోచితా వలకటాక్ష ని స్థలదేవంగి

ఆంధ్రభాషానిలా సాశ్రయవిభ్రమ సంప్రసంబులను స్వాంతమొసంగి

అమృతవాణిమహా స్థాపనంపుష్టికి దగు మహాస్థూరి వందనమలొసంగి

సరస సాహిత్యరత్న విశ్రాంతికిలిత పావనామోదసారకళావిభూతి వెలయు రామలింగారెడ్డి విలుధుడీ స భాధిపత్యముగనుట శ్లాఘ్యంబు గాదె.

శాస్త్రిమహర్షియు నాంధ్రదేశమునగూ ర్చెన్నిశ్యవిద్యాలయ ప్రారంభంబనియు దక్షగ్రపదనిం బ్రఖ్యాతుడౌ రామలిం గారెడ్డినియమించినారనియునుం గర్వాణవా ర్థక వనోహరి శ్రీకమలై భువిస్వలసె శ్రేయస్సావనతో రాజిలెక.

శాప్రాశస్త్యంబిలినాంధ్రవాక్సతికిఁ బ్రాప్తంబుయ్యెరెడ్డస్వయం దికాల్పరిపాలకత్వమున గీర్తింగాంచుఁగాలంబునం బ్రాదాశోభల్యరంజనంబునో యందుకొ నుదీపాభిణా నాశల్యైడితేమ లభి నెవ దత్యాశక విసర్జించెడికొ

శాచెయంగాదగినట్టి సత్కృతులచేఁ జేయూత గీల్కొల్పిదై వాయులైంబరుచున్న భారతకళా వ్యాసంగసంపత్తికొ

యాయుర్దాయముఁ జేయువా రెవరోకో ... ముక్తి ద్దులే న్యాయస్థానమలంకరించుట మహానందంబు గల్గించెడికొ

శా ఆయుర్వేదమటంచు నొక్కటన నేలా యాంధ్రవిద్యాప్రపం చాయువ్యంబధికారమాద్యమననీ యందుండె నాయ త్తమై యేయధంబుల నెట్లుమార్చునో భవానిశండు వైదుష్యశో భాయోగంబిక నాంధ్రవాక్సతికి గూర్పంగావలెకొ సత్కృతుతో.

* * *

ఈ యవసరముననే మల్లాది సోమయాజులగారిచే చేయబడిన మంగళాచరణము

సీ వైద్యశాస్త్రాచార వర్యమగ్ధులు భిషక్ శ్రీయే నోరి రామశాస్త్రి విజయవాడపురిని విలంబ నాటిన

వైద్యకలాశాల వార్షిక పరీక్ష

వంబు మూడవసారి డంబుమీరంగఁ బూని

కార్యదక్షుండు శ్రీ కట్టవంచి

రామలింగారెడ్డి రహియాజమ్యుతి

సహాయించి దీనికి వన్నెఁబెచ్చె.

ఆంధ్రదేశపు విశ్వవిద్యాలయంబు

వైదుష్యాస్పెల్లరధికార భాసకుండు

దేశమిత్రుండు విద్యుల దివముగాను

విజయవాడకు నెలకొల్పి వెలయుగాత

విలేఖకులకుసూచన

మాకనుదినము వచ్చు లేఖలలోను వ్యాసము లలోను ప్రచురింప దగినవాటిని గూడ ప్రచురింప వీలుకలుగుచున్నది. వేజీలను హెచ్చుగ వేయు చున్నను సాధ్యపడకున్నది. ఇందుకు కారణము క్లుప్తపరచి వ్రాయకుండుటయే. ఎంతెక్కు ప్రముఖ వ్రాసిన నంతమంచిది. చాటభారతములుగ వ్రాయు వారిది గమగంపగోరెదము. తమవ్యాసములు అచ్చు పడలేదని భావించువారు అన్య కారణములను మాకా రోపింపక తమవ్యాసములను సాధ్యమైనంత క్లుప్తపర చియు ముఖ్యవిషయములను గురించి మాత్రమే వ్రాసియు పంపిన మావనిని ను భు వ్ర చేసి న వా రగుదురు.

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్) 10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహోరు

చే ర్తెన్:- లాలా లజపతిరాయి, ఎం. ఎల్. ఏ మొదటి 23 నెలలో జరిగిన మొత్తము పని ఈ దిగువ తెలుపబడియున్నది.

I మొదటి 23½ నెలలో అంగీకరించబడిన మొత్తము ప్రమాదములు	87,50,000
II " ఏర్పాటుకాబడిన పాలిసీలు	58,50,000
III " విడిచిపెట్టబడినది, రద్దుచేయబడినది	18,00,000
IV " తీర్మానముకానిది	10,50,000

పై ఏప్రిల్ నెల 30 న తేదికి లక్ష్మీకి 2 ఏండ్లుపూర్తియగును పైన తెలుపబడిన ఫలితములనుండి ఆమోముమైన పని జరిగినట్లు విశదమైనది ప్రస్తుతము హిందూదేశమునందున్న భీమాకంపెనీ లన్నిటియందు ప్రజానురాగమును మొందినది ఏజన్సీలు కొన్ని మాత్రమే కాశీగానున్నవి. తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనుడు

(1) పండిత క సంతానం మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు, (2) డి.కె. అడ్వైజరు 16 సంకరా కృషిధి, లాహోరు

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు, మమ్ములను మునువకుము.

అశాభింగము గలుగదు! } చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దదివరకు మావద్ద స్టాకులోనున్నది!! { తృప్తికరముగా నుండును!!!

మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వురాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటీలు, వంకీలు, ఒడ్డాములకు కావలసిన మోపులు పలరకముల చెతిగాజులు, గొలుగులు, షేర్వీలు, ముక్కుపుడుకులు, నాగరలు, మల్లెముగ్గులు, రోజాపుపులు, పెండెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలైనవి సిద్ధముగానున్నవి సీమవెండికి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వురాగములకు, కెంపులకు, పూచీనిచ్చెదము నగలవిషయములో ఏసహాయము కావలసినను చెప్పెము.

1842 తృప్తికరముగాలేనిచో వైకము వాపసిచ్చెదము ఒకదఫా మానమృకమును చూడగోరెదము.

ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై 1926

(14-5-26)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కార్మికములు—22 X 22 మంగిసూతు (రి)

రు 10-4.

కార్మికములు — 22 X 22 వేరు రకములు (రి)

రు 9-14, సరాసరిరకము రు 9-0.

తెలుపుములు— 1708 రు 14-11, గ్లాస్ 9000

రు 16-2, ఎల్. ఎల్. 78 రు 9-12; ఇ సి 78 రు 9-12,

88-888 రు 13-12, టి సి. 78 రు 10-0, 8978 రు 9-12,

1702 రు 12-6, 7978 రు 10-0, 2908 రు 8-6. జి ఎ

88 రు 8-6. జి. ఎ. రు 8-6.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాల్ కట్టు) — లాక్రీ—రు 5-18-6

చలవ రు 6-18-0 పచ్చరంగు రు 10-2-0, పడవ రు 9 0-0,

కాళి రు 9-8-0 సవరణ రు 8-8

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — నత్తత్రా

రు 12-8-0, సీలవరము

60 నెంబరు సీమ (5 పాల్ కట్టు) అడవి తర 18-4-0,

నెమలి రు 17-8, "గేట్" రు గొడ్డలి రు 10-14-0

గడ్డిబండి రు 10-18-0 ఎద్దుగడ్డిచూరము రు 10-12-0, సింహ

వేటకాడు రు 10-10 పెనసలు రు

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — భూగోళము—

సీలంచేప రు 20-8-0.

లోహములు

ఇనుము:— బెల్లియను చుట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర

రు 88, 84.

ఇత్తడిరేకు — ఇంగ్లీషు రు 270 జర్మను (డిజిమాక్)

రు 265, రాగిరేకు రు 285

టిక్రేకు — (90 మొదలు 95 నరకు ఉన్న శేన ఒకటికి)

9" రు 19-0-0.

కలాయి పెంకురేకు:— 24" గేజి 8" 7" 8" రు 15-0

9" రు 15-0

సిమెంట్ పీపాకు వల —

సార్వ ఆవుమార్కు రు 11 8 నెమలి రు 10-8.

చక్కెర (రెడి) రు 85-0-0

నాయిదా ధరలు మే రు జూన్ రు 88-0 జూలై,

అగస్టు 80-4.

వేరు సెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:— "మిషి" రు 58, రు 56-0.

సాదా పాన రు

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 128 130 "ప్రెస్" రు 128

ఆముదము

(గామధర) రు 92-0.

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టికి

మొదలు వరకు

ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8½ రతులు) రు 0 18 2 రు 0 18 6

" (తేలిక) రు 1 1 8 రు 1 1 9

" బెంగురూరు (8 మొదలు 9½) రు 0 18 8 రు 0 18 6

" " (తేలికైన రకము) రు 1 1 8 రు 1 2 8

" (విజయగిరి 7½ 7½) రు 0 18 3 రు 0 14 6

" (ఏలూరు 7½ 7½) రు 0 14 8 రు 0 14 9

గేడతోలు రు 0 9 9 రు 0 10 8

గేడూడతోలు " 1 0 9 రు 1 1 8

అవుదాగతోలు రు 1 11 6 రు 1 18 0

మేకతోలు రు 2-10-0 రు 2-18-0

గొడ్డలితోలు

పదును చేయని పచ్చితోలు

బెంగురూరు మేకతోలు 100-కి రు 170 0 0 రు 185 0 0

బెజవాడ మేకతోలు " రు 172 0 0 రు 180 0 0

బెంగురూరు గొడ్డలితోలు " రు 180 0 0 రు 170 0 0

బెజవాడ గొడ్డలితోలు " రు 120 0 0 రు 170 0 0

అవారముపట్టు బారువ 1-కి రు 80 0 0 రు 88 0 0

కొన్నపట్టు " రు 28 0 0 రు 25 0 0

రక్కాయలు " రు 38 0 0 రు 47 0 0

వర్ణవిభేదచట్టము

దక్షిణ ఆఫ్రికా సంయుక్త శాసనసభ

సమావేశ మామోదించెను

భారత సామ్రాజ్య పౌరసత్వసంఘము గావించిన మహాకార్యము

హంబాయి, మే 18 — ఇండియా దౌరతనమునకు దిగువ ప్రకటించిన తండ్రిని సామ్రాజ్య భారత పౌరసత్వసంఘము కాన్సిలు బంపెను —

దక్షిణ ఆఫ్రికా శాసనసభల సంయుక్త సమావేశమునందు ఎర్లవిభేదచట్టము ఆమోదించబడెనని తెలిసిన వార్తలు భయమును గలిగించుచున్నది.

ఆసియావాసుల చట్టమును గురించి జరిగిన ఒడంబడిక యందు మూలమున నిరర్థకమగు భారతీయుల షేమాభివృద్ధి కంఠరాములు గల సర్వశాసనములగురించి రాండులేబిలు సమావేశ నంగు విచారించబడుననియు, సరియగునట్టి న్యాయసూత్రములపై సర్వసమస్యల విచారించుటకు రాండులేబిలు సమావేశము మహావకాశముల నొసంగుచున్నదనియు కాన్సిలు మనవి చేయుచున్నది

ఈ అభిప్రాయమును యూనియను దౌరతనమున కరింగించి, ఎర్లవిభేదచట్టము నామోదించవలెననియు లేదా సార్వభౌమని అనుమతికొర కాచట్టమును రిజర్వేషన్లవలననదనియు దౌరతనము గట్టిగ దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమున తెలియజేయువలయును ఈ సమస్య మిక్కిలి గట్టిసమస్యయనియు, ఇదివరకే దౌరతనము అర్హతల అవలంబించి యుండుననియు కాన్సిలు విశ్వసించుచున్నది

యిండియను డెయిలీ మెయిలు వ్యాఖ్య

వర్ణవిభేదచట్టము ఆమోదించబడెనని తెలిసినపిమ్మట అభిప్రాయముల బలపరచుచు యిండియను డెయిలీ మెయిలు దిగువ వ్యాఖ్యను గావించెను —

రాండులేబిలు సమావేశముందు జరుగు రాజీపై యీవర్ణ విభేదచట్టము ఎట్టి అనుమతాలపరిస్థితుల గలిగియున్నో యూనియను ప్రభుత్వము యోచించుకుండుట మిక్కిలి విచారకరము గనున్నది

(అ. పే.)

తమిళనాడు స్వరాజ్యపార్టీ

నిరంకుశత్వము

కుంభకోణం స్వరాజ్యపార్టీ నిరసించుట

కంభకోణం, మే 12 — రావుసాహేబు లక్ష్మీనారాయణ అయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద స్థానిక స్వరాజ్యపార్టీ సమావేశము చేటి సాయంత్రమున పార్టీకు పురమందిరమున జరిగెను పార్టీ అధ్యక్షు లగు రావుసాహేబు ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు రాజీనిచ్చుచు వ్రాసిన లేఖ సభయందు విశిష్టపడెను "మదరాసునందున్న రాష్ట్రీయసంఘపు టు తర్రపులను మేము నెలవేర్చుచున్నామి స్థానిక స్వరాజ్యసంఘముయొక్క అతిగతి కనుగొనకుండ మదరాసు రాష్ట్రీయసంఘము సంచరించుచున్నది. ఒకవిధమున నిరంకుశత్వముగ పరిమించుచున్న సంఘవైఖరిని సేను సహించజాలనందులకు చింతించుచుంటిని" అని రాజీనిచ్చిన అధ్యక్షుడు వ్రాసెను

మదరాసు కమిటీని ఆక్షేపించుట

స్థానిక సంఘముతో యోచింపకయే స్థానిక శాసనసభకును, అసంబంధికిని మదరాసు కమిటీ అధ్యక్షుల నియమించినందులకు స్థానిక స్వరాజ్యపార్టీ అసమ్మతిని దెల్పి, అత్యగౌరవమునకు స్వీకృతముచున్నట్టి యీ సూత్రన నిరంకుశత్వమునకు దానుడు కాజాలడని అధ్యక్షుడు నవించెను. జిల్లా యంగు నివసించుచున్న ట్రియ, బహుకాలమునుండి జిల్లా అభివృద్ధికొరకు పాటుబడుచున్నట్టి అర్హులగు నాయకులమరచి, ఎ రంగస్వామి అయ్యంగారిని అసంబంధి అధ్యక్షిగ మదరాసు కమిటీ నియమించినందులకు అసమ్మతిని స్థానిక స్వరాజ్యసంఘము వ్యక్తపరచుచు తీర్మానమును గావించెను స్థానిక శాసనసభ, అసంబంధి అధ్యక్షుల నియమమును గురించి వర్గీకరింపబడి నిశ్చయమును పునర్విమర్శింపవలయునని స్థానిక సంఘము కోరుచున్నది స్థానిక శాసనసభకు రా. సా. లక్ష్మీరాజు య. శా. అధ్యక్షిగ నియమించవలయునని నూచించుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను.

తదనంతరము సమావేశము ముగిసెను. (అ. పే.)

రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా

కాన్ఫరెన్సు

భారతదేశ డిప్యూటీవను నాయకుడుగ ఎవరుండవలయును?

రీడింగు ప్రభువు అర్హుడుగాడా?

ఇంగ్లీషు మెక్ స్టేట్సు మెక్ పత్రికల అభిప్రాయములు

కలకత్తా, మే 18 — రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా కాన్ఫరెన్సునందు భారతదేశము తరపున రాండులేబిలు సమావేశమునకు పంపబడు డిప్యూటీవనునకు రీడింగు ప్రభువు నాయకుడుగ నుండుటకు మిక్కిలి తగియున్నాడని సీమా కరస్పాండెంటు గావించిన నూచనగురించి, భారతదేశ షేమముల గాపాడు భారము విదేశీయుని కల్పించుట, దేశీయుల ఆశయములకు విరుద్ధము గనుండుననియు, ఈపని అర్హులుగ నిర్వహించుటకు గత రాజప్రతినిధి యెంతమాత్రమును తగడనియు, యీసమస్య బరిష్కారము నిమిత్తము రీడింగు ప్రభువు అవలంబించిన చర్యయొడ దేశీయులకు మిక్కిలి అసంతృప్తి గలిగెననియు హిందూపత్రిక వ్రాయు ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక ప్రధానవ్యాసముం దిటుల వ్రాయుచున్నది —

"హిందూపత్రిక వాచము వర్తింపదలి భావించుటకు మరిఒక్క కేసు అయినను గలదని చెప్పటకు సాధ్యముగాను న్యాయావతారముని యెంచదగిన రీడింగు ప్రభువిషయమై యిట్టి వాదము సల్యనవ్వదు విదేశీయులు భారతదేశ షేమముల గాపాడజాలరని దెల్పు సామాన్యవాదము మిక్కిలి అకాచిత్యముగ నుండును రీడింగు ప్రభువు జూపిన డిప్లొమసి బలన దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వము ఒక మెట్టునుండి మరియొక మెట్టుదిగి తుదికు రాండులేబిలు సమావేశ మంగీకరించెను రీడింగు ప్రభువు మర్యాదగను నిర్వీరిగను అవలంబించిన మంత్రాంగముచే భారతదేశ షేమమునకు భంగము వాటిల్ల లేదు భారతదేశముయొడ రీడింగు ప్రభువునకు సానుభూతి లేదని నిందాకోపగాముల జేయువారు రీడింగు ప్రభువు బహు క్షిప్తపరిస్థితులందు జూపిన క్లిష్టానుభవముల గుర్తింపక వారి కన్యాయమును జేయుచున్నారు వారు గావించిన ప్రయత్నముల ఫలితము పటాటోపముగ లేక పోయినను, స్పష్టముగ ఫలితముల గనున్నదని యెంచవలయును ఇందువలన రీడింగు ప్రభువుయొక్క ప్రయత్నములు మిక్కిలి లాభకరముగ నుండుటయేగాక, బహు ప్రయాసముగ లభించిన రాండులేబిలు సమావేశమునందు పాల్గొని, ఆదినుండియు తీసికొనిన శ్రమ సంపూర్తి గ విజయ పథమునకు గొంపోవుటకు రీడింగు ప్రభువే దగినవాడని మా నిశ్చయాభిప్రాయము వారు రాండులేబిలు సమావేశమునకు బోవుట అవసరము మత్రమేగాక భారతదేశ షేమాభివృద్ధి మేము దలంచుచున్నాము" అని ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది

స్టేట్సు మెక్ పత్రిక

రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా కాన్ఫరెన్సునకు భారతదేశ డెలిగేషను నాయకుడుగ రీడింగు ప్రభుని ఎన్నుకొనవలయునని నూచించుచు ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక వ్రాసెను స్టేట్సు మెక్ పత్రిక అభిప్రాయమును బలపరచుచును, హిందూపత్రికాభిప్రాయమును నిరసించుచు, ప్రధాన వ్యాసమును బారడు వ్రాసెను. భారతదేశ ప్రతినిధుల నాయకుడుగ రీడింగు ప్రభుని ఐంపుట బహు ముఖ్యమని మాకు దోచుచున్నది. భారతదేశ వ్యాపారములందు ప్రాముఖ్యత వహించిన వారికంటె రీడింగు ప్రభువు నాయకత్వముక్రింద పంపబడు డెలిగేషను యొడ దక్షిణ ఆఫ్రికా నిండుగ గౌరవమునుజూపి, వారి అభిప్రాయముల శ్రద్ధగ విని గుర్తించునటుకు సందియము లేదు హిందూపత్రికాభిప్రాయముల ప్రకారముగ దక్షిణ ఆఫ్రికా దలంచుటలేవని మానమ్మక

(అ. పే.)

మెయిలు సీమరు

హంబాయి, మే 18 — "వైనా" ఓడ టుపాతో లండను నుండి 6 వ తేదీన బయలుదేరి బొంబే నెట్టు 10 వ తేదీన ఉదయము 6/80 గంటలకుచేరి 10 గంటలకు నాడే బయలుదేరెను.

"రాజపుతానా" ఓడ బొంబాయి నుండి టుపాతో 8 వ తేదీన బయలుదేరి ఏడవ 12 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు చేరి ఆనాడే సాయంకాలము 7 గంటలకు విడిచెను (అ. పే.)

కరాచి, మే 18 — "రాగంగ" శీమ భార్యునిమానకుడు కరాచి మధ్యాహ్నము 1/80 గంటలకు చేరెను రేపటితెల్లవారుజామున బంకరు అబ్బాసుకు పోవును. (అ. పే.)

దేవు సోదరులు

జయపురమునకు జెందిన మన్యవీరులు కళ్యాణసింగు పురముకి చిన్న రాజ్యము దీనిరాజులిదివరకు జయపురము పహారాజులకు కప్పము మాత్రము కట్టి స్వతంత్రులై మెలగడివారు. కీ! శ్రీ గోపినాథదేవు చదువు కొనుటకుగాను జయపురము విచ్చి అచటనే స్థిరవాస మేర్పరచుకొని స్వగృహదయ్యెను. జయపురపు మహారాజు లతనికిని యికిని యిటు గూడ తమనగరమే వాసస్థానము గావించి తమ నిజోగ్యగుల నంపి కల్యాణసింగు పురమునుండి సింహుల నమూలుజేసి యారాజకుటుంబమునకు కర్వులు దామె భరించుమండిరి. శ్రీ గోపినాథ దేవుగారు మరణించిన వెనుక నాతనికొమరు లిరువురు శ్రీసుందర నారాయణదేవు, కృష్ణచంద్రదేవుగారు జయపురముననే పెరిగి చదువుకొనిరి. వీరు వయసువచ్చిన వారైన వెనుక కల్యాణసింగు పురప్రజలు వీరిని స్వస్థానమున కాహ్వానించ వచ్చి జయపురమహారాజ నిర్బంధమున రాజకుమారుల స్వరాజ్యమునకు గొంపోలేక జోయిరి.

ఇంత నేమి ఘటిల్లెనోగాని విరక్త్యు వెచ్చములకిచ్చు జయపురము వారి తాతీ తాతాత్తుగ నావేయబడెను. సింగు పురదేవులు పరపోవారు దిక్కులు చూచుచు జయపురమున కాపురముండలేక సింగపురమునకు పోయిరి నిజరాజకుటుంబ మిన్నాళ్లకు మరలినచుంటుంటే వారిప్రజ లెంతయు సంతపిసిరి. జయపురపుద్యోగుల కిచ్చుచుండిన పన్ను లానాటినుండి దేవులకే చెల్లింపబడజొచ్చెను ఇది జయపురమువారికి కంటక మయ్యెను కాబోలె ఏ దెట్లుండినను దేవులు స్వస్థానమునకు బోకముం దల్పకాలముక్రిందటనే యాచరబడెనని చెప్పు రంపవీరారి జరిగి యుండుటచేతను, ఆమన్య ప్రజలకే నేడీదేవులు సుఖక్షేతులై మరి యేలికలయు వచ్చుటయు జూచి విశాఖపట్టణపు కల్వర వారి నహ్వానించి చల్లగ విశాఖపట్టణమునకు రావించి యచ్చట నెలకొల్పెను వీరిట్లు విశాఖపట్టణమున నుండు కాలమున జయ పురమువా రెచ్చిరీతులనో సింగపురమునుండి సింహుల వనూలు చేయ యత్నించిరి. కాని వారియత్నములెల్ల నిష్ఫలములయ్యెను జిల్లా కలవరవారి కీదేవు లాజిల్లాలో నుండిన ఏజెన్సీలో శాంతికి భంగము కలుగవచ్చునను భ్రాంతిచే పాపమారాజకుమారుల బంపురమునకు రవాణాజేసెను ఇచ్చట నాలుగునెలల కాల ముంచి మరల బళ్ళారికి గొనిపోయిరి "మా విషయమేమి చేయదలచిరిని దేవు లడిగడి ప్రశ్నకు" యిది యోచించి యనతికాలములోనే పరిష్కరించెద"మని జబాబు చెప్పిరట కాని యిప్పటికిని వీరిప్రవాస వంతముకాలేదు. సరిగదా స్థాన భ్రష్టు లగుటకుదోడు వీరికిని యిరువదికి పైసంఖ్యగనున్న వీరి పరి వారమునకును పాలకామగ్రహమున సింగపురము వీడినదిమొదలు యింటదెగ ముప్పది రూకలను కర్వుచెచ్చములకు నూరును ముట్టుట తప్ప వేరట్టి యాదాయము లేదు. వారు పడుపాట్లు దైవమునకే యొగక. పాపమీ బంపురము వీడిపోవు నప్పుడు విధిలేక చేసిన యప్పుల నిచ్చిన ఋణదాతల మోము చూడలేక యాదేవులు పడినపాట్లుచూడ నెట్టిరాతిగుండెయైన కరుగక పోదుగదా

కోదువారి సిరస్వభావము

ఇక వీరిప్రజలపడుపాట్లు నరయనగును సింగపురపు రాజకుమారులు విశాఖపట్టణము నుండి వెడలదలపబడిన వెనుక జయపురపు మహారాజు పరిజనసహితముగ పోలీసు సిబ్బందితో సింగపురమేగి దిర్బారుచేసెను. అధికసంఖ్యకులగు కోయప్రజలు గల యారాజ్యమున, పాతము చున్నందు కబురవియుండి నను, యామహారాజు నెవ్వరును సన్మానించక దర్బారున కైన రాకబోయిరి. అటుపై పోలీసువారిని గవర్న మెంటు ద్యోగులుబంపి భయపెట్టి మహారాజులంగారికై పన్నులు వనూలుజేయ నెంచ "మారాజునకు తేనున్న వారింగమతిపాం దినవారికి తప్ప యేమహారాజునకు మేమై పన్నులీయ మని" యాకోయలు చెప్పిరట అందుపై యేనుగులతో రిజర్వు పోలీసును తుపాకులిచ్చిబంపి సింగపురప్రజల భయపెట్టి శాంగడిగు కొనజూచిరి కాని యారాజభక్తు లేమాత్రమైన చలింపలేదు.

సింగపురపు ఓడ్ర తెలుగుజాతులవారు యారాధా పడ లేక సిన్తు లిచ్చిరట. కాని కోయలుగ్రామములలో తమ కుటుంబముల విడచి యడవులబట్టిరట ఎందుకో యాసంక్షోభ జోధ పడకున్నది ఇంతకును దేవులను వారిరాజ్యమునుండి పట్టితెచ్చి శారివిషయమై యేమియు పరిష్కరించుకండగనే వారిప్రజలను పోలీసువా రింతగ నడుగ్రహించసేలే జయపురమహారాజున కీప్రజలేమిజేసిరి పోలీసువా రిందుజోక్యము కలుగజేసికొనవలసిన యవసర మేమొచ్చెను? చల్లని తమరాజ్యమునుండి తొల

మద్రాసు ప్రేక్షకులు

పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి

మద్రాసు గవర్న మెంటు ప్రేక్షకులును అనుబంధముగ ప్రెవెంటివ్ నోకాటి స్థాపించుటనుగూర్చి పరిశ్రమలదై రెక్కరుగారు ప్రభుత్వఅభివృద్ధికాఖాకార్యదర్శికి వ్రాసిరి. దానిపై ప్రభుత్వమువారు రంమల కంగీరించిరి ఈ పాతకాల స్థాపనోద్దేశ్యము ప్రైవేటీవరకు చదువుకొనిన 12, 13 ఏండ్ల బాలురు పారిశ్రామికవిద్యను నేర్చుకొన కుతూహలమున్నవారికి అప్రెంటిసు గా ప్రవేశించుటకు తగినవిద్య యీపాతకాలయందు గరపబడును ఈఅప్రెంటిసు విద్య పూర్తియగునప్పటికి యేనివిదినవత్సరములుపట్టును. అప్పటికి 20,21 యేండ్లవయస్సాతనికి వచ్చును. పరిశ్రమ విద్యను నేర్చుకొ నుచు విగిలిన పాతకాల విద్యనుగూడ తదనుగుణ్యముగ నుండుదానిని నేర్పుటకు యీపాతకాల యుద్దేశింపబడినది ఇందు తీర్పులేనవారు యొక్కదైనను సంపాదించుకొనుటకు శక్తులైయుండురు. పాతకాలయందు ఇంగ్లీషు, లెక్కలు, సైన్సు, డ్రాయింగు, మాడలింగు, మ్యుర్నల్ జాగరఫీ, మెకానికలు డ్రాయింగు, వ్యాయామము, నేర్పబడునని దైరెక్టరుగారుచెప్పిరి కాని వ్యాయామమును తొలగింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు నూచించుచున్నారు. వైద్యు లా ప్పుకొనినయెడల యుంచవచ్చునని చెప్పబడినది వ్యాయామశిక్షణముగూడ విద్యార్థులకు అందులో బాలురకుముఖ్యమేగాన ఆ యంతమునుగూడ నుంచిననే యుక్తముగనుండును దైరెక్టరుగారు పాతకాలను ప్రారంభించిన విదప అనుభవమును బట్టి బోధన విషయములను మార్పు స్వాతంత్ర్యము గల్గియుండును

ఈ పాతకాలయందు విద్యనేర్పుటకుగాను ఒక హెడ్ మాస్టరు, ఇద్దరు అసిస్టెంట్లు, ఇద్దరు ఇన్స్పెక్టరు లుండవలెనని దైరెక్టరుగారు సలహావీయగా ప్రభుత్వమువారు యీ పాతకాల 1926 జూలై 1 తేదీనుండి మూడేండ్లవరకు ఆచరణయందుంచబడి జూడజునని చెప్పుచున్నార దైరెక్టరుగారు ప్రైవేటు చదువైన పూర్తిగాని విద్యార్థుల నీపాతకాలలో జేర్చుకొను నధికారము ప్రిన్సిపాలుకుండవలెనని చెలుపగా ప్రభుత్వమువారు యధికారము దైరెక్టరుకేయుండవలెననియు తరపుజేయుచున్నార దైరెక్టరుగారి లేఖయందు యీ పాతకాల పరీక్షల విషయమై యేమియు చెలుపకపోగా ప్రతిసంవత్సరాంతమునను పరీక్ష జరుగవలెననియు, చివరసంవత్సరము పరీక్షలో కృతార్థులైనవారికి షర్టిఫికేటుల నీయవలెననియు ప్రభుత్వమువారు తరపుజేయుచున్నారు ఈ పాతకాల స్థాపనమునకు అడిటు ఆక్షేపణయేమియులేదని అక్టోబరు 10 నుండి జెనరలుగారు చెప్పిరి 1926-27 బడ్జెటు అంచనాలలో యీ కొత్త నెక్కునుగా 4 వేల రూపాయలు మద్రాసు ప్రేక్షకులు క్రింద యేర్పాటు జేయబడియున్నది ఈ పాతకాలనుండి తయారగునది శిల్పులుగాక పారిశ్రామిక శీవితమునకు సిద్ధముగనుండుటకు తగిన విద్య యిందు నేర్పబడును ఇందు విద్య నేర్చుకొనుచు సంపాదించుకొనుటకుగూడ నవకాశ ముండునటుల చెలుపబడినది ఇతరపాతకాలలందు గరపు విద్య పారిశ్రామిక విద్యకు తోడ్పడకుండుటంబట్టి ప్రత్యేక మీ పాతకాల పారిశ్రామిక విద్యార్థులకొరకుగాను స్థాపింపబడజోవుటచేత నిందువలన నావిద్యార్థులకు కావలసిన విద్యయే నేర్పబడునని నమ్ముచున్నను. ఈనూతన పాతకాల స్థాపనమువలన పారిశ్రామిక విద్యార్థుల కేమాత్రము తోడ్పాటుగనుండునో చూడవలసియున్నది.

కొత్త జాతీయ పక్షము

అలహాబాదు, మే 18 - సర్ పి యస్. శివస్వామి అయ్యరు, డి. బ టి రంగాచారి, యస్. సి కేల్కార్, కాశీ కలీదద్దీను, పి కె. తెలాంగగార్లు కొత్త జాతీయ పక్షమునందు చేరిరి. (ఆ ప్రె)

గింపబడిన దేవులు వీరుదొరకని బళ్ళారియెండలలో కర్వు వెచ్చములకులేక మలమలూడుచుండుటయు, స్వామిభక్తైక్త యిండ్లు వాకిండ్లు వీడి యడవులపాలరు యమాయికకోయలు మన్యపు పోలీసుబంట్ల దౌర్జన్యమున కెరయగుటయు నెగిన ప్రజలెట్టి యాక్రమణ మామోడింతురు?

క్రీ శశిధూమణిరథోగా రివిషయమై కాసనసభలో నెంతగనో ప్రశ్నించి తమయుత్కలేవారపత్రిక యగు "ఆశ"లో యెంతగనో వ్రాయుచున్నారు. అంగ్లదినపత్రిక స్వరాజ్యలో మాడ నపుడపుడు వార్తలు ప్రయరింపబడుచున్నవి నేడో లేపో సింగపురపు రాజకుమారులు ఉడకమండలమేగి గవర్నరు గారి నిందువిషయమై వేసుకొందురట ఎరినిగూర్చి యాకొండపై వేబు లేమి నిశ్చయింపనున్నారో తెలియవలయును!

జి|| వె|| కృష్ణారావు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బె జ వా డ

సెనెట్టు పథ్యత్వము

పిల్లలమగ్రి ఆంజనేయులు బి ఏ. ఎం ఎల్ పి. గాఝ (తెనాలి) ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయరిజిస్ట్రార్ గ్రాడ్యుయేట్లరజిస్ట్రేషన్ కేసులోనున్న 15 స్థానములలో నోకదానికి అభ్యర్థులుగ నుండదలచిరి.

నాఆంధ్రగ్రామ్యుయేటుసోదరులకు విన్నవము

అయ్య సంవత్సరములవనెనుక పట్టపరీక్షనిచ్చిన ఆంధ్రులందరు యీసంవత్సరము 1 వ జూన్లోపుగా తమనామములను ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో రిజిష్టరు చేయించుకొనవచ్చును. ఇందుకు ఫారములు బెజవాడలో రిజిస్ట్రారుగారి వద్దనుండి తెప్పించుకొనవచ్చును ఇట్లు రిజిష్టరుకావడిన గ్రాడ్యుయేటు తమ తరపున 15 గురు సభ్యులను ఆంధ్ర సెనెట్టుకు యెన్నుకొనవచ్చును.

ఇట్టి సెనెట్టర్లలో నోకడుగనుండి నాచేత నగునంత పూనికతో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధికి దోడ్పడవలెనని నాకు కుతూహలముగనున్నది నేను యెట్టియందోగము ఆశ్రయింపకయే యావత్తీవము విద్యాగోష్ఠియం దున్న వాడనని నాసోదరు లెరిగిన విషయమే నన్ను సెనెట్టు సభ్యునిగ నియమించుటలో నిరపేక్షగా విద్యాశీపం జూనర్చువాని నోకనిని గౌరవించినవారగుదురు. ఆంధ్రయూనివర్సిటీ నేపథ్యములమీద నడిమిపడగినదియు, విశ్వావిధానము లెవిధమున నుండవలసినదియు నికమీదట ప్రతికామ ఖంబున విన్నవించుకొనెదను ప్లప్తముగా వానివిచ్చట నివేదిం చెదను. నేను సెనెట్టుసభ్యునిగ నెన్నుకొనబడినయెడల నీక్రింది యంశములను సాధింప యత్నించెదను.

(1) ప్రస్తుతము 18 సంవత్సరముల కాలయాతనతో విశేష ధనవ్యయముతో గూడియున్న నుత్తమవిద్యావిధానములను 12 సంవత్సరములపరిమితి గలవిగను సర్వజనులకు సౌలభ్యముగను నొనర్చుట.

(2) పరిశోధనాత్మకమును, విద్యాసాధనయే పరమావధిగ గల నుత్తమవిద్యోపాసనకు ప్రత్యేకసౌకర్యముల నేర్పరచి సామాన్యమేధావులకొరకు ఆసక్తివిధముల వృత్తివిద్యలను యూనివర్సిటీ వారి మాన్యతక్రింద నేర్పరచి విద్యార్థులకు వేరేరు జీవనోపాయముల నేర్పరచుట.

(3) ప్రవేశపరీక్షలను యూనివర్సిటీ యధీనమునజేర్చి విద్యార్థు లుత్తమవిద్యలో నభ్యసించ నెంచెడి ప్రత్యేకవిద్యల ననుసరించి ప్రవేశపరీక్షలను నడిపించుట

(4) తెలుగులో నుత్తమవిద్య లన్నిటిని గరపుట

(5) హిందూమతము, ఆంధ్రచరిత్ర, నవీనప్రాచీ శాంధ్ర సారస్వతములు, పాలీసంస్కృతాది ప్రాచీనభాషలు మన్నగు విద్యాకాఖలకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్య మొనగుట.

(6) స్త్రీలకు పరిశోధన కాఖలందును, వృత్తి విద్యా కాఖలందును సంపూర్ణావకాశముల నొసంగుట.

ఈ మొదలగు విషయములలో అధ్యాపక ప్రపంచ మందు విలసిల్లెడు నవ్యభావము లన్నిటితో నే నేకీభవించి పనిచెయుదును.

నా ఆంధ్రసోదరులకు యింకా యొక్కవ సంగతుల తెలుపనక్కరలేదు విద్యావిషయములందు వారి విశ్వాసమును సంపూర్ణముగ ననుభవించుచునే యున్నాను. నన్నొక సెనెట్టుసభ్యునిగ నెన్నుకొనవలెననియు, అందులో మొదటి 4, 5 ప్రీఫరెన్సులలో నన్ను యెన్నుకొనవలెననియు ప్రార్థించుచున్నాను 1 జూన్ 26 లోపుగా నా మిత్రులందరు రిజిష్టరు చేయించుకొనవలయును.

పురాణం సూరిశాస్త్రి బి. యె.

విద్యానిలయము-బందరు

కరాచీ పోర్టుట్రస్టు

కరాచీ, మే 18 - కరాచీపోర్టుట్రస్టును గూర్చి నేడు నెలవడిన నివేదికనుబట్టిరాబడి 1926 మార్చి 31 తో ఆఖరయ్యే సంవత్సరమునకు రు6179543-7-0లను ఖర్చురు6127985-14-7లను ఆయినది లాభము రు 51556-8-5 లు అనుకొనిన దానికంటె రాబడి రు 568965-9-0 తగ్గినది ఖర్చు అనుకొనినదానికంటె రు 528061-1-5 లు తగ్గినది. (ఆ. ప్రె.)

శిశుసంరక్షణ

వంగదేశమహిళాసభా సమావేశము

డాక్టరు ఆలిసుగారి యుపన్యాసము

కలకత్తా, మే 18 — బెంగాలు ప్రెసిడెన్సీ స్త్రీల సభాసమావేశము ప్రభుత్వభవనమును జరిగిన సందర్భమున ఈ సాయంకాలము డాక్టరు ఆలిసుగారు కలకత్తాలోని శిశురక్షణ కార్యమునుగూర్చి ముచ్చటించెను భారతదేశమందు మాతృశిశు రక్షణ కార్యములు నెఱవేర్చబడుచున్నదో ఇంకను ఎట్టి అవకాశములు గలవో అన్ని చెప్పవలసి ఇట్టిపనికి ఈదేశమందు ఎక్కువ అవకాశముగలదనియు ఇప్పుడు ప్రారంభమునాత్రము చేయబడి న ద నియు చెప్పెను ఫలితములకు వేచియుండవలెను ఈ విషయమును గల విధములు గల లిలికించ వలెను. ఏయన మాతృరక్షణ, శిశురక్షణ ఆమె ప్రతికల్పిణి శిశురక్షణ పద్ధతిని బాగుగ తెలియచేయవలయునని నొక్కిచెప్పెను. దానికంటె తల్లి జాగ్రత్తయే ముఖ్యము దానికి చాల ప్రతిబంధకము అన్నవి వారి అజాగ్రత్తయూ, బద్ధకమును పో ద్రోలవలయును స్త్రీలు జాగ్రత్తగా నుండుటకు పేదరికము అడ్డుతగులరాదు. నేడు ఇంగ్లాండునందు ఈవిషయమై ప్రయత్నములు సలుపువారికి రెండువిధములైన కష్టములు గలుగుచున్నవి. అవియే భారతదేశమందును గలవు శిశుజననకాలముందు తల్లుల మరణములు అత్యధికములగుట, శిశువులు తమ జీవితముందలి ప్రధమమాసముందే వికారవల్లగుట ఇవి తల్లుల అజాగ్రత్తవలన ను వారి జాగ్రత్తయందు నియమింపబడిన వారియొక్క అజాగ్రత్తవలనను కలుగుచున్నవి శిశురక్షణమందు ఇంగ్లాండులోను వేల్సులోను ఒకరినొకరినంటియు వివరించెను. ఇది తెలుపుచు తల్లికి విద్యగల వుట యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పెను మరియొక ప్రత్యేకసమస్య భారతదేశమున పరిష్కరింపబడవలసియున్నది అనాగరికులకు విద్యాపాఠశాలల సంస్థాపనలగుట వారిసమస్య తప్పక పరిష్కారము చేయబడవలెను. తరువాత భారతదేశ వందలి శిశురక్షణ ఉద్యమ చరిత్రను గూర్చి 1885లో లేడి డ్రఫ్ట్ ను నిధిమొదలు రీడింగునతి శిశువార స్థాపన వాక్యమెప్పి వంగదేశమందు జరిగినపనిగూర్చి క్లుప్తముగా చెప్పి ఆమె ముగించెను (అ.ప్రె)

“నిజాంరాష్ట్రాంధ్రుల అభివృద్ధి మార్గములు”

పై శీర్షికను నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘ ప్రచురములలో రెండవ పుస్తకము మాకు బంపబడినది. అందు నైజాము లోని ఆంగ్లము తెలుగు వశిష్టాధికారులచేత మార్గమును దెలుపబడినది. నైజాములో తెలుగు మాతృభాష గాగలవారిసంఖ్య 60 లక్షల 15 వేల 174 గలరు నైజాంరాష్ట్రము సగము ఆంగ్లమునా ప్రాకమింపబడినదేయని యందు దెలుపబడినది. అట్టి ఆంగ్లము న్యూనాయమువల్లను, వాణిజ్యమువలనను, సహకారమార్గములను, విద్యావిజ్ఞానాభివృద్ధివల్లను అభివృద్ధిగాంచగలరు. ఈ మార్గములన్నియునీనిన పాత్రమునందువిపులముగ వ్రాయబడినది. ఆవిధమున నాదేశమునందలి ఆంగ్లభివృద్ధిగాంచుటకు విద్యాధికుల తోడ్పాటుగూడ నవసరమైయున్నది. అందులకు వారు తోడ్పడి ఆంగ్లత్వములు నిలువబెట్టెదరు గాకయని కోరదము.

రైలు వట్టా తొలగుట

ఎవరికిని చెప్పదగిన గాయములు తగులలేదు జూన్ 18 — జూన్ 18. వి. పి. రైల్వే డివిజనులు ట్రాన్స్మిషన్ మూపరింపెండెంబుగారు ఇట్లు తొలగించియున్నారు — ఒక ఇంజను, ఏడుబండ్లగుల 27 వ రావోపిండి ఎక్స్ప్రెసు 942 మైలురాయడద ఫరీదాబాదు తుగ్ కాబాదుల నడుమ 7.40 గంటలకు పట్టావప్పడెను. ఎవరికిని చెప్పదగిన గాయములు తగులలేదు ప్రయాణీకులను మరియొక రైలులోనికి మార్చుటకు డెబ్బినుండి రేకువచ్చినది రెండు బొంబాయిమెయిలు బండ్లు గాజీబాదుకుండ్లా ఆగ్రాబాదురా పోవుచున్నవి. బహుశః ఉభయ పంజాబుమెయిలునుగూడ ఈదారిసేపాగలవు తెల్లవారుసరికి రైలు బాగుచెయగలరు తరువాతవార్త — రైలు బాగుచేయబడినది. రైల్వే స్టేషన్ లికి యథాప్రకారముగా పోవును. (అ.ప్రె)

బొంబాయి పురపాలక సంఘపు టుత్తరము

ప్రభుత్వపు ప్రత్యుత్తరము

బొంబాయి, మే 18 — నేడు కార్పొరేషనువారు తమకు కల్లు సారాయి దుకాణములుండుచోట్లను సంఖ్యను నిర్ణయించుకొను నధికారమునువినియదుగును (వాసిన యుత్తరమునకు వచ్చిన జవాబు చాలచర్చపై రికార్డుచేయుటకు నిశ్చయించిరి ప్రభుత్వమువారు అట్టి పొక్కును ఈయజాలనందులకు విచారిం చుచు పురపాలక సంఘమువారికి ఎక్స్ప్రెస్ సలహాసంఘములో నున్న తమ ప్రతినిధులవ్వారా తినుపలకుబడిని యుపయోగించి అవసరమైన మార్పులను చేసికొనవచ్చునని సలహా నివృద్ధున్నారని జవాబునిచ్చిరి దానిపై వింతగా చర్చ చాలసేపటివరకును జరిగి తుదకు రికార్డుచేసి తిరిగి ప్రభుత్వమునకు వ్రాయుటకు నిశ్చయించిరి. (అ.ప్రె)

కాళికాలయముల పవిత్ర మొనర్పబడుట

మారిసంక్రీర్తనములు నిలిపివేయబడుట కలకత్తా, మే 18 — 7 లేడి రాత్రి త్రివల్ బజారున గ్రామమున కాళీమహా మాయావిగ్రహములును ఆప్రక్కగ్రామమునందు కాళీగోపుర విగ్రహములును అపవిత్రమొనర్పబడినవియు, మైమెన్ సింగుకు వారప్రచ్చినది ముక్తగచాకు సమీపము ననున్న మానీత్రిగ్రామమున మరియొక కాళీవిగ్రహము పగులగట్ట బడిన మరియు నాగ్రామమందొకయింటిలో భయముచే వారి సంక్రీర్తనముగూడ ఆపివేయవలసివచ్చినదని తెలియుచున్నది (అ.ప్రె)

హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యములు

అలహాబాదు జిల్లామేజస్ట్రేటు ఉత్తరపు వైషమ్యములు బెట్టుటకు ప్రయత్నించినవానికి 2 సం॥ కఠినశిక్ష విధింపబడును అలహాబాదు, మే 18 — అలహాబాదు జిల్లా మేజస్ట్రే ట్టిడిరున యుత్తరపున ప్రకటించెను — హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యభావములు పెచ్చుపెరిగి సేటి బజారు ప్రజలందు భయమును కలిగించినవి గావునను ఎప్పుడెప్పుడొ జరుగు నో యని భయముగా నున్నది. కావునను అల్లరులు జరుగకుం డగలందులకై ఎవడుగాని కొత్తాల్లీ ముత్తుగంజి పోలీసు సర్కిల్స్ సరిహద్దుల మధ్యకి అంగళముల చుట్టుకొలతయు కి అడుగుల పాడవును మించిన కర్రను పట్టుకూడదని క్రిమినలు ప్రోసీజరుకోడ్డు 144 సెక్షనుక్రింద యుత్తరు వీయడమైనది. ఈ యుభయసంఘముల వారికిని వైషమ్యములను పెంపునట్టి వదంతులను గాని మాటలను గాని ప్రకటనలను గాని వ్యాపింప చేసినవానికి ఇండియన్ పీనలుకోడ్డు 505 సెక్షనుక్రింద 2 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడునని ప్రజలు మందలింపబడిరి. (అ.ప్రె)

బ్రిటిషు సమ్మె

యల్. యం. జోషీగారికి వచ్చిన వార్త బొంబాయి, మే 18 — బ్రిటిషు ప్రెడుయూనియను కాంగ్రెసు జెనరలుకాన్సిలు అధ్యక్షుడు పూపుగారు యన్ యం జోషీగారి కీదిగువరీతి కేబులువార్త నంపిరి బ్రిటిషు పనివాండ్రతరపున జెనరలుకాన్సిలువారు మీ యొక్క సానుభూతికి వందనము లర్పించుచున్నారు పూపు బొంబాయి నేతపనివాండ్ర నహాయము బ్రిటిషుసమ్మెనిధికి బొంబాయి కార్మికునిధి సంఘము వారిదివరకే కేబులువ్వారా ఇంగ్లాండుకు 500 రూపాయలను పంపిరి. ఇప్పుడు బొంబాయి నేతపనివాండ్ర సంఘము మేనేజ జింగు కమిటీనా రామె త్రమునకు చేర్చవలసినదని 25 సభనలు నొసంగిరి. (అ.ప్రె)

గౌరీపూరిమిల్లు కూలీ కేసు

కలకత్తా, మే-18 — జగత్ వారాయణ అను నేతపని వానిని చంపినందులకై గౌరీపూరు జూటుమిల్లు అసిస్టెంటు జై స్పెంసుపై లేబడిన కేసు నేడుతిరిగి బారహ్వారు సబుడివిజ నల్ ఆఫీసుకు హాజరు గారియెదుట విచారణకు వచ్చెను శివ పరీక్షచేసిన డాక్టరు యస్. యం గోమగారు ప్రతివాది యొక్క న్యాయవాదిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడెను. ఆయన యిట్లు చెప్పెను — చేతినితెరచి గట్టిగా కొట్టినందున లల బ్రద్దలు కాలేదుగాని బ్రద్దలగుటకు వీలుకలదు వేళ్లు మాత్రము శరీరమునకు తగులుటవలన అట్లు బ్రద్దలగుట కేవల మసంభవము ఆ నెత్తురు డాగులన్నియు శరీరమునకు దెబ్బలు తగులుటవల్లనే కలిగినవి క్రింది దవడమీదను కణతలమీదను తగిలిన దెబ్బలవిషయమున చిన్నారా సివిలుసర్జిక్ చెప్పినట్లే యాయనయు చెప్పెను అదివరకు జగత్ వారాయణను మూర్ఖులెపు గాని అప్పుడ క స్వా తు గా ఒక్క సారి వచ్చియుండవచ్చునని అతడెనెను వానినతడు సరిగాపరీక్షింపక పోవుటచేత ఏకారణముచేత చనిపోయినదియు సరిగాచెప్పలేక పోయెను. కాని శరీరమును రాత్రియంతయు జాగ్రత్తగా నుంచి రోలేడో ఆయనకుతెలియదు. శరీరుపై గాయములేవియులేక పోవుటవలన ఒకశరీరమునకు మరియొకశరీరము మార్చిరెమో కూడ నాలోనికితెలియదు.

పనిలోనుండి తొలగింపబడిన గోపాలబాయి డను మిల్లు పనివాడు ఆనాడు తాను ముద్దాయించుకొనియుంటిననియు, అప్పుడాయన జగత్ వారాయణుని డిశిక్ నిందింపుచుండెనని యును క్రాసుపరీక్షలోచెప్పెను మిల్లుపనివాండ్ర సభయొకటి జరిగెననియు అప్పుడు బంగారీ స్త్రీయొకర్లుక మాట్లాడెననియు నుఅనాడు చందాలు వేయబడిననియునుకూడ వాడుచెప్పెను కేసు 18 లేడికి వాయిదా వేయబడెను (అ.ప్రె)

స్వవృద్ధి విద్యార్థిసంఘము - బందరు

బందరులో నున్న స్వవృద్ధి విద్యార్థిసంఘ సప్తమశాఖ యొక్క 19 వ కార్యనివేదనము జూడ ‘స్వ’ యను వస్తువును కనుగొనుటకు యీసంఘము జేయుచున్న సాధనలు వ్యక్తముగ నున్నది ఈసంఘము యొక్క ఉద్దేశ్యములు చాల ప్రశంసనీయములుగ నున్నవి ఆత్మానుసంధానము ఆత్మ సాక్షాత్కారమును పదములు వేదాంత పరమరహస్యములను బోధించు యీ సంఘమందులకు పాటుబడుట నలన విద్యార్థుల నుత్తమమార్గము లను నడుపుటకుతోడ్పడుచున్నది సభలు, భజనలు, ఉపన్యాసములు, సద్బ్రంధ పత్రము, దివ్యపురుషుల వర్ణంతులు, పండుగ లందుత్సవములు జరిపి విద్యార్థుల కీవ్వారా సర్వంగ ప్రాప్తిని గలుగజేయుచున్నందులకు మే మభినందించుచున్నాము

బెయిలుదరఖాస్తు

కలకత్తా, మే 18 — పాత్యకు తోడ్పడుట అను నేరములు మోపబడిన జి. బి. వుడ్సు, మిసెసు రాబర్ట్ గాల్ల తరపున అడివనల్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రేటు యెదుట బెయిలు దరఖాస్తు పెట్టబడినది. ఇ బి రైల్వే ఇంజను డ్రైవరు ఫీన్సి మిసెసు రాబర్ట్ గాల్ల అను నామెను చూచుటకై ఆమెయింటికి బోగా అచ్చటనే వుడ్సు ఉండెను. అక్కడ ఏదోమాటమీద మాటవచ్చి వారిద్దరుమకలిసి ఫీన్సిని కొట్టిరి ఫీన్సి తరువాత అప్ప ట్రిలో చనిపోయెను ఇది ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ఇందులో మొదటిముద్దాయిపై తీవ్రమైన గాయములు కలిగించిన నేరము మోపబడిన కాని కరోనరుపరీక్షయైనతోడనే వైవిధ్యముగ నేరములు మార్పబడిన మేజస్ట్రేటు బెయిలాసంగెను. (అ.ప్రె)

సుభాషుచంద్రుని దరఖాస్తు

వాయిదావేయబడెను కలకత్తా, మే 18 — స్టేట్సు మను పత్రికపై లేబడిన ట్టియు హైకోర్టువారుగూడ ఎట్టి యుత్తరపును గావించనట్టి యు మానసవృత్తుదావాగో ఫిర్యాదియగు సుభాషుచంద్రబోసు తరపున చేయబడిన దరఖాస్తు సంబంధమున ఫిర్యాదిని పరీక్షించుటకై సౌకర్యములు విచారింపబడునని తెలియుచున్నది ఫిర్యాదిని కమీషనుమీద పరీక్షింపవలెను లేదా నవంబరువరకు కేసును వాయిదావేయవలెనని దరఖాస్తు వేయబడిన జస్టిసు బక్లందుగారు దరఖాస్తును వాయిదావేసిరి (అ.ప్రె)

మధ్యమ వార్తలు

చౌదరి దండతులకు విందు. — మే 15 తేది శని వారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు ఎం. ఎస్. చౌదరి దండతులకు, మెడికల్ కాలేజీ ఆధికారులను గవర్నమెంటు జనరల్ ఆస్పత్రి ఆధికారులను విందుచేస్తుంది. (అ. ప్రె.)

ప్రహారచరిత్రము. — 1926 సం. మే 16వ తేది ఆదివారం పగలు 4 గం. నెవుల్ కాలేజీపను మిందూతియ లాజికల్ హెన్రూలుచాలలో శ్రీ. ఉ. వే. విద్యాక, శ్రీ రంగం శుభాపాద్యులవారిచే జరుపబడును.

మెడికల్ విద్యార్థి మరణము. — విశాఖపట్నం మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థి వెంకటేశ్వర్లు యను 25 ఏండ్ల యువకుడు పొరబాటున విషమును మ్రింగెను. ఎవరో డాక్టరు వందు నివృత్తుచేసెను పిమ్మట జనరల్ ఆస్పత్రికి తేబడి చికిత్సయందుండి నిన్న మరణించెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము. — ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమును బ్రాజ్మ 40 వ గృహమునుండి మైలాపరం యెల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధిలో 1/27 వ గృహమునకు మే 18 తేదీనుండి మార్చి ఉత్తరముల నన్నిటిని ఎల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధికి పంపవలయును.

ఆంధ్ర సెంట్రల్ పబ్లిసిటీ కార్యాలయము. — పైకార్యాలయమును 1926 సం. జూన్ 1 వ తేదీనుండి మైలాపరంలో ఎల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధియందు 1/27 వ గృహమునకు మార్చును. రాష్ట్ర కాంగ్రెసుకు మిటిచే నియమింపబడిన ఆభ్యర్థులు, జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘముల పెక్కుటోకను, ఇతర మేహితీలును ప్రత్యేక జిల్లా సంబంధ విషయములను ఆంధ్రపబ్లిసిటీ సెక్రటరీకి వెంటనే బంప ప్రార్థితులు.

కరెన్సీ కార్యాలయమువారిని మోసపుచ్చుట. — ఆదియప్పనాయక నేపథ్యము గింజలకొట్టును పెట్టుకొని యుండు చక్కా కామరాజులను రివీండ్లయన్సుడు బొంబాయికి కరెన్సీ ఆఫీసుకు 50 రూపాయలనోటుతో సగభాగమును పంపుచు తక్కిన సగము ఎచ్చలనోటులయినదనియు దానికి 50 రూపాయలను పంపవలసినదనియు కోరెను. బొంబాయివారు 1919 సంవత్సరమున అదేనంబరునోటు తక్కిన సగమునకు 50 రూపాయల నిచ్చియుండిరి అందువలన కామరాజుగారు అరెస్టుచేయబడిరి.

రాకపోకలు. — దక్షిణాంధ్ర రైల్వే ఫీఫ్ ఇంజనీయరు బరన్సుగారు నిన్న మద్రాసునకువచ్చిరి.

ఫీఫ్ (పెసిడెన్సీ మెజిస్ట్రేటు కె. కె. పాండేగారు గడచిన రాత్రి ఉదకమండలమునకు పోయిరి.

క్యాప్టెన్ ఆర్. టి. అవ్వసీగారు గడచిన రాత్రి హైదరాబాదుకు పోయిరి.

ఎం. రత్నస్వామిగారు నేటిరాత్రికి బెంగళూరికి వెళ్లెదరు.

సర్ టి. విజయరాఘవాచారిగారు 18 తేదీన ఉదకమండలమునకు పోదురు.

రివిన్యూ బోర్డు సభ్యుడు పి. ఎల్. మూర్తిగారు ఇంట్లాండునుండి సోమవారమునకు వత్తురు. (అ. ప్రె.)

మద్రాసు కార్పొరేషన్ ప్రకటన.

జూన్ నెలయందు జరుపవలసిన జనరల్ సభ మాడవ మంగళవారమునగాక జూన్ 1 వ తేదీననే జరుపబడును. జూన్ నెలయందు వాయిదావేయబడిన సాధారణ సభ ఒకటి మాత్రమే యందును, అది జూన్ 29 వ తేదీన జరుపబడును. 8,9 కార్పొరేషన్ నిబంధనల ప్రకారము మాససభకు రిడినములు ముందుగానే తీర్మానములను గురించిగాని, ప్రత్యేక తీర్మానములను గురించిగాని, సభ్యుల ప్రకటనను పరిపాలకులకు ఈ ప్రకటన సభ్యుల కంధరికిని ముందుగానే పంపబడినది. ఎస్. మెకటాచలం శెట్టి అధ్యక్షుడు.

శంకరనాయరు సతి యకాలమరణము

మద్రాసు, మే 14:—సర్ శంకరనాయరు గారును వారినతియు స్టేటుకొన్నిలు ముగిసిన వెనుక యూత్రార్థమై బదిలినాదమునకుపోవ ఆక్కడ శంకరనాయరుగారి సతి మృత్యువాత బడినదని వార్తచేరినది. (అ. ప్రె.)

“గోలకొండ పత్రిక”

ఇయ్యది నూతనముగ నిజచైత్ర 21 త్రయోదశి సోమ వారమునుండియు హైదరాబాదునుండి వెలువడినది సంపాదకులు గురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు బి. ఏ. ఎల్. ఈ పత్రిక కయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము జనసేవయని తెలుపబడినది అనగా నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజనసేవయని నమ్ముచున్న ఇందుల కెంతేనివ కాశముగలదు. ప్రతియండులమునకు సోకపత్రిక యుండుటకు గూడ తావుగలదు కాని యేకారాముచేతనో అంధదేశమున పత్రికాభిమానము ప్రజ్వరిల్లుట లేదు అందుచేతనే అనేకపత్రికలు ఒకటిరెండు సంవత్సరాలలోనే యంతరించుచున్నవి ప్రజాసహకారములే నిదే యుద్యమమైనను కొనసాగదు. నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర శీ పత్రిక ఎర్రొకటి మన కెందులకని తలంపక తదిథి వృద్ధికి తోడ్పడెదరని నమ్మకము పత్రికాసంపాదకులును స్వదేశ, స్వభావాభివృద్ధికి తోడ్పడు వ్యాసములను వ్రాసియు వ్రాయించియు స్థానిక ప్రాముఖ్యము సేవత్రిక కొనగదమని నమ్మెదము.

రూరల్ పరిశ్రమలకు ధనసహాయం

ప్రభుత్వమువారి సలహాలు. — వ్యవసాయముల సహాయమునకేగక వ్యవసాయసంస్కరమున కావలసిన వడ్డయంత్రము వేరకకకాయలయంత్రము మొదలగు ఋకుపరిశ్రమలసహాయమునకై అప్పునిచ్చునట్లు చేయుట కొక నూతనవిల్లును ఉపపాదించవలయున్నాడు ఇందువలన అప్పుతీసికొనిన వారికి లాభమెక్కువ కలుగగలదు. ప్రస్తుతపట్టుముల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు కొన్ని పరిశ్రమలకై నగని, వ్యవసాయమునకై నగని సహాయముచేయుదురు. వ్యవసాయయంత్రములు సంవత్సరముంతయు పనిచేయవు, గాన ఊరకుండుకాలమున ఋకుపరిశ్రమల అప్పునిచ్చునట్లుచేసి ప్రస్తుత పట్టుములయందలి లోపములను సవరింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నాడు రెండుపనులనును ఉపయోగించు యంత్రముల కక్తిరి తగ్గింది వ్యవసాయమునకు మాత్రము పయోగించుయంత్రములకక్తిరి ఎక్కువ చేయుదురు.

మద్రాసు భూమిశిస్తు బిల్లు

భారత ప్రభుత్వపు అధ్యంతరములు. — 1926 సం. మే 12 తేదీన నీక్రింది ప్రకటన రివిన్యూభాగవారిచే చేయబడినది:—

స్థానిక శాసనసభవారికి శిస్తుబిల్లుములను భూమిశిస్తులను విధించుట, విధించినవారిని మార్పులు ఈ రెండధికారముల నిమిత్తము రివిన్యూ సెటిల్మెంటు బిల్లును మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు భారత ప్రభుత్వమువారి కంపిరి ఇంతవరకు భారత హేళమున భూమిపచ్చు విషయమున అనుసరింపబడుచుండిన నిబంధనల కిది విరుద్ధముగ నున్నదనియు, భారత హేళమున ఇతర భాగములందలి శాసనములం దిట్టి ఉపపాదన లేనేలేదనియు, జాయింటు సెటిల్మెంట్ మిటీచే నుపయోగింపబడిన మాటలను జాగ్రత్తగా బరీక్షించినచో దానిని తా మంగీకరించుటకు వీలులేదని తెలియగలదనియు సెంట్రల్ ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

క్రొత్తి ఎన్నికలకు లోపల, సభ్యులు కొరినవిషయము లేకుండునట్టి ఈబిల్లును ప్రస్తుతకానినినందు ఉచితరీతిని అంగీకరింపజేయుట కష్టసాధ్యము. కావున ప్రభుత్వమువారు బిల్లును ప్రస్తుత శాసనసభయందు ఉపపాదించుటకు మానుకొనిరి.

ఒక నగలపావులో దొంగతనముచేసి నాపుకేసరును కొట్టి నందులకై పి. సి. సి. రివిన్యూ సెట్లమెంట్ బెంగళూరుజిల్లామే జిల్లాలు ఇద్దరుసోల్టరులకు ఒక్కొక్కరి కొక్కసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించెను ముద్దాయి త్రాగియుండుటచే ఆపనిచేసిరి మని తమనేము నోపకొనిరి.

వాతావరణ సిద్ధి

1926 సం. మే 14 వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గోలకొండ	కర్నూలు	కర్నూలు	కర్నూలు	కర్నూలు
గోలకొండ	98 1	82 2	...	1 41	41 26
విశాఖపట్నం	91 7	84 6	...	2 10	87.09
కాకినాడ	97 5	81 0	...	2 25	89.09
చుచిరవల్లి	94 8	88 9	...	2 19	41.09
కర్నూలు	100 2	80 6	...	1 28	26.21
బళ్లారి	98 2	77 2	...	4 56	20.21
అనంతపురం	...	...	...	1 51	27.88
కడప	100 6	85.0	...	1 20	81.28
నెల్లూరు	100 1	82 1	...	1.35	87.08
మద్రాసు	95 1	81 8	...	0 15	80.4
కడపూరు	98 4	80 5	...	0 53	72.4
నెల్లూరు	98 6	79 6	...	2 10	81.0
కోయంబూరు	94 7	75 0	...	1 27	27.0
తిరుచనాపల్లి	98 2	82 0	...	0 08	83.18
నాగపట్నం	93 8	82 0	...	0 02	84.13
మధురై	97 5	80 7	...	1 08	83.88
పాంబూరి	89 4	80 9	...	1 46	87.0
తిరునల్వేలి	...	...	...	3 76	28.61
తిరుకొండూరు	86 5	78 6	...	3 40	64.51
కొచ్చి	89 6	77 6	0 58	4 67	114.5
కాళికట్టు	90 8	79 1	0 36	2 20	137.13
మంగళూరు	92 9	80 2	0 04	0 75	25.68
కెంపకూరు	91 2	71 9	0 02	5 05	85.07
మైసూరు	81 1	66 5	...	2 87	25.43
కొడెకనాటి	68 8	55 1	...	8 89	62.18

సర్కారులలో ఆకాశము శుభ్రముగనున్నది బంధులలో శీతోష్ణస్థితి 4 డిగ్రీలు తక్కువగున్నది. దక్కనులో ఆకాశమునందు అచ్చటచ్చట మేఘములున్నవి. శీతోష్ణస్థితి 4 1/2 డిగ్రీలు మొదలు 8 1/2 డిగ్రీలు వరకు తక్కువ గనున్నది. మద్రాసులో శీతోష్ణస్థితి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువగు నుండెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సామర్లు. వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వర్షపాతము

సిద్ధా, మే 18 — ఉత్తర వర్ష భాగములందు భారతదేశము నిశ్చలముగా నున్నది. రివిన్యూలలో ఉరుములతో గూడిన తుఫానులు మరల ప్రారంభమైపని ఆరబాను ఉత్తర బర్మా అస్సాము, పంజాబు, మహానది, మధ్య ఇండియా, తూర్పు హైదరాబాదు, మైసూరు, మలబారు, మద్రాసు దక్కనులలో అక్కడక్కడ వర్షమున్నది దక్షిణ వంగము బొంబాయి దక్కనులలోను మద్రాసు ఈశాన్యమునకు కొద్ది వర్షము పరిసరినది.

నూచన:— పెనిన్సులాలో వర్షము తగ్గ లదు. (అ. ప్రె.)

న్యూమార్కెటు పీరు

కలకత్తా, మే 14:—న్యూమార్కెటులో ని పరుగు బయటికి తీయువయమిసారి కార్పొరేషన్ కంపెనీ చర్చన వచ్చునట్లున్నది. 1925 ఆ యుగో కార్పొరేషన్ కంపెనీ చర్చన బయటకు తీయవలెనని తీర్మానించిగాల అన్ని ప్రయత్నము చేయి. ఈలాగా ఆ తీర్మానమును రద్దుచేయునట్లే తీర్మానము గుపపాదించెదనని కార్పొరేషన్ అడ్వకేటేట్ నుగాయ నోటిసుచ్చిరి. అన్ని పక్షములవారిని ముద్దాగొగ్గిగాపించి రాజీకుదుర్పవలెనని మేయరు ప్రయత్నించెనుగాని యింపర కేమియు గాలెదు. (అ. ప్రె.)

ఒడంబడిక భగ్గు మగుటయే మంచిదయ్యెను

యథోచితసహకారవాదులే అందుకు కారణము

వివాదముల వదలి పనికి ప్రారంభింపుడు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశం పంతులుగారి యుద్ధోధము

“సబర్బత్రి యొడంబడిక భగ్గు మగుటయే మంచిదయ్యెను” అని ప్రతిపాదించినది “ఆంధ్రరాష్ట్ర” జాతీయోపసంఘం ధ్యేయం ప్రకటించింది. ప్రకాశం పంతులుగారు సబర్బత్రియొడంబడిక భగ్గు మగుటను గురించి మా ప్రతినిధితో మాటలాడుచు పై అభిప్రాయమును తెలిపిరి.

“సబర్బత్రి యొడంబడిక అంగీకరింపబడి యున్నయెడల దేశమునందంతటను నిరుత్సాహము గలిగి ప్రజలకు నాయకుని యందుండు నమ్మకము పూర్తిగా నశించిపోయియుండును ఇది వరకే స్వరాజ్య పార్టీ వారు కాన్పూరు కాంగ్రెసునకు పూర్వము అన్యైతికముగా మదరాసు శాసనసభలోను అప్పడప్పుడు ఇతర పార్టీలతో రాజీపడి నెలకొని ఉన్న కమిటీలలో మెంబర్లుగా జేరి వారు ప్రభుత్వమున జేసిన వాదనలను భిన్నముగా నడుచుచున్నారని ప్రజలకు అనుమానము గలిగెను అయినను వారు వారప్పుడప్పుడు నెలకొనియున్నా నే యున్నార. కాంగ్రెసు సహాయము లేకుండా స్వరాజ్యపార్టీ వారి పేరుమీదగా సభ్యులనంగీకరింపజేసి దారిని పార్టీ పద్ధతుల ప్రకారం నడిపించుటకు ప్రాధ్యమనిచ్చి పండిత నైపుణ్యముగ కాన్పూరు కాంగ్రెసులో కాన్పూరు విషయమైన యావత్తు వ్యవహారములను కాంగ్రెసు చేతులలోనే వదిలిరి. 40 ఎక్కరముల భూమి కాంగ్రెసు ఉద్యోగముల విషయమై యెట్టి ధ్రువ వుంచుకొనగూడదని తీర్మానము చేస్తూ కాంగ్రెసు పేరుమీదనే యావత్తు వ్యవహారమును నడుపుటమొనరినప్పుడు కొందరు ఉద్యోగముల నంగీకరింపవలయుట ఏ మాత్రము సమంజసముగ లేదు సబర్బత్రిరాజీ, ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ ద్వంద్వప్రభుత్వము నంగీకరించుచు ఉద్యోగముల గూడ నాశించిరేమనని ప్రజలకు ననుభవము అనుమానముగలిగించెను అట్టి రాజీపాటులే, స్వరాజ్యపక్షము ప్రతిష్ఠాయను కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠాయుగూడ నిలచెను.”

యథోచిత సహకారవాదుల జిత్తులు

నైపుణ్యముగారు, కాంగ్రెసు అధ్యక్షులారగు సరోజినీ దేవిగారున్న అనేక విధముల యథోచితసహకారవాదులను, వర్గములకు మిట్టి సభ్యులను కలిపి, మధ్యస్థులను గాంధీమహాత్ముని ద్వారా ఒడంబడిక వరకులచరించి, రాజీతులదర్శనమైనది యెంత ప్రయత్నములు జేసినను, ఎన్నిపు తరములు వ్రాసినను రాకుండా యథోచిత సహకారవాదులు యేదో యొక వంకపెట్టి తిప్పించుకొనియుండిరి మీరు ఒడంబడికపై యేదో యొక విధముగ దగ్గుతులయ్యెవరకు కాచియుండి తరువాత దానిని పూర్తిగా తిమిపార్చి పడతుల నుపయోగపడదుమనన దలచినట్లుక యంతయు నలసె స్పష్టమైనది అహమదాబాదులో జాతీయోపసంఘ సమావేశము ఇంకను రెండురోజులకు జరుగుననగా యథోచిత సహకారవాదులు, బొంబాయిలో జయకరుగారింట్లో సమావేశమై, ఒక చిత్రిమగు తీర్మానమును గావించుకొనియుండిరి. అతిర్మాము ఏవనగా, సబర్బత్రి యొడంబడికను ఉన్నది యున్నట్లుగానే జాతీయోపసంఘమువారు అంగీకరించి తీరవలెనట. దానిని సవరణ జేయుటకుగాని మార్పుజేయుటకు ఎట్టి అధికారము నుండరాదట. ఇంతకంటె విరుద్ధముగ తీర్మానమెదియు నుండదు ఈ తీర్మానమువలననే, కాంగ్రెసు వర్గము కమిటీలోగాని, జాతీయోపసంఘమునందుగాని, ఒడంబడికను చర్చకు రానీయకుండా జేయవలెనను ఉద్దేశము యథోచిత సహకారవాదులకు కున్నట్లు స్పష్టమైనది ఒడంబడిక గాంధీగారియెదుట జరిగెను దానిని గురించి, ఏపార్టీ వారికిగాని భేదాభిప్రాయము గలిగినయెడల గాంధీగారియెదుటనే వానిని పరిష్కరించుకొనుట న్యాయము. నైపుణ్య జయకరుగార్ల యొడంబడికయొక్క అర్థములగుంచి జరిగించిన వివాదమును గాంధీమహాత్మునియెదుట పరిష్కరించుకొనవలసినదని గోరి నపుడు యథోచిత సహకారవాదులు అంగీకరించి యుండవలసినది వారు వర్గములకు మిట్టి సమావేశము నకు వచ్చినపుడు ఒడంబడిక ఉన్నట్లే కొలదిమార్పులతోడనో జాతీయోపసంఘము యెదుట చర్చింపబడి యుండెడిది

నైపుణ్యగారిని దూషించుట అన్యాయము

జాతీయోప సంఘమువారు తమయత్నముతోనే కీర్తిబించిన ఏకీభవంపక పోయినను ఒడంబడికలోని వరతులను తాను

అర్థము జేసుకొనినట్లు బద్ధుడనైయుండి వర్గము కమిటీయెదుటను జాతీయోప సంఘములోనుగూడ చర్చకుజెట్టి ఒడంబడిక నంగీకరించునట్లు జేయుటకు తమకే క్రింతను నుపయోగపరచెదమని నైపుణ్యగారును సరోజినీ దేవియునుగూడ వ్రాతములముగ వాదన మొనర్చినను యథోచితసహకారవాదులు అంగీకరింపక పోవుటకప్ప. నాయకుల అభిప్రాయములను జాతీయోపసంఘమువారు ఆమోదించకపోవుట అనేక విషయములందు ఎప్పుడును జరుగుచునేయున్నది. యథోచిత సహకారవాదులు తాము గావించుకొనిన ఒడంబడికలోనుండి తిప్పించుకొనుట కిన్ని ప్రయత్నము లొనర్చి పైగా నైపుణ్యపండితుడు నమ్మకద్రోహము చేసివాడని గంభీరవన్యాసములు జేయుటవలనను దూషణజేయుటవలనను ఏమాత్రమును కా ర్యము లేదు. నిజానిజములను, యుక్తాయుక్తములను గ్రహించుటకు తగినంతకే క్రిని అనుభవమును ప్రజలు గలిగియున్నార.

ఎన్నికలఫలితములకారకు ఆంగ్ల దేశ మెదురుజూచుచున్నది

విద్యాధికులును నాయకులును ప్రచారకులును సహకారచర్యల నిక విరమించి, తమకే క్రింతను ప్రజలలో ప్రబోధమొనర్చుటయందు శ్రద్ధాకరింప జేయవలెను. రాజోవు ఆరునెలలలోను జాతీయోపసంఘమునుగురించి ప్రజలకు బోధించి కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు శాసనసభల వశపరుచుకొనునట్లు జూడవలెను. ప్రస్తుతకాలములో ఇంగ్లండులోని ప్రజలను గవర్న మెంటువారును గూడ రాజోవు ఎన్నికలలో భారతీయులు తమబోటులను యేవిధంగా వుపయోగించి ఎటువంటి వారిని శాసనసభలోనికి పంపుతారోకని పెట్టి జూచుచున్నారు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను ప్రజలెప్పుడైతే శాసన సభలోనికి ఎన్నుకుంటారో అప్పుడే ప్రజాశక్తి ఇట్టిదని ఇంగ్లీషువారికి బోధపడును. ఇంగ్లీషువారు ఏ వ్యవహారములోను తేగియేవరకు లాగేటటువంటివారుగారు వారు నూత్నుబుద్ధి గలవారు. ప్రజాశక్తి ప్రజల్లోనున్నదని తోచుటతోడనే, అంతవరకు పై కెన్నిడంబములుగొట్టుచున్నను, ఒక్క నిమిషములో అన్ని పద్ధతులను మార్చుకొని రాజీపడగలరు. మనముగూడ ఎన్నికలవ్యయము వచ్చినను, అకాలిలవలె పట్టినపట్టు విడువనివార మని ఎప్పుడు వారికి బోధపడునో అప్పుడే రాజీయగును. హిందూమహామ్మదీయసంఘములవారి విషయమును గమనింపజాలక, స్వల్పవ్యవహారములలో నాయకత్వముకొరకును, మసీదులముందు వాద్యములు జేయవచ్చునా జేయరాదా అనే వివాదములలోను తలకాయలు బద్దలు కొట్టుకొని మాత్రము జేసికొంటున్నారు.

ఆంగ్ల దేశపు ఉపమానము

ఆంగ్ల దేశమున బొగ్గుసమృద్ధి తొమ్మిది రోజులు మహాయుద్ధము జరిగి ఉభయయునుగూడ లేనిపోని ప్రగల్భములు కొట్టు కొని 9 వ రోజు న ఒక నిమిషము లో రాజీపడిరి. ఆ విధముగానే మనలో మన కెన్ని అభిప్రాయభేదము లున్నను దేశస్వతంత్రముకై ఒకే దీక్షతో పనిచేసినయెడల ఎచ్చే మూడువర్షములలోను మనముగూడ ఈ మహాయుద్ధములో జయప్రదముగ నుండి బయటకు వచ్చుటకు ఎంతమాత్రమును సందేహము లేదు. హిందువులు మహమ్మదీయులు దెబ్బలాడు కుంటున్నారు. కనుక ప్రభుత్వముతో పోరాటము వదులుకొనవలె నని చెప్పే యెంతమాత్రమును పరియైనది గాదు. హిందూమతప్రకారము మహమ్మదీయులు నమాజు జేసుకొనునపుడు వాద్యములతోఊరేగవలెనని ఎచ్చట వ్రాసియుండలేదు. మహమ్మదీయమతములో, అట్టివాద్యములు జేయరాదనియు, చేసినపుడెల్ల అడ్డపడవలసినదనియు ఎక్కడా వ్రాయలేదు. ఈసంగతి గ్రహించి ఇట్టివ్యర్థ వ్యవహారమునకు మనలో మనము రాజీజేసికొనవలెనుగాని మాత్రము జేసికొని ప్రభుత్వమువారి తీర్పు గోరుట కేవలము విరుద్ధమైనదని. ఉద్యోగాపేక్షలతోటి స్వభావాపేక్షలతోటి కొంత నుండి చదువుకొన్న దుర్మార్గులే ఈ కలతలు పెంచుచున్నారు.

ఆంగ్లముకు పాచ్చరిక

మన ఆంధ్రరాష్ట్రములో, కాంగ్రెసు తరపున జాతిమత ద్వేషములు లేనివారిని మహమ్మదీయ సోదరులను అభ్యర్థులుగ నెన్నుకొని కాంగ్రెసువారే వారికిగూడ ద్రవ్యము పోగుచేసి కాన్పూరు ఎన్నికలకు పనిజేయుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘము వారు పూనుకొనియున్నారు ప్రజలు తగినసహాయము నీయకైన ములో జేసినయెడల ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుసభ్యులే అధికసంఖ్యాకులుగ విజయమంది ప్రజలకు తోడ్పడి ఖడ్గరువిషయమునను విర్యా కార్యక్రమము విషయమునను పూర్తిగా పనిజేసి గాంధీ మహాత్ముని సంతోషపెట్టి, తిరిగి వారి నాయకత్వమున పనిజేయునట్లు జేయగలరు మేమందరము స్వరాజ్యము వచ్చినని కాన్పూరులోనికి వెళ్లువారము గాము నిర్మాణ కార్యక్రమమును జరుపుట కిది అవసరముగనుక దీనికి పూనుకొనడమైనది ప్రజలీ సమయమున కాంగ్రెసునకు తోడ్పడి విజయ మందించెదరు గాక

టి. సి గోస్వామిగారి యభిప్రాయములు

రెస్పాన్సివు పక్షమువారి చర్యలను ఖండించుట

“ఈ రణరంగమున బలమునకు జయముగాని బలగమునకు కాదు. రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మనతో రాకుండినను మన కెదురుకెక్కినను మనము ముందునకు నడువవలయును.”

సబర్బత్రి ఒడంబడికను గురించి గోస్వామిగారిట్లు చెప్పిరి:— “గత మంగళవారమున సబర్బత్రి ఒడంబడికను త్రొసివుచ్చినపుడు నేను చాల చించించితిని. అయినను సబర్బత్రి ఒడంబడిక అనంతరము బొంబాయిలో రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మాటలాడినదానివల వారి నడతయే తెలియుచున్నది రెస్పాన్సివు పక్షమువారి ప్రబల రాజకీయవైరియైనను “1919 సంవత్సరపు ఇండియా ప్రభుత్వపు అప్రతిష్టకానికి కని రెస్పాన్సివు” అనుదానిని ఖండించుటకంటె ఎక్కువచేసి యుండవలదు. రెస్పాన్సివు పక్షమువారి ముఖ్యనాయకుడు దానిని ఖండించి యుండెను. జయకర్, కేల్కార్ల వంటి ప్రముఖు లింకను ఎక్కువచేతురని నేను తలచుచుంటిని. ఈ నాయకులు సందిగాభిప్రాయముల ననుసరించువారి కంట గట్టబడినట్లున్నది. వారి దేశభక్తిని గురించి ప్రశ్నించుట నాకిష్టములేదు.

జయకర్ కేల్కార్లు వారి స్వస్థానమున కాంగ్రెసునకు తిరిగి వత్తురని నేను నమ్మియుంటిని. పండితజీ, సరోజినీదేవిగార్ల ప్రయాసలు వ్యధయగుట నాకెంతయు భేదమును గలిగించెను.

కొద్దిలాభమునకు గొప్ప యభిప్రాయములను మార్చుకొనకూడవచ్చును, వివిధనామములతో బరగు మితవాదులకును అతివాదులకును చాల అభిప్రాయాదిభేదము లున్నందునను, అతివాదులలో కొద్ది భేదాభిప్రాయములు గలవారు ప్రభుత్వమువారి చర్యల నడ్డగించుటయం దైకమత్యమును గలిగియుండుట దేశక్షేమమున క వ గ ర మై యు న్నది. తెం గా లు నుం డి వచ్చిన ఒక కాంగ్రెసు అభ్యర్థుడు కీర్తి కే పులయిన మాంటెగుగారితో ఇంగ్లండును పోగొట్టుకొనవచ్చునుగాని ఇండియాను పోగొట్టుకొనజాలడు అని చెప్పెను. మనదేశమునందలి భేదాభిప్రాయములను వివిధపక్షములను మాచిన మనమును అట్లు చెప్పకతప్పదు. కాంగ్రెసునకు ఎక్కువసహాయము కావలయునని కాంగ్రెసు అభిప్రాయములకు కొంచె మించుగా నుండువారితో కలియదలచితిని. అయితే ఈ రణరంగమున బలము జయమును గాంచునుగాని బలముకాదు రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మనతో రాకున్నను వారు మన కెదురెక్కినను మనము ముందునకు నడువవలయును.

అధికారస్వీకారము

1928 వ సంవత్సరమున అధికార స్వీకరణమున నా శ్రేయభిప్రాయముండెనో ఇప్పుడును అదే యభిప్రాయమున్నది. అధికార స్వీకరణము బూడిదపండుపండుకొనుటగాని ఇతరము కాదు. దానియందేమియులేదు. యథోచిత సహకారమునందలి మేలు నాకు తెలియకపోలేదు. పరిస్థితులన్నియు చక్కగా నుండి ప్రభుత్వమువారు తగిన అధికారమునిచ్చి అధికారులు పని చక్కగా చేయజాలనపుడు రాజీనామాల నివృత్తి సుంజినయెడల కొన్ని సమయములందు అధికారస్వీకరణముమంచిదియే

అధికార స్వీకరణమును గోరువారు లోకమాన్యుని పేరు నుపయోగించుచున్నారని

ఇది తిలక్ గారి నవమానిరచయన మహారాష్ట్రమునకు వరాదు."

బెంగాల్ సిటి

"కలకత్తా అల్లరులందు బెంగాల్ ప్రభుత్వమువారు చేసిన పాపములను తలకెక్కి కడపట ఆంగ్లో ఇండియన్ లు ప్రభుత్వమునకు తిరుగబడిరి. ఇరుపక్షములందును తుంటరులు వ్హారుగాని, ఏ పక్షమునగాని సాంఘిక రక్షణమునకు చేయు ఏర్పాట్లు అపాయకరము లనునది ఏ సాంఘిక పోరాటములుగాని లేని కలకత్తా ప్రజల అల్లరులవలన తెలియుచున్నది. చెప్పాన్ని వు పక్షమువారును, ఇండియన్ లు సాంఘికాభిప్రాయముల సహాయముతో ఎన్నికలయందు ప్రయత్నించుచున్న హిందూ మహమ్మదీయ సమన్యము దుస్తరమైన దానిని జేయుదురు గొప్ప పథలయందు కొద్దిమంది సభను చేరమటయేగాక దూషించుటకు ఆపకాళిమండును గాన కాంగ్రెసు ప్రత్యేకసభల న గాని, ఒకగొప్ప సమావేశమువలనగాని హిందూమహమ్మదీయ సమన్యము మూలానా ఆటంకకలాప అబద్ధ గారు జయమందింపజాలరని వాడు తోచుచున్నది. డిల్లీయందు ఇట్లే 1925 సంవత్సరమున జరిగెను. సంఘప్రయత్నములు జరుగుటకుముందు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు జరుగవలయును. ఈరెండు తెగలవారికిని అన్ని విషయములందును ఐక్యత ముండవలయును. రాజకీయ విషయములను మతవిషయములుగా స్వీకరింపవలయును. మత మనుపేరుతో ఎన్నితప్పులు జరుగలేదు?

* * *

మద్రాసునందొకకొత్తపక్షము

టి. రంగాచారిగారి గృహమున సభ

బొంబాయియందు గతమాసపు మొదటివారమున ఏర్పడిన భారతజాతీయపక్షపు కాళిను మద్రాసునందు తెరచివెనుక మై డిల్లీ టి. రంగాచారిగారు 12 తేదీ సాయంకాలమున జాతీయపక్షమునకు సంబంధించిన తన స్నేహితులను ఫలహారమునకు పిలిచెను. ఎన్. మోహనండు, రిత్విడక్ గృహమున సభ జరిగెను. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారును, పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారును, డిల్లీ ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యగారును అందును కలిసి 20 మంది వచ్చియుండిరి. రంగాచారిగారి విభిన్నమైన జాతీయపక్షము నేర్పాటు జేయుటకు ద్వితీయ ప్రయత్న మొనరించిరి. మొదటి ప్రయత్నము గతభానువారమున జరిగెను. కొద్దిమందివచ్చియున్నందున సప్రభుసభజరుగ లేదు. అందువలన చాలమంది స్నేహితులను పలహారమునకు 12 తేదీ సాయం కాలము 4-30 గంటలకు రావలయునని యాహ్వానించెను ఫలహారాంతరము పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగెను. పలువురు పలు తెరంగుల జాతీయపక్ష మవసరమనియు, అది లిబరల్ పక్షము కంటె చురుకుగను జస్టిసుపక్షముకు దూరముగను ఉండునని చెప్పిరి. "లిబరల్" అను పేరునం దెద్దియో చెడుగున్నదనియు ఆ పేరును మార్చవలయుననియు వారు నుడివిరట.

ఈనూతనపక్షము సభివృద్ధిచేయుటకు మద్రాసునం దొక సమావేశమును జరిపి బొంబాయినుండి యథోచిత సహకార నాయకులను విలిపింపవలయుననియు అందులకు ధనసహాయము కావలసి యుండును. కాన కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని చందాలకు బ్రయత్నింపవలయుననియు తీర్మానించుకొనిరి. టి. రంగాచారిగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడెను.

భారత జాతీయపక్షమువారి రంగీకరించిన విషయములలో కొన్నిటిని గురించి భేదాభిప్రాయములు బయలుదేరెను. ముఖ్యముగా కాసనాతిక్రమమును గురించి అభిప్రాయభేదములు కలిగెను. భారత జాతీయపక్షవారి అభిప్రాయముల ననుసరించుచు స్థానికపరిస్థితులకు దగిన మార్పులను గలిగియుండు మతము నేర్పాటు చేయవలయు నని తీర్మానించుకొని వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని, పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారిని, డిల్లీ ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యగారిని డాబ్బుకమిటీగా నెన్నుకొనిరి. (హిందూ)

ఆగ్రా విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు

అలహాబాదు, మే 18 — ఆగ్రా విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారివద్దనుండి తిరిగి సంయుక్తపరగణాల ప్రభుత్వమువారివద్దకు పంపబడినది. బహుళః సంయుక్తరాష్ట్ర కాసన సభయందు జూలై నెలలో చర్చింపబడును, (అ. ప్రె.)

వర్ణవిభేదచట్టమును ఆమోదించుట

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

"నాకు చాల విచారముగనున్నది.

ఇది ఆత్మహత్యయే" అని మహాత్ముడనెను

బొంబాయి, మే 14:-- నేడు మహాత్ముడు బొంబాయి చేరగానే అసోసియేటెడు ప్రెసువి లేఖరి కలరుబారుబిల్లు ఆమోదింపబడిన వార్తను వారికి చూపగా మహాత్ముడు నొచ్చిన మనసుతో ను ఆశ్చర్యముతోను ఇట్లనెను:-- నాకు చాలవిచారముగనున్నది. బిల్లు ఆమోదింపబడిన దను ఈ వార్త నాకు చాలవిచారకరముగానున్నది. ఆంధ్రా సుగారును నేనును జ్ఞానోదయమగుననియు, బిల్లును నిరాకరింతురనియు తలచియుంటిమి. రేపు రాండు తేబిలు సమావేశమందు చర్చింపబడనున్న ఏరియాసు రిజర్వేషనుబిల్లుకన్న ఈ కలరుబారు బిల్లే చాల చెడ్డగునది. ఒక బిల్లును ఆ పుటకు సహాయ పడి న న్యాయ దృష్టి యే రెండవ బిల్లు ఆమోదింపబడకుండ చేయుటకు సహాయపడునని తలంచితిని. పరస్పరదూషణభూయిష్టముగ కలరుబారు బిల్లుపై జరిగిన చర్చచూడ క్లాసేరియాసు రిజర్వేషను బిల్లుగతియేమో తెలియుటలేదు. దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు జనరలు విద్యుత్తధర్మమేదో తేటతెల్లముగా కనబడుచునేయున్నది. ఆయన తన సమ్మతిని ఆక్రూరమైన బిల్లున కీయరాదు. అదిగాక స్వల్పసేనాని చాలమంది దక్షిణాఫ్రికనులకు నాయకుడై ఈ బిల్లును ప్రతిఘటించెను. అందుకైనను ఈ బిల్లునకు తన సమ్మతిని ఈయకుండునుగాక. కలరుబారుబిల్లు కాసన మైనయెడల దక్షిణాఫ్రికా దేశీయులకును అక్కడి తెల్లవారికి మధ్య క్రోధము రవులును. నేను దీనిని వారి ఆత్మహత్యగా తలంచుచున్నాను.

మలబారు కాథలిక్కు-సభ

నిన్నటితో సమాప్తినొందినది

కొచ్చిక్, మే 14 — మలబారు కాథలిక్కు-సభయొక్క 8 వ సమావేశము పానపల్లిలో బుధవారమునాడు ప్రారంభమై నిన్న సాయంకాలముతో ముగిసినది. తిరువూరు సెంటుథామస్ కాలేజి ప్రిన్సిపాలు రెవరెండు జాకోపాలోకరన్ ఎం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షుడు తమ అధ్యక్షోపన్యాసములో కాథలిక్కులకు రాజకీయముగా గల చిట్కాలనుగూర్చి చెప్పుచు తమిళ బ్రాహ్మణులును నాయరులును హిందువులైనప్పటికి వేరు వేరుగా ఎట్లు చూడబడుచున్నారో అదేవిధముగా కాథలిక్కులనుగూడ తక్కిన క్రైస్తవులనుండి వేరుగా చూడవలెనని చెప్పిరి. పారిశ్రామిక సాంకేతిక విద్యకూడ ప్రస్తుతవిద్యతో కలిపి చెప్పట అవసరమని చెప్పిరి అందరునుకలిసి పనిచేయుటవలన లాభములు చేకూరగలవనియు అందుకొరకై రిజర్వేషనిధి యుండవలెననియు చెప్పిరి

మొదటిదినమున మహిళాసభకూడ జరిగెను క్విను మేరీసు కాలేజీలో ప్రాఫెసరు మిస్ థేలీసా జోసెఫ్ ఎం. ఏ అధ్యక్షతవహించెను. పల్లికుసర్వీసులలో కాథలిక్కులవారిసంఖ్య నుబట్టి తగినట్లుగా చేర్చుకొనవలెననియు తిరువాన్కూరు కొచ్చి సులలో మిలిటరీసర్వీసు లన్ని సంఘములవారికి సమానముగానుండవలెననియును కొచ్చికలో ఓట్ల హక్కు పన్ను చెల్లించువారి కందరికి నుండవలయు ననియు తీర్మానములు గావించబడెను. కాథలిక్కులక్షేమములను కాపాడుటకై తిరువాన్కూరు కొచ్చి సులలో సీసభ కొక వర్గింగు కమిటీ నేర్పాటు చేయవలెననియు క్రిస్తమను ఘండు నొకదానిని స్థాపింపవలెననియుకూడ తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

సుహృద్వాదీగారు

స్వరాజ్యపక్షసభ్యులకు సమాధాన మిచ్చుట

కలకత్తా, మే 14—64వరు సభ్యులు తన్ను రాజీనీయమని పంపిన లేఖను గూర్చి కలకత్తా పురపాలక సంఘపు డిప్యూటీ మేయరుసుహృద్వాదీగారు స్వరాజ్యపక్షమునకు ఏమాసమాధాన మిచ్చురట. మేయరుగారికి దీనినిగురించి యిట్లు తెలిపిరట ఎవరి యందు తనకు అధిక గౌరవముగలదో అట్టితనతోడి సభ్యులును స్నేహితులును తనకిట్లు తెలుపుటవలన చాలవిచారమును ఆశ్చర్యమును గలిగెనని వెల్లడించిరి కాని వారి మనస్సులలో ఏదియో నన్నుగూర్చి తప్పభిప్రాయము లుండవచ్చును కాంగ్రెసుమునిసి పలంసభవారు సుహృద్వాదీగారు చెప్పవదియంతయును వినువరకును ఏవేరమును మోపుటకు వీలులేదని తీర్మానించిరి. అ ప్రె కలకత్తా, మే 14—టిట్టు ప్రభువు నిన్న రాత్రి డాబ్బి లింగు వెళ్లెను. తిరిగి ఆదివారము రాగలరు. అ. ప్రె

తొమ్మిది సరోజినీదేవి ఆగమనము

రేపు ఆమె థక్కా వెళ్లెను

కలకత్తా, మే 18 — బొంబాయినుండి కేటి ఉదయమున కామె యిచ్చటకువచ్చెను. థక్కాజిల్లా కాన్స్టేబులుం దస్యక్షత వహించుటకామె రేపు బయలుదేరును. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా అల్లరులు

సరోజినీదేవి నాయకులతో సంప్రదించుట

కలకత్తా, మే 14—డక్కాజిల్లా కాన్స్టేబులవహనమును సరోజినీదేవి నిన్న సాయంకాలము కాంగ్రెసుకార్యాలయమునందు జె. యం. నేన్ గప్టా, డాక్టరు కిన్సాగార్లను ఓడితర కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు నాయకులను యిష్టాగోష్ఠిపరచుకలుసుకొనెను. మొన్నటిఅల్లరులపైన అందరును మాట్లాడిరి గాని విస్వప్తమైన ఫలితమేమియు కలుగలేదని తెలియుచున్నది.

మసీదులవద్ద బాబాలు

నిన్న రాత్రికలకత్తాపార్లమెంటుసభలో మసీదులముందుబాబాలు వాయిండుటనుగూర్చియు బక్రీదు పండుగలో గోవులను చంపుటను గూర్చియుగల తగాదాలను పరిష్కరించుటకై హిందూ దేశమంతటికిని సరిపోవు ముఖ్యమంత్రముల నేర్పరచు కాసనమును గావింపవలసినది యీ సభవారు కేంద్ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సిఫారసు జేయుచున్నారను కబీరుద్దీన్ అహమ్మదు గారి తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ప్రతిఘటనమును నడిపిన క్యామసుందర చక్రవర్తిగారు ప్రభుత్వమువారి జోక్యము వనికి రాదనియు సహన ముండవలె ననియు నూచించెను.

అ. ప్రె.

క్షీరాభిషేకము

ఒకనటి భోగవరాయణత్వము

పారిసునగరమునం దొక నాట్యాంగన నిత్యమును 20 గాలకుల పాలు స్నానముకొరకు తెప్పించి ఒకటమ్ములో పోయించి దానిలో కూర్చుండి స్నానముచేయుచున్నదని వదంతి బయలుదేరగా మ్యునిసిపలు కాన్సిలరు ఎం. డి. ఈస్టెసుగారు దానిని పోలీసు పెర ఫెక్టుకు వ్రాసి "ఇది నిజమేనా? నిజమైననో ప్రజలకు ప్రధానాహారమును పాల నీ నటి యిటుల గుర్వినియోగము చేయుకుండ నిరోధించుటకు మీరేమిచేయవలచితి?" అని అతడు వ్రాసెను నగరమున చాలకలవరము కగిసినది.

కంచ్చి, మే 14:-- దేవిష్ట వైమానకుకు నేటి యుదయమున 5-45 నిముషములకు బందరు అబ్బాసుకు వెళ్లెను (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు ఇంద్రాపు మొంటు బ్రట్టు

జహార్ ప్రావిన్సుగూరి అధ్యక్షతక్రింద అంజుమావ్ మోహన్ జిఉల్లాక్కు ముసల్మానులు సభకేసి యిట్లు తీర్మానించిరి:--పట్టణములో వేరువేరు మొహల్లాలలోనున్న షూన్య దీయులసంఘభావమును ఇంద్రాపుమొంటువారి స్నేహము వువునని యీసభనా రభిప్రాయపడుచు ఇంద్రాపుమొంటు ప్రెస్తువాగును ప్రభుత్వముగారు సమర్థిగా గా రింతురని నమ్ముచున్నారు అ. ప్రె.

రంగేనేరమట!

శ్రీశ్రీశ్రీ

వర్ణ విభేదచట్టమును దక్షిణాఫ్రికా శాసనసభవారి రంగీకరించినదియు అయ్యెడి ఘోరముగు అక్రమమునియు నిగ్గుటిదినము దెలిపియుంటిమి. ఈచట్టము నామోదింపవలదని న్నట్లు ప్రభుత్వం లెంప వేడినను హర్జిగాజు సేనానిగాని వారి యనుచరులుగాని వినక తమ పంతమును కొనసాగించుకొనిరి. ఈచట్టమునం దిమిడియున్న భావమేమి? తెల్ల రంగులేనివారు అపవిత్రులు. మంచి వృత్తులలో ప్రవేశించుటకు వీరికి అర్హతలేదు. రంగేనేరమట! గనులలో పనిజేయ వీలులేదు. ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయ వీలులేదు. ఇతరయే? అర్హులని నర్హులై జేయవలసిన ఏకరిశ్రమలోను ప్రవేశింపవీలులేదు. రంగు భేదచట్టము ఒక్కట్రాన్ను వాలుకు మాత్రమేగాక దక్షిణాఫ్రికా యూనియను కంతకును వర్తించును. ఈచట్టము దక్షిణాఫ్రికాలోని ఆదిమవాసులకు మాత్రమే వర్తించునని తలంపజనదు. భారతీయులకు నయితము వర్తించును. ఆసియాచట్టము విషయమై రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించినది సంతసింప బనిలేదు. ఏలనన పాశ్చాత్యులతో సమానముగ భారతీయులు జీవింపవలెనని హర్జిగాజుగారు గోరియుండిరి. అటుల జీవింప దలచినను రంగుభేదచట్ట మడ్డము వచ్చుచున్నది. కౌరవవృత్తుల నవలంబింప గూడదని శాసించుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల కిటీవల గలిగిన విజయమునకు ఒకరినొక రభినందించుకొను చున్నారు. కాని ఇదియంతయు వ్యర్థమని తేలినది. ఒకమూల హైందవ రాయబారమును ఊరడించి బంపివైచి వేరొకమూల రంగుభేదచట్టమును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నిర్మించుట కడు విచిత్రము. ఒకచేతితో నిచ్చి వేరొకచేతితో తీసికొన్న చందముయినది.

దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారు అధికార మధాంధతచే, ఇతరజాతుల నన్నిటిని నిరసింపవచ్చును. కాని, దీనిఫలమును వారనుభవింపజోరు. న్నట్లుసేనాని దెలిపినట్లు, రంగుభేదచట్టమువలన తెల్లవారు దక్షిణాఫ్రికా నాయకత్వమును కోల్పోయిరి. ప్రపంచమునందలి శ్వేతేతరుల త్రవ్వకమునకు పాత్రులయిరి నల్లవారెంత హింసాపీడియందున్నను, వారికిగూడ ఆర్థికగౌరవము బాక్తుగ నశింపలేదు. ఆ కారణముచేతనే ఆదిమవాసులుగూడ త్రవ్వకముగ నిరసింపదొంగిరి. శ్వేతేతరుల నందరిను, తెల్లవారిొక్కరినిగోలనే చేర్చి, భావములు, యునను సరిగేనీగోలయింప సరియే, వీరొక్కటే. ఇప్పుడు వ్యవహారమంతయు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి

చేతులలోనున్నది. అధికసంఖ్యాకుల హక్కుల నపహరించి వారిని బాధించెడి తెల్లవారు స్వరూపాలనార్హులని జెప్ప వీలుగునా? అటులగుచో, స్వరూపాలనార్హత కర్థమేలేదు. ఈసంగతిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు నిరూపింపవలయును. నాగరికమువేరిట ఇట్టి ఘోరకృత్యములు జరుగకుండ నివారించుట వీరి విధియైయున్నది. రంగుభేదచట్టమును గవర్నరు జనరలుగారు వీటోజేయుట ముఖ్యము. లేనియెడల బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగ జేసికొనవలయును. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు యీ సంగతిని వె స్ట్రాంటు నే బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు దెలుపుట సముచితము. వీ రెంతవరకు చురుకుదనము జూపెదరో తెలియదు. కాండుటేబిలు సమావేశమునకు ఎవరు రాయబారులుగ బోవలయునని వితర్కించుచున్నారు. హైందవ రాయబారమునకు రీడింగుప్రభువుగారు నాయకులుగ నుండవలయునని, ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు గోరుచున్నవి. ఈవిషయమై అనలే చర్చింప నక్కరలేదు. రంగుభేద చట్టము రద్దుగానియెడల, కాండుటేబిలు సమావేశమును విరమించుట యుత్తమము. ఇకమీద దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారితో సంప్రతించుట ఎటుల పొనగును? వీరిమాటలను నమ్ము టెటులు? రంగుభేదచట్టము రద్దుగనడల, కాండుటేబిలు సమావేశములో అన్ని ప్రశ్నలును ఒక్కమారుగ పరిష్కారము గావలయును. లేనియెడల నిరంతరసంఘర్షణముతోనే కాలము గడిచిపోవును. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల స్థితి ఏమాత్రము చక్కబడనేరదు. ఇల్లలుకగనే పండుగ జాలేదని వెనుక సూచించియుంటిమి. ఇట్టి విషయములలో మున్ముందుగ నుప్పొంగుట పాడిగాదని గూడ తెలిపి యుంటిమి. మా యనుమానములే నిజమయ్యెను.

రంగే నేరమయినపుడు, ఇండియా బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున నిలిచిమాత్రము ప్రయోజన మేమని యడుగుట సహజము. ఇట్టి సమస్య యిదివరకే బయలుదేరినది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరువారు పలువురు గలరు. మితవాదులు మాత్రము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కల నయినను దలపగూడదని ఆంక్షబెట్టుచున్నారు. కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చ గోరుచున్నారు. భారతీయులు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున కౌరవముతో జీవింప వీలులేనియెడల, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాకాంక్షించుట వింతయగునా? రంగుభేదచట్ట మములలోకి వచ్చినయెడల, నల్లవారి కికమీద ఎట్టి యాశ యుండజాలదు. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు కేవల స్వార్థపృష్టితో జూచినను, తెలుపు నలుపు భేదమును తొలగింపవలసిన యవసరము గోచరించును. అందుచే రంగుభేదచట్టమునే గాక, శ్వేతేతరుల హక్కులను భంగపఱచెడి చట్టముల నన్నిటిని రద్దుజేయించుట ముఖ్యము. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారింతమాత్రము చొరవతో బనిచేసెదరా? లేక దక్షిణాఫ్రికా సామ్రాజ్యమునుండి లేచిబోవు నను భయముచే యిట్టి యక్రమములను సహించి యూరకుందురా? ఇంగ్లండును నేడు విపముపరీక్ష ఎదుర్కొనినది. దీనిని జయప్రదముగ పరిష్కరించు శక్తివైననే, సామ్రాజ్యపు భావిదశ యాధారపడి యుండును. ప్రపంచమునందు మతకర్తలందరు నల్లవారే. అవతారపురుషు లందరును నల్లవారే. దక్షిణాఫ్రికా

తెల్లవారి యిష్టదేవముగ క్రీస్తుగూడ శ్వేతేతరుడే. అయినను తెల్లవారు నల్లవారిని నేరస్థులుగ భావించుచున్నారు. రంగుభేదము కేవలము భావప్రపంచములో నిమిడియుండక, కార్యరూపము దాల్చుచున్నది. తెల్లవారు కేవలము స్వార్థపరులై బలమునే ప్రధానముగ గైకొని స్వలాభమును సాధించుకొనుచున్నారు. నిర్బంధశాసనముల నొకదానివెంట వేరొకదానిని విర్మించుచున్నారు. ఇందువలన వారికి తాత్కాలిక లాభము గలిగినను, స్వీయక్షేమమునకును, సామ్రాజ్యాభ్యుదయమునకును, తీరని యుష్కదవము దెచ్చిపెట్టుకొనుచున్నారు. ప్రాజ్ఞులగువా రిప్పటికయినను వీరిని దుష్ట చింతల నుండి మరల్చుటమేలు. ప్రస్తుతస్థితి మాత్రము ఎట్టి యుత్సాహపరుని కయినను నిరాశగలిగించక మానదు.

లాండు రివిన్యూచట్ట నిరాకరణము

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తయారుజేసిన లాండు రివిన్యూ సెటిల్మెంటు చట్టమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రంగీకరింపకుండుట మిగుల శోచనీయము. సెటిల్మెంటు రేట్లను శాసనసభవారు నిర్ణయింప వలయునని పైచట్టము నిర్ణయించెను. శాసన సభాధికారము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి రుచింపలేదు. సెటిల్మెంటు పద్ధతుల కిది భంగకరమని వీరి తలంపు. ప్రాచీనాచారమున కిది విరుద్ధమట. ప్రాచీనాచారము చెడ్డదయినను దానినే కొనసాగింపవలయుననుట విపరీత సిద్ధాంతము. స్వరూపాలనాశయము లేనపుడు ఎట్టి యాచారములున్నను, స్వరూపాలనమునందు శిక్షగఱపుచున్నటుల చెప్పేడిరోజులలో, శాసనసభవారి కామాత్రమయినను ఆధికారముండవలదా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు శాసనసభ కధికార మొనగక, నిరంకుశాధికారమునే కొనసాగింప దలపెట్టిరి. ఎన్నికలు జరుగ నుండగ, రాబోవు శాసనసభలో లాండు రివిన్యూ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట పాడిగాదనిచెప్పి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తృప్తిజెందిరి. నూతనలాండు రివిన్యూచట్టము త్వరలో నమలులోనికి వచ్చునను వారియాశ లిందుతో విఫలముగాగలవు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయము, జాయింటు సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టుగూడ విరుద్ధమనుటకు నంది యములేదు. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారు సెటిల్మెంటు రేట్లను నిర్ణయించుట బనికీరాదను భావము, హిందూదేశమున సామాన్యముగ వ్యాపించి యున్నదనియు, ఇట్టిస్థితిని మార్చవలయు ననియు జాయింటుకమిటీవారు గోరియుండిరి. అయినను ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచేమాత్రము ముందుకు పోవుటకును యిష్టపడుటలేదు. లాండు రివిన్యూ చట్టమీరీతిన అంతరించినందులకు విచారింపనక్కరలేదు. శాసనసభాధికారము అధికారవర్గమునకు కంటకప్రాయముగ నుండుట సహజమే. చెన్నరాజధానికి సెటిల్మెంటు పద్ధతితో ననలే బనిలేదు. సెటిల్మెంటులు, రీ సెటిల్మెంటులు ప్రజలలో ఎప్పటికప్పుడు తీవ్రమగు నలజడి గలిగించుచున్నవి. రియితులు భాగ్యవంతు లగుచున్నారని జెప్పి, లాండు రివిన్యూ రేట్లను హెచ్చుజేయుటచే, ప్రజలలో నిరాశ పెచ్చుపెరుగుచున్నది. అందుచే

శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు గావలయుననియు, కార్య నిర్వాహక ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చవచ్చి నటుల భూమి సిస్టలను పెంచుట కవకాశ ముండ గూడదనియు, ప్రజల అందోళన నలుపవలయును. లాండు రివిన్యూ చిత్తుచట్టము తోసివేయబడుటచే శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు దప్ప తక్కుంగల వరము తో బనిలేదని చెప్పట శ్రేయస్కరము. స్వపరి పాలనము లభింపనిది, సామాన్య పౌకర్యములుగూడ ప్రజలకు గలుగవని, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఉత్తరువు చెప్పకనే చెప్పచున్నది.

సమ్మె : అవంతరము

బాగునమ్మె ఎట్టి మరతులేకుండ యంతరించి నటుల ప్రకటింపబడినను, సర్ హార్బర్డు సామ్యు యల్ గారి ప్రోద్బలమందుకు తోడ్పడె ననుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారు మరికొంత కాలము వరకు గ్రాంటుల నీయవలయుననియు, కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య గలిగెడి తగాదాలను పరిష్కరించుటకు జాతీయవేతనసంఘ మును నిర్మించవలయుననియు, బాగు పరిశ్రమను పునర్నిర్మించినగాని జీతములలో మార్పుజేయ గూడదనియు, సామ్యుయల్ గారు సూచించిరి. వీరి సూచనలను ప్రభుత్వమువారు రెంతవర కామోదించెదరో చూడవలయును. సంధి జరుగుననియు దాని నాటకపరచుట పాడిగాదనియు గ్రహించియే, శ్రేయమునియును సంఘమువారు సమ్మెచు మానివైచిరి. వీరి సమద్దేశ్యము సువిదితము. బాగు పనివాడ్రతో జెప్పకుండ ఇటుల జేయుటచే, వారు మిక్కిలి అసంతృప్తులై యున్నారు. కొందరు పని వాండు సమ్మె చాలించుటకు విముఖులైయున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో సా హ స ము జూపినందులకు కార్మికసంఘమువారిని అభినందించుటకుమారుగ, కస్సర్వేట్ల ప్రతికలు కార్మికులను హేళనజేయు చున్నవి. వారు అజయము గాంచిరిని చాటు చున్నవి. ఇట్టి య ప నిం ద ల వ ల న కార్మి కుల సంఘభావము బలపడుట దప్ప వేరు ప్రయోజనము గలుగదు. ప్రధానమంత్రియగు బాల్దవినుగారు మాత్రము సామ్యముగ ప్రవర్తించు చున్నందులకు సంతసించవచ్చును. యజమాను లతో సంప్రతించి అనుకూలముగు సమాధానము గుదురునటుల జేసెదమని వీరు వాగ్దానము జేసిరి. సార్వభౌముడు పంపిన సందేశమునందు దేశమునం దన్ని పక్షములవారును గలిసి సమాధానము గుదుర్పవలయు నను హెచ్చరికను కొనసాగించుట యవసరము. ఈ సమయమున యజమాను లాదా ర్యము జూపక పనివారల నందరను మరల పను లలో జేర్చి కొననియెడల వ్యవహారము చెడ ఎప్పుడు. బాల్దవినుగారు గనుపఱచిన సద్భావము సమంజసముగ నున్నను వీరు ఆలోచనలతో కాలముగడిపి ప్రయోజనములేదు. యజమానులకు మరల అలుపిచ్చుట పాడిగాదు. బాల్దవినుగారి వాగ్దానములు క్రియారూపము దాల్పవలయును ఎంతవరకు వీరిపనిని నెఱవేర్చెదరో భావికాలమే దెలుపగలదు.

ఉత్తర ధ్రువము దాటుట

కాపెను అముకాడ నేను గారు వాయుపిమా నమనై ఉత్తరధ్రువము దాటిరని దెలియుచున్నది. కమాండరు బిర్ట్ గారు గూడ ఉత్తర ధ్రువమును

చుట్టిచ్చిరని, దెలుపబడినను యీవిషయమై ఇంకను సందియము గలదు. అముకాడ నేనుగారి విజయము గూర్చి మాత్రము సందియముండుటకు వీలులేదు. వీరు మొన్న జేరి రను వార్త నిన్నటిదినమే హిందూదేశమునకు దెలియుటబట్టి, వాయువార్త లెంత త్వరితముగ జేరుచున్నవో గ్రహింపవచ్చును. పూర్వ పరిస్థితులలో ముచతో గూడికొని యున్న నిట్టి నిర్జనప్రదేశముచుండి సమాచారము జేరుటకు రెండు మూడు మాసముల వరకు, వీలయ్యెడిది గాదు. విమానసహాయమువలన, ఎంతటి దుర్గమప్రదేశముల మీదుగనయినను బోవుటకు వీలగుచున్నది. ఉత్తర ధ్రువము నికమీద పలువురు జేరుటకు ప్రయత్నించెద రనుటకు సందియములేదు. వేసవికాలములో నక్కడ కాపురముల నేర్పరచుకొనుటయు జరుగవచ్చును. ఇంతి తో సరిపోవునా? ఈ ప్రదేశమునకు హక్కు ఎవరిదని తగాదాలు బయలుదేరుట సహజము. నూతనప్రదేశము తమదని వివిధజాతులవారును బలుక వచ్చును. కొత్తప్రదేశములను కనుగొను కొలదియు, అయ్యవిశుఖ కారణములగుటకుబదులు దుఃఖ కారణము లగుచున్నవి. ప్రకృతిశాస్త్ర మహిమ లోక కళ్యాణమునకు తోడ్పడుటకు మారుగ పరీక్షకు తోడ్పడుట శోచనీయము. ఉత్తర ధ్రువచారిత్ర మట్లు పరిణమింప కుండిన మాత్రము సంతసమే.

జర్మనీ పోలెండు

జర్మనీ పోలెండు ప్రభుత్వములు రెండును రాజీనామా నిచ్చెనని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. పోలెండునందు తిరుగుబాటు జరిగెను. ప్రభుత్వము రాజీనామా నీయవలసి వచ్చెను. జర్మనీలో తిరుగుబాటు లేకున్నను విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానమును రీచిప్టాగు సభవారు గావించుటచే జర్మను ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చెను. జర్మనీలో కొంత కాలమునుండియు కెయిజరు పక్షపాతులు జేరి ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనము సంతరింప జేయవలయునని కుట్ర బర్చుచున్నటుల వినవచ్చెను. అధ్యక్షులగు వాల్ హిట్లరుబర్గుగారు సయితము రాజపరిపాలనకు సుముఖులని తెలిసిన సంగతియే. వీరిటీవల ప్రకటించిన యుత్తరువునందు రిపబ్లిక్ జండాతో బాటుగ వెనుకటి రాజచిహ్నములుగల జండానుగూడ జర్మనీ రాయబారు లుపయోగింపవలయునని గోరుటచే ప్రస్తుత విషమస్థితి సంత విచ్చినది. మరల రాజును దెచ్చిపెట్టుటకు జర్మనీ ఎంతమాత్రము సహింపదని తేలినది. కెయిజరు గారి సమ్మతితో పెద్దకుట్ర జరుగుచున్నదని పోలీసు వారు కనుగొనిరి. ప్రజాపరిపాలనము సంతరింపజేసి నిరంకుశ పరిపాలనము నాస్థానమునం దుంచుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమగుట సంతసప్రదము. ఇకముందిట్టి దురవస్థ వాట్లొకుండ జర్మను ప్రజలును వానినాయకులును జాగరూకులై మెలగెదరని నమ్మెదము. యూరపునందు మరల తీవ్రపరిస్థితులు ప్రబలుచున్నవి. ఇంకను ఎట్టిమార్పులు జరుగునో చూడవలయును.

బొంబాయి కార్పరేషను కిల్లంగదాలు

కిల్లంగదాల నింఖ్యను వాని సుంచు ప్రదేశములను నిర్ణయించుటకు తమ కధికార ముండవలయునని బొంబాయి కార్పరేషను సభవారు

గోరిరి. ఇది లోకల్ ఆప్షను పద్ధతియే. స్థానిక సంఘముల కామాత్రమయినను హక్కుండుట న్యాయము. ప్రజల ఆరోగ్యమును కాపాడు బాధ్యత కార్పరేషనుపై నిలచియుండుట చే, కల్లంగదాల విషయమై నిర్ణయాధికారము వారి కుండుట యవసరమగుచున్నది. ఇయ్యది సంపూర్ణ నిషేధముక్రిందకురాదు. అందుకు మాత్రము తోడ్పడగలదు. సంపూర్ణనిషేధమే తమ ఆవర్యమని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిదివరకు ప్రకటించియుండిరి. అట్టితరి, లోకల్ ఆప్షనుపద్ధతి నయినను ఆమోదించుట ధర్మమై యుండెను. కాని, కార్పరేషనువారి సూచనను, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింప లేదని నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారి మాటలకును చేతలకును ఎంత వ్యత్యాసము గలదో ఇందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

ప్రెసిడెంసి ఎమర్జెన్సీ సెక్యూరిటీ బిల్లు

యండియను నేషనలు పార్టీ వారి ఆమోదము

బిల్లువివరముల విచారించుటకు

ఉపసంఘము నియమింపబడెను

కలకత్తా, మే 18 — నేటిసాయంత్రమందు యండియను అసోసియేషను హృదయజరిగిన యండియను నేషనలు పార్టీ సమావేశమందు స్థానికవారమునాడు జరుగు బెంగాలు శాసనసభ యందు ప్రవేశపెట్టబడు ప్రెసిడెంసీ ఏరియా ఎమర్జెన్సీ సెక్యూరిటీ బిల్లును విచారించబడెను చట్టమయొక్క సూత్రములను యండియను నేషనలు పార్టీ అంగీకరించుచున్నదని బాబు బిస్మిల్ చంద్రపాలుడు ప్రతిపాదించెను కలకత్తా అల్లరులను అణచివేయుట సాధ్యమైయుండవచ్చును కాని అల్లరులకు కారాగృహ వాతావరణము, కుట్ర కలకత్తాయందును త్రమే గాక మోపలను విస్తారముగ నున్నది మత సంబంధముగు నట్టి ప్రచారముచే నాటుపట్టణములందు సాంఘికపౌరాటమును జరుగుచున్నచని మరువరాదు కాబట్టి తాను చట్టమును ప్రతిఘటింపక పోవుటయేగాక, దానిని ప్రెసిడెంసీ వైశాల్యమునకే గాక బెంగాలు రాజధానియందు అంతటను వర్తింపజేయువలయునని గోరుచుండెను. ఇప్పుడు విచారించబడునట్టి సమస్యలలో రాజీయాభిప్రాయములు జూపింపరాదు. చట్టము ఆమోదించబడి శాసనమైనపిదప దానిని రాజకీయరంగమందు పాల్గొనువారి గొందరిపై ప్రయోగింపవచ్చును. కాంతి, అర్ధరు, సుపరిపాలనముకొరకు యిట్టియిబ్బండి గలుగవచ్చును అని సూతనదట్టము అంగీకరింపవలయునని గోరుచు పాలుగా రుపన్యసింపిరి

నవరణతీర్మానముగతి

గత అల్లరులు సంభవించుటకు గల పరిస్థితులకు విచారించుకొండ చట్టమును నిర్మింప పూనరాదని సురక్షతీర్మానమును డాక్టరు నరేంద్రచంద్రసేనకు ప్రగాఢ ప్రతిపాదించిరి చట్టము ప్రస్తుతము అసవధరమైనది, కార్యముగనున్నది అసమర్థమై నదని, డాక్టరు ప్రగాఢ నవించిరి. అల్లరులు జరుగుటకు కారణములచారించుటకు నిష్పక్షపాతముగ కమిషనునియమించుకొని నదనియు, అసమర్థమైన శాసనములు గాని వలయునగా మరియితర సుపాయముల నిరూపించుచుగాని సిఫార్సులు చేయవలయుననియు గస్తాగాను దిప్పిరి కమిటి రిపోర్టు చేసిన పిదప మాత్రమే శాసనమును నిర్మింపవలయును అని సుప్రగాఢ స్పష్టముగ పట్కిరి

సవరా సక్రమపత్రకల్పేని నిరాకరింపబడెను వాలు గారి మాటవై, వి చక్రవర్తి, హెచ్ ఎన్ దత్తు, బి బి నెన్, బి సి షాన్ మొదలగువారు గల ఉపసంఘము చట్టము యొక్క నిరసములకు విచారించి సవరణల సూచించుటకు నియమింపబడెను. (అ. ప్రె.)

సమై అంత మొందిన విధము

సార్వభౌముని సందేశము

“పారిశ్రామికాభ్యుదయమునకు అందరు కలసి పని చేయవలయును”

బాల్మీనుగారి ప్రకటన

గనుల పనివారి సమ్మె ఇంకను ముగియకుండుట

సమై అంత మొందినవిధము

ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులు

మంత్రివర్గమువారిని సందర్శించుట

ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలు కార్యసంఘసమావేశము ముగిసినపిమ్మట వాళ్ళ ప్రధానామాత్యుని దర్శించుటకై తీర్మానించుకొని ఆ విషయమును బాల్మీనుగారు మంత్రివర్గమునకు తేలికవారు కొందరు డౌనింగ్ విధిలో ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులకొరకు వేదియండిరి ప్రేమయూనియను కాన్సిలు అధ్యక్షుల ఆర్థుపగ్ గారు ఇతరుల బాల్మీనుగారిని సందర్శించి సమ్మెను రద్దుచేయుటకు వారు తీర్మానించుకొనినట్లు తెలిపిరి

లండను, మే 12 — సాయంకాలము 1-45 గంటలు రాజీ ప్రయత్నములు ప్రారంభమగుటకై సమ్మెను శేటితో రద్దుచేయుటకు తీర్మానించినట్లు ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలు వారు ప్రకటించుచున్నారు ఈ నిర్ణయము తంతివ్వరా అన్ని కార్యక సంగతులకు తక్షణపదున్నది కాని పనులకు ప్రారంభించుటకు పూర్వము కార్యకర్తలు తమ కార్యకసంఘపు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి అనుమతి నై కొనవలయునని కూడ సూచించబడినది.

కామన్సునభిలో చర్య

ప్రధానామాత్యుని ప్రకటన

రుగ్బీ, మే 12 — కామన్సునభిలో బాల్మీనుగారి క్రింది ప్రకటనము గాంచిరి. ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులు శేటి దినము ఉదయం నావద్దకవచ్చి సమ్మెను రద్దుచేయుటకు తీర్మానించుకొనినట్లు తెలిపిరి మంత్రివర్గమువారు తక్షణమే రాజీ ప్రయత్నములను జరుప ప్రయత్నించెదమని నేను వారికి చెప్పితిని గనుల యజమానులకును పనివారికిని సమైవమున రాజీని ఏర్పరచ ప్రభుత్వమువారు పట్టుదలతో పని చేయుదురని సూచించితిని ఈ సమ్మెసందర్భమున బ్రతుకుజాతి సాత్వికబుద్ధి విజయము గాంచెనని చెప్పవలసియున్నది. ఈపక్షము గెలుపొందెనది ఆపక్షము విజయముగాంచినది అని చెప్పటకు వీలులేదు బ్రతుకుచేతమే విజయము గాంచినది. ఈ సమయమున బ్రతిభుగతించినదానికి చింతించుట ఉచితముకాదు జరిగినదేమో జరిగినది ఇక పరస్పరసహకారము ప్రకటించుచు ఎట్టిక్రోధము పగలేక బ్రతుకుపారిశ్రామికాభ్యుదయమునకు అందరుకలసి పనిచేయుట కర్తవ్యము”

కార్యకపక్షపునాయకుల అభినందనము

ప్రధానామాత్యుడు ఈవిధమున అన్ని పక్షములవారి సహకారమును అభిలషించుచు మిగల సరసముగ మాట్లాడినందులకు కార్యకపక్షమువారి తరపున రామ్మెమ్మెన్ వాల్టాగారు బాల్మీనుగారిని అభినందించిరి ఈవిషయమై ఇంకను సంపూర్ణముగ ప్రకటన గావింపవలయునని ప్రధానామాత్యుని వారు కోరిరి. ఈవిషయమై సంపూర్ణముగ వివరములతో కూడిన ప్రకటన గావింపుట అవసరమైనను ప్రస్తుతము తానట్లొనర్చ వీలు లేనందులకు చింతించి త్వరలో మరియొక ప్రకటన గావింపబడునని బాల్మీనుగారు తెలిపిరి

కామన్సునభిలో ఈ విషయమై చర్చకురసనను వేల్పుయనరాజు ద్యూక్ ఆఫ్ యార్క్ ప్రేక్షకుల స్థానము సంపాదించి

ప్రభువులనభిలో వార్త ప్రకటింపబడుట

లండను, మే 12 — ప్రభువులనభిలో సమ్మె అంతమొందినవిధమును సాటిసుబరీఫెంటుగారు ప్రకటించుచు ఇట్లు చెప్పిరి —

సమ్మె అంతమొందెనని తెలుపుచు మిగల సంతసించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారికేకాక రాష్ట్రమునందున్న అన్ని తర

గతులవారికి ఈవార్త సంతోషమును కలుగజేయునని నమ్ముచున్నాను బొగ్గుపరిశ్రమయందు యజమానులకును పనివారికిని ఏర్పడినవివాదమును పరిష్కరింప ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనెదరు బ్రతిభువారికి సహజముగ సక్రమప్రయత్నము ఈసంగిగ్గసమయమున నిదర్శింపబడుట మిగల సంతోషకరముగ విషయము

ఆస్క్విత్ గారి విషయమై మాట్లాడుచు ఇతరులను ఆత్మేపించుటకుగాని తూలనాడుటకుగాని ఇది సమయము కాదనియు అన్ని పక్షములవారు త్యాగము ఓర్పుప్రకటించినందులకు సంతోషింపవలయుననియు సమ్మె అంతమొందినను శాంతి ఏర్పడుటకై జరుగవలసినపని ఇంకను అధికముగ నున్నదని చెప్పిరి.

సార్వభౌముని సందేశము

బాల్మీనుగారు తన ప్రజలకు ఈక్రింది సందేశము వ్రాసెను —

మనస్సులను కలవరపెట్టు గొప్ప ఆందోళనము జాతిభరించినది సమ్మె అంతమొందెనని నేటిదినము ప్రకటించబడినది. ఈసమయమున ప్రజలందరు గలిసి ఈవిషయము సమర్థము పరిష్కరించుటకై పూనుకొనవలెక ఇందులకు సదుద్దేశము సామర్థ్యము గలవారందరు తోడ్పడవలయును వారు తోడ్పడినగాని ఈపని జరుగదు కడచిన వివాదమున సం చేర్చడిన మనస్ఫుర్తలను మరచి వరకు సమయమున దేశీయులు సక్రమముగ శాంతిముగను ఓర్పుతోడను ప్రవర్తించిలో ఆ విషయమున మాత్రమే జ్ఞాపకమునం దుంచుకొనెదము సుస్థిరముగ శాంతిపరిస్థితుల నేర్పరచుటకై అందరము కలిసి పాటుపడెదము.

ప్రధానామాత్యుని సందేశము

లండను, మే 12 — ప్రధానామాత్యుని సందేశము నైరుతి లెనుద్యారా బ్రాహ్మకాస్తు చేయబడిన —

ఈసమ్మెలో ఎవరు కారకులైనదో పరిశీలించుటగాని వారిపై ద్వేషము పంపించుటగానియు చింతముకాదు జరిగిన విషయములకు మరచుట కర్తవ్యము. యజమానులు సమ్మెకట్టిన పనివారి పట్ల కిరీముగ ప్రవర్తించుటకాదనియు వారిపై డబ్బ సానుభూతి ఒకపవలయుననియు కోరుచున్నాను దేశపు పారిశ్రామికాభివృద్ధికై పాటుపడుటయే ముఖ్యధర్మముగ ప్రతిపాదుచు గుర్రెగగలయును ఈ సంగిగ్గసమయమున ప్రభుత్వము వారికి జాతికిని తోడ్పడినవారి కందరకు వందనము లర్పించుచున్నాను

ప్రభుత్వమువారు ఎట్టిచరతులు అంగీకరింపకయే సమ్మె రద్దుచేయబడెను కాని అపజయముగాంచిన కార్యకర్తలను తిరస్కరించుట కిది సమయము కాదు దేశమునందు సౌఖ్యపరిస్థితుల నేర్పరచుటకు వారి సహాయమును కూడ మనము పొందవలయును దేశక్షేమమునకు ప్రభుత్వ నిర్వాహకులకు విరోధులైనవారి సంఖ్య అల్పమైయున్నాదు. వారిని వదలి వేయునను మిగిలినవారందరు జరిగిన సమ్మెవిషయమును మరచి దేశపు పరిశ్రమలకు అభివృద్ధికైతెచ్చుటకై కలసి పనిచేయుట అవసరము. పరిశ్రమలమీదనే దేశసౌభాగ్యము ఆధారపడియున్నది గతించినదానికి చింతించక సదుద్దేశముతోడను పట్టుదలతోడను మనపనులకు చేయ మనము పూనుకొనవలెను

మంత్రివర్గమువారు ప్రేమయూనియను ప్రతినిధుల సమావేశము

సంపూర్ణ వివరములు

లండను, మే 12 — డౌనింగ్ విధియందు బాల్మీనుగారు 40 వర్తిగుతులకు ఈష్యుగారు, క్రిడ్జినుగారు, నెల్విచేంబరులేమగారు, సర్ ప్రియమేటుమెండుగారు, కనుసాన్సుగారు, ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలందరూ ఆర్థుపగ్ గారు మరీ కొందరు డౌనింగ్ విధియందు సమావేశమైరి.

పూర్వగారి ప్రకటన

ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలు అగ్రవర్ణ లభ పూర్వగారిట్లు చెప్పిరి:— రివ తేదివ బాల్మీనుగారు గావించిన ప్రకటనను ప్రేమయూనియనువారు గమనించిరి గనుల యజమానులకును పనివారికిని ఏర్పడిన వివాదమును పరిష్కరింపబడుటకై రాయబారములు జరుపుట ముఖ్యమనియు అవసరమనియు మేము తలచితిమి ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము ఆధారముగ నై కొని రాజీ ప్రయత్నములు మరల ప్రారంభము కావలయునను ఉద్దేశముతో ఈ సమ్మెను రద్దుచేయ మేము తీర్మానించుకొంటిమి. ఇంకను ప్రభుత్వమువారు రాజీ రాయబారములకు పూనుకొనవలయునని కోరుచున్నాము మీ ప్రయత్నముల ఫలితము అందరను తృప్తికరముగ నుండునని తలచుచున్నాము.

బాల్మీనుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఇందులకు బాల్మీనుగారి క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. — సమ్మెను అంతమొందింప మీరు తీర్మానించుకొనినందులకు భగవంతునకు వందనము లర్పించుచున్నాను దీర్ఘమగు చర్చల జరుపుట కిది సమయముకాదు నేను రివ తేది గావింపబడిన ప్రకటన ననుసరించి నేను పనిచేసెదనని మరల చెప్పుచున్నాను గనులపనివారికిని యజమానులకును స్థిరముగ రాజీ మదురుటకై యథాశక్తి ప్రయత్నించెదను

ధామసుగారి అభిప్రాయములు

పిమ్మట జే హెచ్. ధామసుగారి క్రిందివిధమున ఉపన్యసిందిరి — బాల్మీనుగారు ఈవిధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరని నాకు తెలియును ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు ఒక ఘనకార్య మొనర్చిరి అందులకు బాల్మీనుగారు కూడ ఘనముగ ప్రత్యుత్తరమే ఇచ్చియున్నారు సమ్మెను ఏర్పడిన పరిస్థితులను ఒకటి రెండుదినములలో చక్కబెట్టుటకువీలు లేదు కాని ఈపని నెరవేరుటకు అందరు కలసి పనిచేయుట అవసరము. పదినిమిషములకుముందు ప్రతిక్షేగ నున్నవారు కూడ ఇప్పుడు సామ్యుపరిస్థితులకు సాపించుటకై మీతోకలసి పనిచేయ సంకల్పించుకొనియున్నారు ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు అన్నివిధముల ప్రయత్నమువారికి తోడ్పడెదరు. సమ్మెకట్టి కార్యకర్తలను యజమానులు పూర్వమువలెనే ఆదరించునట్లు బాల్మీనుగారు ప్రయత్నించవలెను మనస్ఫుర్తలతోను మనహాయింపులతోను పనిచేసిన లాభముండదు దేశక్షేమము పరిశ్రామికాభివృద్ధి దృష్టియందుంచుకొని అందరు సరసముగవిధమున ప్రవర్తించుట అవసరము

బెలిగుగారు

పిమ్మట బెలిగుగారిట్లు చెప్పిరి — సమ్మె కట్టినవారిని తిరుగ పనులయందు యజమానులు చేర్చుకొనునట్లు ప్రధానమంత్రిగారు ప్రయత్నించవలెను. కొంతకాలమువరకు అశాంతి అసంతృప్తి యుండవచ్చునని మంత్రిగారి రివీషయమై పట్టుదలతో పనిచేసిన యజమానులు మంత్రిగారి కోరికలకు ఆచరింపగలరని నమ్ముచున్నాను

కార్యక నాయకుల ప్రకటనలకు బాల్మీనుగారి క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వర్తకమునకును పరిశ్రమలకును గలిగిననష్టమును భర్తీ చేయుటకై నాసహాయము మీకెట్లు అవసరమో నాసహాయము కూడ నాకు అవసరము. దేశాభ్యుదయమునకై పాటుపడ వనమందరము పనిచేయవలయును ఇందులకు మీసహాయ ముపేక్షించుచున్నాను నేను నాధర్మమును యథాశక్తి నిర్వహించుచుండెదను. మీరు మీధర్మముల నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాను.

సమై రద్దగుట

గనులపనివారి అసంతృప్తి

రుగ్బీ, మే 13 — ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు గనులపనివారితో సంప్రదించకయే సమ్మెను రద్దుచేసినందున, సర్వోన్నత సామ్యులుగారి మొరొండమును అంగీకరించిన తక్కువజీతములను కార్యకర్తలు అంగీకరింపవలసి యుండుననియు మైనర్స్ ఫెడరేషను కార్యదర్శియగు కుక్ గారు ప్రకటించిరి గనులపనివారిసమ్మె ఇంకను అంతమొందలేదు నూతనపరిస్థితుల ననుసరించి ఏవిధమున ప్రవర్తించవలయునో నిర్ణయించుకొనుటకై గనులపనివారి మహాసమావేశము సుక్రవారమునాడు జరుగును

సమ్మె అంతమొందిన విషయమును ప్రకటించుచు బ్రటిషు ఎర్కరు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది —

గనుల పనివారికి న్యాయము కలుగజేయవలయునను ఉద్దేశముతో ఈసమ్మె ప్రారంభింపబడెను, ఈ ఉద్దేశము ఇప్పుడు నెరవేరగలదని నమ్ముచున్నాను.

రైల్వేపనివారు పనులయందు చేరకుండుట

లండను, మే 13 — సమైక్యరైల్వే పనుల పనివారు అచ్చట చచ్చట పనులయందు చేరుటకు అంగీకరించుట లేదని వార్తలు వచ్చుచున్నవి. రైల్వేపనివారినందరిని రైల్వే కంపెనీవారు పనులయందుంచుకొనవలయుననియు లేకున్న తాము పనులయందు ప్రవేశింపమనియు హాల్లునందలి రైల్వేపనివారు ప్రకటించియున్నారు. మెక్స్లింగ్ నందలి రైల్వేపనివారుకూడ ఇట్లే తీర్మానించుకొనియున్నారు.

కార్మికుల అసంతృప్తి - అల్లరులు

సమైక్య రైల్వేవార్త పాఠకుల నందలి డాక్టరపనివారికి అసంతృప్తి కలుగజేసిన పాఠకులైదు యూనియను కార్యాలయము ఎదుట ఒక పెద్దగుంపుచేరి అల్లరి చేయ ప్రారంభించెను. పోలీసువారు అల్లరినణచి 40 మందిని నిర్బంధించిరి.

గనులపనివారి అసంతృప్తి

లండను, మే 12 — సమైక్యరైల్వే గనుల పనివారికి ఆకాభంగకరముగ నున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. ఈవార్త తెలియగానే డనుకాష్టరులో 200 మంది గనుల పనివారు ఉద్రేక పూరితులై రోడ్డుకు అడ్డుముగ నిలచి బండ్లను పోని వ్యక్త, వార్తాపత్రికలు తీసి కొని పోవుచున్న బండిని ద్వంసముచేసి మోటారుబండ్లను నిలిపి లూటికొట్టిరి. సాయుధులగు పోలీసువారు గుంపును చెదరకొట్టి 80 మందిని నిర్బంధించిరి.

హార్బర్లు సామ్యులుగారి మొమొరాండము

సర్ హార్బర్లు సామ్యులుగారు తన మొమొరాండమునందు నాలుగు ముఖ్యమగు సూచనలు గావించిరి.

(1) బొగ్గు పరిశ్రమ పరిశీలకులను పరిశీలించుపని మరల ప్రారంభముకావలెను. బొగ్గు పరిశ్రమకు ప్రభుత్వమువారు మరి కొంతకాలము ధనసహాయమునకవలెను. (2) పారిశ్రామిక వివాదములను పరిష్కరించుటకై నేపనలు వేజెస్ బోర్డును ఏర్పరచవలెను ఇందు యజమానుల ప్రతినిధులు కార్మికుల ప్రతినిధులు రెండుపక్షములకు చేరనివారు కొందరు నుండవలెను ఈబోర్డునకు అధ్యక్షుడు ఏపక్షమునకు చేరనివారగ నుండవలెను యజమానుల కార్మికులకు ఏర్పడు వివాదములు ఈబోర్డు ద్వారా పరిష్కరింపబడవలయును కమిషనువారి సూచనలు అమలునందుంచబడి పరిశ్రమ పునర్నిర్మాణము జరుగునంతవరకు ప్రాతీకముల సంగీకరించియు కార్మికులు పనిచేయుచుండవలెను తక్కువ జీతములు బొందువారి జీతములను తగ్గింపకూడననియు పనులు దొరకక యూరకున్న గనులపనివారున్నప్పుడు 18 సంవత్సరములకుపైబడిన వయస్సుగల క్రొత్తపనివారిని నియమింపకూడవని కూడ సామ్యులుగారు సూచించుచున్నారు.

ఈవరతులను గనులపనివారు అంగీకరించిన ప్రభుత్వము వారు బొగ్గుపరిశ్రమను ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయమునర్ప అంగీకరించుట ఉచితమని సర్ హార్బర్లు సామ్యులుగారు అభిప్రాయపడిరి.

సంతోషము - ఉత్సాహము

సమైక్య రైల్వేయనదను వార్త ప్రజలకు సంతోషమును ఉత్సాహమును కలుగజేసెను ఈసందర్భముయందు ఎట్టి అల్లరులు లేక జరిగిపోయినందులకు అంగర సంతోషమును ప్రకటించుచున్నారు. పైకు ఎక్కువజేరిల్లు యథాప్రకారముగ నున్నవి.

బ్రిటిషువార్తాపత్రికల వ్యాఖ్యలు

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు

లండను, మే 13 — బ్రిటిషుప్రజలు ఓర్పు పట్టుదలవల్ల జాతి ఈ సందర్భముయందు అంతరించినది. ఈసమైక్య గొప్ప అవివేకముతో కూడిన కార్యము. ఈసమైక్య నిన్నటిదినము రద్దు చేయబడకుండున క్రమముగ పనివారందరు పనులలో యథావిధిగ ప్రవేశించియుండెదరు. అని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

టైమ్స్ పత్రిక

ఈ సమైక్యత ప్రేమ యూనియనువారు దేశమునకు గొప్పపట్టును కలుగజేసిరి ప్రేమయూనియనువారితో ఒడంబడికలు నిర్వహించుజనమని దేశము గ్రహింపవచ్చును. ప్రేమయూనియను సంఘములు సంపూర్ణింపబడినగాని దేశమున శాంతి ఏర్పడదు. ఈసమైక్య అపజయము గాంచినది ప్రభుత్వమువారి దౌర్భాగ్యము పట్టుదల దేశము లగత్యము ప్రకటించియున్నదని టైమ్స్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈసమైక్యము కడుశీర్షతో పనిచేసినపోలీసు వారిని

శత్రురించుటకై టైమ్స్ పత్రిక ఒకనిధిని ఏర్పరచి విరాళములను పనుల చేయుచున్నది.

మెంచిపత్రికల వ్యాఖ్యలు

పారిసు మే 12

పారిసుపత్రిక లన్నియు నేటిదినము సమైక్య అంతముందిన వార్తపై వ్యాఖ్యలు ప్రకటించినవి ఇది బ్రిటిషువారి విజయమును స్వాధీనుచున్నదనియు సోషియలిస్టు ఉద్యమము భగ్గు మయ్యెననియు పత్రికలు అభిప్రాయములు ప్రకటించుచున్నవి ఎట్టి విపరీతమును జరుగకుండగ ఈవిషయము అంతరించినందులకు బ్రిటిషు జాతిని ఫిగాకో పత్రిక అభినందించుచున్నది ఇంగ్లాండునందలి సమైక్య అంత మొందుట ప్రభుత్వమువారు విజయము గాంచుట ఐరోపాఖండమునందలి సోషియలిస్టులకు గురపారముగ నుండునని ఎకోడి పారిసుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

డేనిషు పత్రికల వ్యాఖ్యలు

కోపెనుహేగను, మే 11 — డేనిషు పత్రికలు సమైక్య అంతముందినందులకు సంతోషమును ప్రకటించుచున్నవి.

రైల్వేపనివారు పనులయందు చేరకుండుట

యజమానుల కఠిన వరతులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండను, మే 13 — సమైక్యరైల్వేపనివారిని తిరుగ పనులయందు జేర్చుకొనువిషయమై యజమానులు కఠినమగు వరతులను కోరుచున్నారని రాష్ట్రమునందలి అన్నిభాగములనుండి వార్తలు కార్మికపక్షపువాయులకు వచ్చుచున్నవి యజమానులు కార్మికులను పనులయందు చేర్చుకొనుట కిష్టములేదనియు వారి వైఖరి లాక్ అవుటు చేయ నుద్దేశము సూచించుచున్నదనియు కార్మికపక్షమువారు తలచుచున్నారు యజమానుల వైఖరి మారునంతవరకు పనులయందు చేరకూడదని మూడు రైల్వేయూనియనుల కార్యసంఘములు తీర్మానములు గావించినవి.

ఎడింబరో రైల్వే పనివారు సమైక్యరైల్వేయందులకై తీర్మానించుకొనిరి. సమైక్య సందర్భము న నిర్బంధించబడినవారిని వట్టి మరతులు లేకయే విడుదలచేయవలయునని వారొక తీర్మానము గావించిరి.

సమైక్య చర్య

పార్లమెంటు కార్మికపక్షమువారి కోరిక ననుసరించి నేటిదినము రాత్రి కామ్యూనల్ థో సమైక్య చర్య జరుపుటకు బాట్లెనుగారు అంగీకరించిరి.

బొగ్గు పరిశ్రమ పునర్నిర్మాణ సంఘము

రీడింగు ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగ నుండవచ్చుచు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, మే 13 — బొగ్గుపరిశ్రమ పునర్నిర్మాణ విషయమై ఆలోచించుటకు నియమింపబడు విచారసంఘమునకు రీడింగు ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగ నుండెదరని వదంతియున్నది. నేటిదినము కాబినెటు సమావేశమునకు పూర్వము రీడింగు ప్రభువుగారు బాట్లెను, బక్లెను హెడ్ ప్రభువు ఇతర మంత్రులతో కలసి దీర్ఘ కాలము మాట్లాడిరి బొగ్గుపరిశ్రమను సంబంధించిన వివాదముపై కామ్యూనల్ థో చర్చజరిగిన అన్ని సమయములందును రీడింగు ప్రభువుగారు చర్చను శ్రద్ధతో గమనించుచుండిరి.

మోత్యను సూచనారేవులయందు స్టేషన్లున్నదని ఒకే వియా కాన్సులు జెనరలుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

నానాజాతిసమితి

సానుభూతి నెంటుసభలు

జెనీవా, మే 12 — నానాజాతిసమితి సంస్కరణోపసంఘమువారు సానుభూతి నెంటు సభ్యులను మూడుసంవత్సరముల కొకపర్యాయము ఎన్నుకొనవలయుననియు, వీరిసంఖ్యలో మూడవంతు ప్రతిసంవత్సరము తీర్మానించుకొనిరి. ఈతీర్మానమును స్వయిను ప్రతినిధులు ప్రతినిధులు ఆక్షేపించి కాశ్యకసభ్యులసంఖ్యను హెచ్చించుట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి రెంతమాత్రము అంగీకరింపజాల రని సెనెటు ప్రభువుగారు తెలిపిరి.

జర్నీతో కుట్ర

రాజులతో ప్రభుత్వమును స్థాపించుప్రయత్నములు

బర్లిను, మే 12 — రిపబ్లికు ప్రభుత్వమును అంతముందించి జర్మనీకి రాజు నేర్పరచి మూర్ఖములై ప్రభుత్వము జరుపనుద్దేశముతో ఒక పెద్దకుట్ర జర్మనీలో జరిగెను. కుట్రనాయకులు నిర్బంధింపబడిరి వారివద్దదొరకిన కాకితములవల్ల ఈక్రింది వివరములు తెలియుచున్నవి నూతనప్రభుత్వ మేర్పడినదిమట్టు ఇందున కేరొనబడిన వారు మంత్రులుగ నుండవలయునని కుట్రచన్నినవా రుద్దేశించిరి —

లూబ్ బెక్ బర్గో మాష్టగు అగు డాక్టరు మ్యూమెనుగాగ్ చాన్సిలరు

హార్ హ్యూ గెంబర్గ్ పత్రికాధిపతి ఆర్థి కాఖమంత్రీ జెనరలు వానుమోహలు డి ఫెన్సుమంత్రీ.

జెర్మనీయం దంతయు సైనికశాసనమును ప్రకటించి నూతన ప్రభుత్వమునకు విముఖులైనవా రందరికి మరణదండన విధింపవలయునని కుట్రపన్నినవా రుద్దేశించిరి

పోలెండులో విప్లవము

సైనికుల తిరుగుబాటు

ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చుట

బర్లిను, మే 12 — పోలెండులో సైనికవిప్లవము ప్రారంభమైనదని వార్తానుండిచ్చిన తంతివార్తలవల్ల తెలియుచున్నది ఇంతకుముందు అధ్యక్షులుగనున్న పిలస్కిగారి పక్షమును సైనికులు వహించుచున్నారనియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును తరిమివేయుటకై సైనికులు ప్రధానమంత్రియనునకు దాడి పెడలుచున్నారనియు వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

సైనిక శాసనము ప్రకటించబడుట

బర్లిను, మే 12 — ప్రభుత్వమువారు సైనిక శాసనమును ప్రకటించిరి రెంబర్గ్ డివిజనునందలి సైనికులు కొందరు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరవులను తిరస్కరించిరి

పిన్సులలో యుద్ధము జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వ భవనములందు తుపాకులనుంచుకొని విప్లవ కారుల నడచుటకై ప్రయత్నములు గావించిరి కాని తిరుగుబాటానర్చిన సైనికులు కోటను పట్టుకొని ప్రధానమంత్రియనునకు భవనమును ఖదేశాంగ కార్యాలయమును స్వాధీనపరచుకొనిరి

ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చుట

పోలెండు ప్రభుత్వవర్గము రాజీనామా ఇచ్చినది రిపబ్లికు అధ్యక్షుడుకూడ రాజీనామా ఇచ్చినది తెలియుచున్నది

మోటారు దోపిడికేసు

రంగూన్, మే 13 — క్రిందటి ఫిబ్రవరి 20 లేదిన జరిగిన కెమ్యూడిను మోటారు దోపిడికేసులో ఈస్టరన్ సబుడివిజనతో మేజస్ట్రేటు యుబాగ్యగారు 9 మందిని సెవన్ నెను పంపిరి. వారిలో ఒకడింకను పరారిగానేయుండెను. మిగత వారిపై దొంగతనము చేసినందుకును బారీరాత్తును కలిగియున్నందుకును ఐ పి సి. 395, 412 సెక్షనులక్రింద నేరములు మోపబడెను. బుల్లకు బ్రదర్సులిమి టెడు కంపెనీ తాలూకుమగ్గి సన్నా జమాదారు పెద్దసామ్యుతో బండి నెక్కి కెమ్యూడెను పోవుచుండెను. హెటర్ డెన్ రోడ్డులో దొంగలువచ్చి జమాదారును బైటికిలాగి సామ్యుసంచి నెత్తుకొనిపోయిరి ఆసంచితో కొన్ని నోట్లుగాను 500 రూపాయలు నాణెములుగాను మొత్తము 30 వేల రూపాయలండెను ముద్దాయి టాక్సీలో నెక్కి పారిపోయిరి కాని మార్చి 1 లేదిన పోలీసువారిచే అరెస్టుచేయబడిరి. జమాదారువద్ద లోవలజేటులో 50570 రూపాయలు నోట్లుండెను వాటిని గతి దొంగలకు తెలియకపోవుటచేత అవిమాత్రము పోలేదు.

[ఆ. ప్రె.]

దొంగలనాయకుని పట్టుకొనుట

ఆలీపూరు సెవన్ జడ్జి ఖాన్ బందిపోటుదొంగల సాయకుడని చెప్పబడిన బాద్షాయోధారుకు 4 సంవత్సరములు కఠిన శిక్షవిధించెను రెండుసంవత్సరములక్రిందట రాజేంద్రపూరులో బందిపోటు జరిగినప్పు టి నుండియు పి ని ని పట్టుకొనదలంచియుండిరి తక్కినవా రందరిని అప్పుడే పట్టుకొని వేర్వేరు శిక్షలొసంగియుండిరి శిక్షప్పుడు యింటిమీదినుండి దుమికి పారి పోయెను. వానిస్వగ్రామమున నే నిన్నటిదినమున పిడు అరెస్టుచేయబడెను. ఆ. ప్రె.

ప్రాసంగికము మహమ్మదీయ కాన్ఫరెన్సు

జమీయతుల్ ఉలేమా హిందు కేంద్రఖిలాఫత్తు
కమిటీ డిప్యూటీమెన్టులు

అలీసోదరుల అభిప్రాయములు

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంతు)

బొంబాయి, మే 13.—కేంద్ర ఖిలాఫత్తు కమిటీ డిప్యూటీ
మేము హైదరాబాద్ బోర్డుకు పూర్వము అసోసియేటెడ్ ప్రెస్
ను ప్రతినిధి మాలానా మహమ్మదాలిగారితోగలసి మాట్లాడు
మాలానా దివ్యవర్ణించిన స్టేటుమెంటు నిచ్చెను —

అల్లముల జేయటకు కారకులగుండ్రులను బుద్ధి
చెప్పటకు హిందూనాయకుల ప్రయత్నములు వ్యర్థమయ్యెను
దెవ్వివరింప, మహమ్మదీయులు హిందూలను సంపదించుటకు
వచ్చిన ఖిలాఫత్తు కాన్ఫరెన్సు ఖిలాఫత్తు కమిటీ మహమ్మదీయు
ల సాంఘిక అక్కలను దిద్దుకొనుటకు అంగీకరింపవలసిన సంస్థగ
యెంచవలయునని నాయకులు నిశ్చయించిరి అఖిల మహమ్మ
దీయుల ఖిలాఫత్తుపతాకము క్రిందకు విచ్చిందెడ, హిందూ
మహమ్మదీయ పౌరాటములు బహుశచేరుట కవకాశములంద
వరయు, మహమ్మదీయ సంఘ లోపముల బహిష్కరించుటకును
మహమ్మదీయ అక్కలల గాపాడుటకును, సంఘమును బలప
ఱుమింతుగ జేయుటకేగాక, బహిష్కృతులగుండ్రుల గాపాడుటకు
ను కృషిసల్పవచ్చుననియు మాలానా మహమ్మదాలిగారు బల్లి
రి హిందూసభ కయ్య ప్రయత్నములు సల్పుట విరమింపవలెదెడ
దు హమ్మ దీ యు లు స్వరక్షార్థము యత్నిం
చుకొనవచ్చు కాని బాధలనుండి దాటుటకు 1800 సంవత్సర
ములకు పూర్వమునుగల తాంజీము ఉద్యమ ఆదర్శముల కొనసా
గించుట అవశ్యకమని ఖిలాఫత్తుకమిటీ స్పష్టము జేయుచున్నది.
మశీదులందు లెక్క గలసి దైవప్రార్థనలు సల్పుట, ఉభయప
ములవలన హృదయవైరము నొందుట, దానముజేయుట,
హైదరాబాద్ మహమ్మదీయ అనుపేర ప్రతిసంవత్సరము కా
న్ఫరెన్సులు జేయుట, తాంజీము ఉద్యమమందలి ముఖ్యవిషయ
ములు, తాంజీము నిర్విఘ్నముగ జరుపుటకు సూతనముగ మహా
మ్మదీయులు జేయవలసిన దేమియులేదు, కండ్లకు గంజలు కట్టు
కొని యితరసంఘమందలి భూర్తులు సల్పవలెదెడ అట్లైతే ము
సల్మానులు యిస్లాము పునరుద్ధరణమునకు పాటుపడవచ్చును. ఈ
దారికి మహమ్మదీయులను త్రిప్పనియెడ, అర్హమజము, హిం
దూ మహాసభ అవలంబించు మార్గములే ముసల్మానులను ఆవ
లంబింపజేయుదు. అల్లముల కారము తప్పక కన్పించునన్న
దు మేము మహమ్మదీయులనే కాక తమరకు సీదకుడ జేయు
చున్నాము. కాని ప్రతికారముగాని, ఆత్మసంరక్షణ పద్ధతిగాని
చారి దాలుకాదు. ఇస్లామును ప్రాచీన వైభవస్థితికి దిద్దుట
కు ప్రయత్నించుటే మహమ్మదీయులకు పెట్టెకొలుపునని భా
వింపవలయును ప్రస్తుతము రక్షకతము పంభవింపని మా
కు దోచినయెడ, ముఖ్యముగ సూతనసంస్థ నిర్మామచే భయ
మునకు అవకాశములున్నచో, మేము భారతదేశమును విడిచుట
కు సాహసించజాలము. మేము తిరిగి వచ్చులోపల బక్రీదు, మొ
హరముపండుగలు కాంతియుక్తముగ జరిగి హిందూమహమ్మదీ
యుల మైత్రి అభివృద్ధి నొందుట కవకాశముల గలించుగాక
యని దేవుని బ్రార్థించుచున్నాము యిస్లాము మతాభివృద్ధి
కొరకే గాక, హిందూమహమ్మదీయ సృష్టిక శింపాండుటకును,
భారతదేశము స్వరాజ్యము బటయుటకు దెవదేవుని బ్రార్థించెద
ను మే మేకార్యసిద్ధికొరకు మెక్కాబోవుచున్నామో అది సం
లనుటకు హిందువులు దేవుని ప్రార్థింపవలయునని గోరుచున్నా
ను యిస్లాము, స్వరాజ్యములు పరస్పర విరుద్ధములైనవిగావు.
యారెంటి యాస్పితముల నిదికొరకే మనము సంయుక్తముగ
కృషిసల్పుచున్నాము. ముందును గూడ అటులే కృషిచేయు
టకు మేము సంసిద్ధులగుచున్నాము

మాలానా సోకతాలిగారి అభిప్రాయములు

జమీయతుల్ ఉలేమా హిందు డిప్యూటీమెన్టు సంఖ్యలను
మాలికు మస్తీఖిపాయ, తుల్లా, వలీసు అహమ్మదు, అహమ్మ
దు సయ్యదు, మహమ్మదు, యిస్హాము, అబ్దుల్ అలీమ్గార్లు,
కేంద్ర ఖిలాఫత్తుకమిటీ డిప్యూటీమెన్టు సంఖ్యలను మాలానాసో

కతాలి, మాలికు సయ్యదు, సులేమాన్ నాదీర్, మహమ్మదాలి,
హైదరాబాద్ హైదరాబాద్ బోర్డుకు సేతు ప్రయత్నములై.

హైదరాబాద్ బోర్డుకు మూడు కారణములు తన్ను ప్రేరే
పించుచుండెనని మాలానా సోకతాలిగారు అసోసియేటెడ్ ప్రె
స్ ప్రతినిధి కేంద్రించిరి అధమ మొక్కసారియైనను మహమ్మ
దీయుడు హజీరత్ మాత్ర సల్పవలయునను మహమ్మదీయ మతవి
ధిని నిర్వర్తించుట తన్ను ప్రేరేపించిన కారణములలో నొకటి
వోయాత్రికుల సోకర్మములకు సంబంధించిన సమస్యల ఓడకే
వు సోకర్మములు, నీటికనతి, పారిశుధ్య విషయములు, వర్తక
సదుపాయములు మొదలగుసమస్యల ప్రత్యక్షముగ జాడవల
యునని 14 సంవత్సరములనుండి మతావలము గలదనియు,
యిబినుసాదుగారిచే సమహర్షకుమన్న ప్రాపంచిక మహమ్మ
దీ య కా న్ఫ రె న్సు నం దు కేంద్ర ఖిలా ఫ
త్తుసంఘముతరక్షున ప్రాతినీధ్యమొసగుటకును హైదరా బోవుయం
దెనని మాలానా సోకతాలిగారు చెప్పిరి

ఈసారిజరుగు కాన్ఫరెన్సు సంపూర్ణముగ నుండవలయు,
రాబోవు సంవత్సరముందు జరుగు కాన్ఫరెన్సు మిగుల విశేష
ప్రాతినీధ్యము నొందుననియు, మాలానా వచించెను.

ఇబినుసాదుపై నిందలు మోపుట

ఖుదామర్ హర్రేసులేక పవిత్రస్థాన సంరక్షణ సంఘము
వారు యిబినుసాదుపై మోపిన నేరములగురించి ప్రతినిధిప్రతినిధి
“వావని గురించి నేను విశేషముగ జెప్పజాలను సంస్థపరి
స్థితిల స్వలాభముకొర కువయోగింప ఖుదామర్ హర్రేసు ప్రయ
త్నించుచున్నది లోపములను సవరించుటకు పూనుకొనుటకు
మారుగ మరసంబంధమును వ్యక్తిగత దురభిప్రాయములే వారు
ప్రేరేపించుచుండెడి తెలిసి తెలియని మాటలకుంటె ఉపద్రవ
మైన దేదీయులేదు. ఇస్లాము మతధర్మప్రకారముగ గోరీలపై
అచ్చానవముగ డోములు గట్టురారు అట్టి డోములు పవిత్రాట్ట
లయిననీ తలంచువారుగూడ గలరు. కొందరు దానిని “నక
లోవా”యని సహనము వహించుచున్నారు. నిర్బంధము వలన
గాక నచ్చజెప్పి సంస్కరణముల జొప్పింపవలయునని మేము
యిబినుసాదుగారిని గోరదలంఁచిమి. సర్వమహమ్మదీయ సంఘ
ములారికిని మక్కా, మదీనాలు పవిత్రస్థానములు. మహమ్మదీ
యుల ఆగ్రహమును కలిగించుట కెవ్వరు నేమియు నట
సల్పరారు

హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ

హైదరాబాద్ ప్రజలు సర్వ సుఖములగురించి తమ అభి
ప్రాయమును చెల్లవలయునని గోర, యిస్లామతము పెద్దపెద్ద
డోముల గోరీలపై నిర్బంధవలదని చెల్లుచున్నను, ఉన్నడోముల
నిర్బంధించుటకు దానోవ్వడనియు, నయమునను భయమునను
డోములు భావియందు నిర్బంధపడజేయుటకు ప్రయత్నింపవల
యునని గోరదలంఁచు మాలానా సోకతాలిగారు వచించిరి

హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ బహిష్కరము నిమిత్తము
రాండులేబిలు సహజేతమును జరుపవలసిన సమయము వచ్చెనని
యు, ఉభయసంఘములు సంఖ్యముగనుండుటకు సంపూర్ణప్ర
యత్నములు సలుపవలయుననియు మాలానా సోకతాలిగారు
చెప్పిరి “భగవంతునికి వెలయు ముసల్మానుడనగు నేను హైదరా
బాద్, మాతృభూమిని సహనముగ ప్రేమింపగలను భారతదాస్య
విమోచనమునకును, హిందూమహమ్మదీయ వికమత్తమునకును
నేను మక్కాయందు దేవుని బ్రార్థించెదను. మేము తిరిగి
వచ్చునప్పటికి మాప్రార్థనలు సాధకమయ్యెనని మేము జూడగల
వని విశ్వసించుచున్నాను” అని మాలానా సోకతాలి అసోసి
యేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధితో వచించెను. (అ.ప్రె.)

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయమహాసభ, పెదచెట్లకూరు.

౧౧వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయమహాసభ, బాపట్లకులమైశ్వ
రూముననున్న పెదచెట్లకూరు గ్రామమున మే 1౨-౨౩ తేదీల
యందు (బుధ, గురు) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యవత్త నాయకులను, కుప్రసి
ద్ధ దేశభక్తులను నగు, గొల్ల వేమవరపు రామదాసుపంతులు
బి. ఏ. బి. ఎల్., (హద్రాసు) గారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును.

మన్నవ వేంకటాద్రిరావు,

అహ్మదాబాద్ సమన్వయము.

అచ్చమండ్రసారస్వతమహాసభ

పెదచెట్లకూరు—బాపట్లకూరు.

మే 1౨, ౨౩ తేదీలయందు మైశ్వర గు ౧౩-౧౪
లలో అచ్చమండ్ర సారస్వత మహాసభ పర్యటిమిడి వాసప్ర
యము ౭వృత్తాహుతికారములను నగు బ్రహ్మశ్రీ గిడుగు వేంకట
రామమూర్తి పంతులు, బి. ఏ. గారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
కొన వేంకటరాయశర్మ,
సహజేత

కథియావాడులో ఖద్దరు

క్రియత లక్ష్మీదాసు పురమో తంగారు జాతీయవార
మున కథియావాడులో మూడు ఖద్దరుకేంద్రములనుమాచి నాకి
టల వ్రాసెను

లక్ష్మీదాసుగారు ప్రతికేంద్రములను నూలు పడకువారి
సంఖ్యను ప్రతిదినమును తయారగు నూలుమొత్తము ఖద్దరు
మొత్తము మున్నగువానిని వివరముగా తెలుసుకొనుటయేగాక
నూలుపడుకువారిలో స్వయముగా మాట్లాడి నూలును పరిశీలించి
చాల నూచనలనుగూడ చేసిరి.

“ఇచట వడకబడు నూలు మిల్లునూలుకంటె చాల నాసి
రకుముగాన దానితో నేయబడు ఖద్దరుగూడ మిల్లుబట్టలకంటె
నాసిగానే యుండును నాలుగేండ్లక్రితము 4 వ సంవత్సరము
ను మాత్రమే వడకుచుండెడి. ఇప్పుడు 6, 10 సంవత్సరముల వడకు
చున్నారు. తరుచుగూడ చాల బాగుగా నున్నది. 4 1/2 సంవత్సర
విడుదల నూలు పిడి (4 అడుగుల పొడవుగలవారు 18 ఒక
పిడి) 10 పాసులు బయలుపడుచు విలువ లేకపోయెను. 4 1/2 సం
వత్సరముల పిడి 24 పాసులబయలుపడుచు నిలిచెను ప్రతిలోను
ఏకలలోను విడుదలపోవునూడ లోపము కలదు. నేను తిను
కొనివెళ్లిన ఏకలఖద్దరు ఏకలయన్ని వారిచే దానితో దార
మునుతీయించి వెనుకటిదారమును యాదారములను లేదాను
మాపించితిని ఏకలను చేయువారు శ్రద్ధగా పనిచేయుటలేదు.
వారికి వజ్రగురు ఒకరూపాయ కూలీనిచ్చుట కుద్ధపడుగడె.
మీరే ఏకలబద్దలను చేయించుకొని మీరే ఏకల ఏకలను చేసి
కొనడు.

1 ప్రతి తంతుకారమును స్వయముగా ప్రతినిధి బాగు
చేసికొని ఏకలమును చేసుకొనవలెను.

2. మంచి జిగిలనూలు వడకవలెను.

3 ఈపనులలో నైపుణ్యమును గడించి యితరులకు
గూడ నేర్పగలిగియుండవలెను

4 ఖద్దరును అమ్మువలెను అని నేను వారికి జోధించితిని.
వీనిని దేశీయలందరుగూడ గమనింపవలెను.

ఇతరవృత్తుల కవకాశములేనిచోట ఖద్దరుపని ప్రజలకు
నిజేపమే యగుచున్నది. కథియావాడులోగూడ పంటలలేని
ప్రాంతములలో ప్రజలు ఖద్దరు పని వల నే బ్రతు
కుచున్నారు గాన బీదలపై ప్రేమ గల వా
రందరును ఖద్దరు కొనవలెను నేను గ్రామముల
లోనికిగూడ వెళ్లి విచారించితిని కొన్ని గ్రామములలో స్త్రీలు
వారమునకు అయిదణాలు మాత్రమే గడించుచున్నారు. వరి
కొన్ని గ్రామములలో పన్నెండుణాలు గడించుచున్నారు గొప్ప
స్వపాపాయదారులను బడువారుగూడ అన్నాతులలయ్యెయున్నా
రు. ఆదవాండు చేయవలసిన పనులన్నిటిని పురుషులేచేయుచు
స్త్రీలను ప్రత్యేకముగా నూలు విడుదలకే వదలివేయుచున్నారు.
చిన్నబిడ్డలు తమ తల్లులు వడకెన నూలుకట్టలను వట్టుకొని మైశ్వ
కొలది నడచిపోయి ఖద్దరు కేంద్రములవారి కిచ్చి తిరిగి ఏకలను
వారివద్ద పుచ్చుకొని సాయంకాలమునకు యిండ్లకు చెరదరు.
స్త్రీలు దినమును 18 గంటలు నూలు కడుతుచున్నారు. వారి
దురవస్థ నొకసారి మాచిన వారు ఖద్దరును తప్ప మిరి దేనిని
కట్టజాలరు. అని లక్ష్మీదాసుగారు వ్రాసిరి సంశయముగలవారా
ప్రాంతమునకేగి స్వయముగా మాచినచో ఖద్దరు పని ఎంత
మంచి ప్రాణరక్షక మగుచున్నదో తెలియగలదు.

క్రియతలను అబ్బాసు త్యాగ్జీ రామదాసు గాంధీగా
ర్లుగూడకథియావాడులో సంచారముచేసి ఖద్దరు సమ్మచ్చుచున్నారు
ప్రతిలోను చాలమంది ఖద్దరును కొనుచున్నారు. త్యాగ్జీగారు
వృద్ధులయ్యెను, నయవృద్ధులగుటకు నలవిగాని యుత్సాహము
తో పనిచేయుచున్నారు.

ఖద్దరునాణ్యమును ధరకుగూర్చి యోచించుట ధార్మి
కుల ధర్మముకాదు. నూలుపడుకువారు తుదాతురులు. వారిని
రక్షించుట దేశీయుల ముఖ్యకర్తవ్యము. దానికి ఖద్దరును కట్టు
టయే సాధనము. ఎల్లవారును ఖద్దరునే కట్టినచో బీదలకు మెం
డుగా పనికలుగును. దానివలన వారికి కడుపునిండ కూడు లభిం
చును అని అబ్బాసు త్యాగ్జీగారు వ్రాసిరి. (మొ. క. గాంధీ-
ఎంగుయిడియా 6-5-26)

హైదరాబాదు సింధు, మే 13—కేంద్ర హైదరాబాదు
లోను ముక్త్యుప్రకటన వడగండ్ల తుపాను గలిగినది. కొన్ని
జీవములకు భంగముగలిగెడి. ఆస్తి కొంత నష్టమైనది. అ.ప్రె.

వృత్తాంతలేఖలు

బరంపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ సీతారామంజనేయ నాటక సమాజము వారు (ఏలూరు) యాయూరునందు ప్రస్తుతము నాటకముల ప్రదర్శించుచున్నారని ఆంగ్లదేశమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన యీనాటక ఘోషమువారు యిదియే తొలిసారి వస్తుట 6 వ తేదీన పరిచితము, 8 వ తేదీన శాకుంతల నాటకముల ప్రదర్శించిరి. యదవల్లి సూర్యనారాయణగారు, ఉప్పలూరు సంచారపు గారు మున్నగునటుల గూర్చి వినుటయేగాని యిదివరకు చూచి యుండనందున యీపురవాసులు వారినిజూచుట కాదుర్దాపదు యుండిరి. అందుచే సంచారపుగారు శకుంతల పాత్రధరించిరి. ఈనాటకల ప్రదర్శనము గూర్చి యావత్రికద్వారా చదువరు అనేకసార్లు వినియున్నారనిగాన ప్రత్యేకముగ బరంపురంలో నెల్లు ప్రదర్శించిరి వ్రాయనవసరములేదు. వరవిక్రయములలో హాస్యరస మెక్కువగా జూపదలచి లింగరాజుగారి భార్యకు వంటబ్రాహ్మణునికి రంకుతనము నూచించుచు కొన్నిరంగముల తో అనవసరప్రసంగము గావించిరి. ఇదియే యిచ్చటి విశేషము. చుట్టప్రక్కల ప్రాంతములనుండి గూడ ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. ఇటులో నిలబుట్టిన స్థలము లేకుండ వచ్చుచున్నారు.

మునిసిపాలిటీ — జస్టి సుపక్షమువారిబల వధికముగా వున్న యీనగర మునిసిపాలిటీవారు మూడుసెలలక్రిందట యిండ్లపన్నుల నధికము చేయుటకు తీర్మానించిరి నటగు చైదుగురు కన్న యెక్కువమంది లేని స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు ప్రతిహతులుగ వండినను లాభము లేకుండెను. మునిసిపలు అధ్యక్షులగు పాకల నారాయణరావు పాత్రుడుగారు శాసనసభకు అభ్యర్థిగ నిలువ నన్నారు ఇండ్లపన్ను లధికముగలచే పురజనులెల్లరు అసంతృప్తి జెందియున్నారు ఈసారి జస్టి సుపక్షము వారికి ఓట్లు దొరకుట కష్టసాధ్యమనియే భావింపవచ్చును.

జిల్లా రిజిస్ట్రారు కచేరీలో బి ఏ లు ప్యాసయి ప్రాజెక్టునని రిజిస్ట్రారులుగ ఒనిజేయుచు అందుకు తగిన ఉద్యోగపరిక్ష లన్నియు పూర్తిచేసికొని సిద్ధముగ నున్నవారు కొందరు బ్రాహ్మణులు, ఓడ్రులుగలరు పాకలనారాయణరావు పాత్రుడుగారి సోదరుడు బి ఎ ప్యాసయి వచ్చిన వెంటనే రూ 120 జీతముపై అప్పగిండు ఒబురిజిస్ట్రారుట్రెయినింగునందు నియమించిరి అది యటుండ యీ మధ్య వేరొక యువకు ఒబురిజిస్ట్రారు పని భారీరాగా జిల్లాకచేరివారు ఒక గ్రామ్యు ఏటు ప్రాజెక్టునని ఒబు రిజిస్ట్రారుగారిని ఆ స్థానమునకు సిఫారసుజేయుండిరి ఆతనికి తప్పక అగునని అందరు వేచియుండ వదరా సు ఇ న స్పెక్టరు జనరలు క చేరి యుండి ఉత్తరువులు వేరుగ వచ్చెను సర్ పాత్రో మంత్రిగారి మేనల్లుడు హెచ్. సీతారామయ్య అను గుమాస్తాను ఒబురిజిస్ట్రారు ఉద్యోగమునందు నియమించిరి ఈతను ఏడాదిక్రిందటనే యీ కచేరీలో గమాస్తాగా ప్రవేశించిన యులు పైనులు అర్హతగలవాడు.

ఎన్నికలలో

స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థులుగ నిలిచిన మువ్వరకు తప్పక విజయముగలుగు నూచన లగపడుచున్నది. వీరిలో ప్రధానులగు ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారిని ఎరుగనివారు లేరు. వీరు కాంగ్రెసు నాయకులుగనుండి యీజిల్లా కొనర్చిన నేపథ్య జిల్లా వాస్తవ్యులందరు కృతజ్ఞులైయున్నారు. కాతేజిలో మఖ్య పాధ్యాయ పదవిని జిల్లాబోర్డులోని పదవులను విడిచిపెట్టి కాంగ్రెసులో చేరినప్పటి వీరిత్యాగమే వీరి కన్ని విషయములందు జయ మొనగూర్చున్నది రెండవ అభ్యర్థియగు నరదా కామేశ్వరరావు నాయుడుగారు ధనికులు, త్యాగశీలురు జిల్లాలో హుర్నోట్ల బియ్యపు మరలు వ్యాపారముగలవారు మంచిపలు యుండిగలరు ఆదినుండియు కాంగ్రెసుసంస్థలయెడ సానుభూతి కావుచు ధనసహాయము జేసియున్నారు. ఈమధ్యనే స్వరాజ్య పక్షమునందుచేరిరి మూడవవారగు శక్తిధూమా రథాగారు ఇదివరకు రెండుసార్లు శాసనసభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడి యుండిరి. వీరుయీసారిగూడ విజయము గాంతురవల నిస్సందేహము ప్రస్తుతము అభ్యర్థులలో ఓడ్రులు ఏకొక్కచే అనువిషయము గిమవింది వీరికి బోటిగా జస్టి సుపక్షమువారు రఘునాథ పాడిగారిని (అప్పా) నియమించియుండిరి మిగిలిన జస్టిను పక్షపు అభ్యర్థులు సర్ ఎ. పి. పాత్రో, పాకల నారాయణరావు నాయుడుగార్లు. విశాఖపట్నం గంజాముజిల్లాలకు రెండింటికి

ఒమిష్టి స్థానముగు భూస్వాముల స్థానమునకు కల్లకోట జమీందారుగారగు, భారాకోట జమీందారుగారును నిలచుచున్నారు స్వరాజ్యపక్షమువారు నరసింహరాజుగారిని (విజయనగరం) నియమించిరి గంజాముజిల్లాలో ఓట్లను జమీందారు లెద్దరు పంచుకొందురు రెండవజిల్లా స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థికి మిగిలి యుండును

ఇచ్చాపురం రెడ్డిజనసంఘమువారు ఒభజేసి ఒక వోటు రథాగారికిని రెండవవోటు సర్ పాత్రోగారికి యిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది మూడవవోటు తమసంఘమునకు ఎన్నికలలోపున ఏ అభ్యర్థి మేలుజేసిన వారికియ దలంచిరి.

రసూలుకొండ కూనీకేసు

రసూలు కొండలో డిప్టీరేంజరుగ నుండిన మేడూరి నారాయణమూర్తిగారి సతిని గర్భిణి స్త్రీని కూనీచెసిన కేసు సెషన్సు కమిషన్ చేయబడినది. జరిగిన సంగతి — భార్యా భర్త లిరువురును పొస్తాఫీసుప్రక్క నోక యింటిలో అద్దెకుండిరి ప్రక్కయింటిలో ఎస్ ప్రధానో అను ఓడ్ర విద్యార్థి బసచెసి చదువుకొనుచుండెను ఆతడు బసచెడిక ఎల్లప్పుడు యింటనేయుండి పెరటి నాకిట ఆమెను తరచు చూచెడివాడట ఆమె అనుమానపడి భర్తకరింగించెను తన్ను పుట్టినింటి కంపిజేయ ప్రార్థించెను లేకున్న ప్రమాదము తటస్థించునని నూచించియుండెను ఆవిషయమెరింగి భర్త న్యూలుఉపాధ్యాయునికి విద్యార్థిపై రిపోర్టుచేయగా ఆయన ఒకసారి వందలించి యుండెను ఎట్లయినను నాలుగోజులుండి పదిమానములతోలి చూచిబిడ్డకు అన్నముచూర్చుము గావించుకొని తనకు ఏడవమాసము వచ్చుటచే ఆపతివ్రత పుట్టినింటికి పోదలచి యుండెను ఇంతలో నీ మోరకృత్యము జరిగెను. ఒకనాటి సాయంకాలము తలుపు ఓరవేసికొని పిడివాకిట నున్న నూతిలో నీరు తెచ్చుకొనుటకై ఆమె బయటకువచ్చెను ఇంతలో లోన యెవరు ప్రవేశించి రో ఆమెకు తెలియదు నీళ్లబిందెతో నామె లోనప్రవేశించి తలుపు గడియనేసెను లోనప్రవేశించినవాడు బలవంతముచేయ దలచునది కామె దైర్యముతో పోరాడెను ఏడుపులు మొరలు బయట పడిలో నున్నవారికి కొందరికి వివబడెను కాని ఎవ్వరును అంతగా పాటింపలేదు ఆమెశవము ముక్కవెంట రక్తము కాదుచు పడియుండుటచే హంతకుడు ముక్కపై నుద్దయిండునని యూహింప తగియుండెను. సాయంకాలము పాలుయిచ్చు గొల్లది వాకిటిలో నిలిచి ఎంతవలచినను ఎవరూ పలుకలేదు లోనపిల్ల ఏడ్చుచుండెను పొరిగింటి మునలిది పెరటివైపునవచ్చి తలుపు తీసెను ఆముసలిది గొల్లది కలిసి గోలచెయగా పిడివారు పోలీసువారు అందరు వచ్చిరి తెన్ని సుకోట్లలో యీ వార్తవిని మూర్ఛపడిపోయిన భర్తగూడ యింటికివచ్చెను ప్రక్కయింటి విద్యార్థిపై అనుమానముగలవని చెప్పటచే వాని అరెస్టుచెసి బెయిలుపై విడిచిరి. వాని ఒడలిపై రక్తులగలవడెను ఆసాయంకాలమే రు-2 కూలికి నిర్ణయించుకొని రహస్యముగ చాకలికి జేసిన ధోవతి వర్ష రక్తపు మరకలతోగూడ చాకలియింట లభించినది కేసు అసికా మేజిస్ట్రేటు కోర్టునకు వచ్చెను పొరుగింటి ముసలిదియు, గొల్లదియు సాక్షులుగ వచ్చిరి కాని ఆదువారము మా శేషియు తెలియదనుచున్నారు పొరిగింటునున్న రివెన్యూ ఇనస్పెక్టరుగారు ఆ పాత్రధరిగిన సాయంకాలమే చెరువుగ్రామమునకు కమాను పోయెను ఆ గ్రామములోనే యున్న మూడ్రాయి యగు విద్యార్థి తల్లిదండ్రులు తెల్లవాడసరికి రసూలుకొండ వచ్చిరి వారు ధనికులు దురదృష్టవంతుడగు ఆమె భర్త వెంటనే బరంపురం బదిలీ చేయించుకొనివచ్చి బరంపురంలోనే దినవారములు జరిపెను

గుంటూరు

(మాస్వకీయవిలేఖరి)

ఆర్యవైశ్య విలంతువివాహము

మే 18 — మాపట్టామున విలంతువివాహము జరిగి యెన్ని సంవత్సరాలో అయినవి మజల కన్నుల పండువుగా నేడు దర్శి చెంచయ్యగారి యాజమాన్యమున నోక వైశ్యచారికకు పునర్వివాహము జరిగెను బాలికకు 11 సం॥ము లైనను నిండి లేదు 10 వ వత్సరమున వివాహమయిన నెలకే ఆబాలిక విలంతువై మోర దుగ్గర దుఃఖసాగరమున మునిగిపోయెను ఆమె దుర్బరాలవస్త్రజూచి తండ్రి వికలుడై, ధైర్యమాని, మజల యీపసివానకు వివాహముచే సంసారిజగజేసి, పూర్వముగట్టుకొన నెంచెను రజనలకాకమునుపే ఆయన నామెకు వివాహముజేయ నెంచెను ఆయననేరు ఓరుగంటి రామయ్యశ్రేష్టి వాయలపాడులో గౌరవనీయుడైన కుటుంబమునకు జెందిన కులీనవైశ్యుడు

సంఘసంస్కరణాభిలాషియు, ఉత్సాహవంతులును, యువకులును నగు దర్శి చెంచయ్యగారు యీ యానాధబాలికను

మంచినిగ్ల కృష్ణయ్యశ్రేష్టిగారి కిచ్చి ఈరోజు ఉదయమున మహావైభవముతో గాంధీపేటలోని అయ్యంకివారి మేడలో సర్వకులములకు జెందిన పెద్దల సమక్షమున వేదవిహితముగ వివాహము జరిపించిరి వివాహమునకు పట్టణములోనివారును, చాల దూరప్రదేశములనుండి వచ్చినవారలను చాలమంది వైశ్యశిఖా మణులు గలరు వైశ్యేతరనాయకులు చాలమంది వివాహమునకు దియచెసిరి. వైశ్యులలో వివాహమునకు యాదినవవారు వచ్చిరి

1. కె యస్. గుప్త, విశాఖపట్టణము 2 మాజీటి రామచంద్రరావు, ఏలూరు, 3 యా సత్యనారాయణమూర్తి ఏలూరు, 4 స జగన్నాథరావు, ఏలూరు 5 చింతా సోమరాజు, ఏలూరు, 6 జవాబి అప్పారావుగుప్త, ఏలూరు, 7 మద్దులవెంకట చినరాజుశ్రేష్టి, ఏలూరు 8 చీమకుర్తి వెంకటసుబ్బారావు, ఏలూరు, 9. నూటికంటి వెంకట్రామచెట్టి ముద్రాను, 10. శ్రీకాకుళం పట్టాభిరామలు. చీరాల, 11 నేరెళ్ల వెంకటసుబ్బారావు గుంటూరు, 12 గ్రంథి సుబ్బరాయ గుప్త గుంటూరు, 13. పోలిసెట్టి కొండయ్యగుప్త గుంటూరు, 14 పాదర్తి వెంకటసుబ్బయ్య, గుంటూరు, 15 కొమ్మూరి హనుమంతరావు, 16 నాలం వట్టపల్లి — రెంటుచింతల 17 లింగవల్లి జగన్నాథరావు బందరు, 18 మోటుమర్రి దైవాధి బందరు, 19 మానపల్లి వెంకటసుబ్బారావు బందరు, 20 పి హెచ్ గుప్త బారిష్టరు, బెజవాడ 21 నూటికంటి వెంకట్రామ సెట్టి ఇకాకంటాస్సు ఆఫీసరు, బెజవాడ, 22 మేడంసెట్టి సీతారామంజనేయులు, గుడివాడ, 23 ఎకా చెన్నప్పశ్రేష్టి బల్లారి, 24 కనువర్లపూడి పెరుమాళ్లు గుంటూరు, 25 సాకాల వెంకట్రామయ్య, గుంటూరు, 26 శేనగపల్లి రామస్వామిగుప్త గారిమూరుడు పార్లమెంటు గుంటూరు, 27 యండ్రపల్లి సుబ్బయ్యగారు, గుంటూరు, 28. త్రిపురమ్మి వెంకటనరసింహారావుగారు, గుంటూరు, 29 మరుచెటి కోటయ్యగారు, గుంటూరు, వైశ్యేతర నాయకులలో వివాహమున కీ పెద్దలు దయచేసిరి

1 శ్రీయతులు బారిష్టరు యస్ నేపా, 2 మాడ భూషి వేదాంత నరసింహాచార్యులు, 3 బారిష్టరు ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణపంతులు, 4 కే రాజేశ్వరరావు, 5 ఆదిపూడి సోమనాధరావు, 6 జి కె వి దేవర, 7 డాక్టరు ఆమం చ్చె శేషచలపతిరావు, 8 నాయనశాస్త్రి, 9 పాలపర్తి రామమూర్తి, 10 పాలపర్తి నరసింహం, 11 నల్లపాటి హనుమంతరావు, 12 కనకదుర్గయ్యనాయుడు, 13 మంత్రిప్రగం సాంబశివరావు, 14 త వివేకనరశాస్త్రి, సాహితీతేషమితి సభాధిపతి, 15 నోరి నరశింహశాస్త్రి, బియె బి ఎల్ 16. కలవగంట నరసింహారావు, ఎం ఏ బి యల్. 17. కళ్యాణ సుందరంనాయరు డిప్టీకమ్యునిసిఫ్ బెజవాడ, 18 యం హనుమంతరావు, 20 జి వెంకయ్య 21 న్యాపతి హనుమంతరావు, 22 న్యాపతి నారాయణరావు 23. మాడభూషి వెంకేశ్వర్లు, 24 మాచిరాజు రామమూర్తి, 25. శీరం వేంకటసుబ్బారావు, 26 ఏకా ఆంజనేయులు, 27 జి బ్రహ్మయ్య, 28 చట్టి దుర్గాప్రసాదరావు, 29. ఏ సంజీవరావు, 30 చెరువు వెంకటసుబ్రహ్మయ్యం మొదలైనవారు

వివాహమునకు యాదినవవారలు రాజాలక వారి యా శిష్యుల యుత్తరములద్వారా తెలియజేసిరి

1 న్యాయమూర్తి యం. వి సుబ్బారావు మద్రాస్, 2. టి భగవంత్ గుప్త, మద్రాసు, 3. సి వి. రంగంచెట్టి నారాయణవరం, 4 సి. ఆర్ రెడ్డి బెజవాడ, 5 వై రంగనాయకులు చీరాల, అందరు యాద్యమమునందు సానుభూతినిజూపుచు చెంచయ్యగారి ధైర్యవైశ్యుల నభినందించుచు షభాషరల నాశిర్య దించిరి

పట్టణములోనివైశ్యశిఖావణులు చాలమంది యాప్రదేశ మునకు రాకుండుట చాల విచారకరము, ఉక్రేకులైన యువకులెందరో, రాజకీయములందును, మతవిషయక సభలందును ముందంజవేసేవారలు నేటివివాహమునకు రాజాలక వెనుకంజవేయుట చాలచిత్రముగా నున్నది రాజకీయరంగమున నడుములుకట్టి యోధానయోధులువలె ప్రవర్తించిన మ ద్ది పం శి యులు వివాహమునకు రాలేదే య ని ప లు వు రు వి చా ర ప డి రి పట్టణమునంగల వైశ్య యువకులలో కొందరు గ్రామాంకరములకును వెళ్లియు, కొందరు రాకయు దప్పించుకొనినట్లుగా జెప్పకొనబడెను వివాహానంతరమున దర్శి చెంచయ్యగారి తీరున నుపన్యసించిరి ఆర్థులారా! ఈ వివాహ మతిత్యరలో జరుగుట తటస్థించెను అందుచేతనే పలువురు దూరప్రదేశములనుండి రాజాలకపోయిరి గుంటూరు పురవైశ్యశిఖావణు లరుదించి వివాహమును జరిపి, పునర్వివాహోద్యమమునకు చేయూతయొసగి

యజ్ఞశాలకు మీరువిక్రియి శ్రీయుత చీమకుర్తి బసవయ్య గారు యా యజ్ఞమునును వ్యతిరేకాభిప్రాయములై 11-5-26 తేదీన కోకనగి గావించి వైశ్యులెవ్వరు యీ వివాహమునకు రాకుండని శాసించియుండిరి. మృదాను సభకు యీ పట్టణము నుండి చాలమంది వైశ్యులరుదెంచిరి అరట మేము వితంతునివా హములు తీసికొనిన వారలతో భోజనముల గావించితిమి అట్టి వారలతోడ దయచేయకభోవుట చాల చిత్రముగ నున్నది ఈ యజ్ఞమౌళిలాఘుల చాలమంది మాలో గలవారి దయయుండిన యిట్టి వివాహము లవిచ్చిన్నముగ జరుగగలవు మాజేటి రాను చంద్రరావు చెన్నపచెట్టి ప్రభువు తీయుద్యమమును నడుపుటకు కంకణముల ద్వారా బసవయ్యగారి దయయుండిన మా యజ్ఞము మచిరకాలములో వ్యాప్తిజేడగలదు. వివాహమునకు ముట్టుటకు పలువుర హృదయములతో యిచ్చయున్నను బసవయ్య గారి సహాధిపత్యము వారిని వాటంకబరచెను చెన్నప్ప సెట్టి గారు అనాధబాలికల వివాహములు వారిఖర్చుమీద నెందరి వైద్యుల కీయింతునని వాదనమును జేసిరి తమరంద రీసమయము ను దయచేసిందలకు నందనముల నర్పించుచున్నాను

తరువాత సభకులకు తాంబూలములివ్వబడెను సంతోష భావములతోడను మంగళవాద్యములతోడను వివాహము పూర్తియైయ్యెను మూతన వివాహములకు అనుబంధముననున్న యిట్టి గా పరావృతము దీప్తయిన్ను కొనిగి పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధిలగు తేయును గాకయని ప్రార్థించుచున్నారము

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మే 12 — 11-5-26 తేదీన శ్రీ జేమగోపాలస్వామి వాళ్ళ యాలయమున నూరు 800 మంది వైశ్యులు సమావేశమై చట్టముజరిపి ఈదిను రాజీతీర్మానమును గావించిరి

“నూరు 4 మాసముల కిండు మనసంఘములో కొన్ని

వై.ప.వ్య.ములు కలిగి అప్పటిపరస్పరములనుబట్టి కొన్ని మరతులతో 20-1-26 తేదీన ఒక మొమారాండం వ్రాయబడి చాలామంది చేత సంతకములు చేయబడినది కొంతమందిమాత్రము నదరు మొమారాండం అవసరములేదని అందులో నివరతులు అంగీకారముకాక అందుపైని సంతకములుచేయ నిరాకరించినారు. రామరామ కలతలు దినదినాభివృద్ధి జేయుచున్నవి ఇప్పటి పరిస్థితులనుబట్టి కొద్దిమంది మాత్రమే మన వర్గాశ్రమధర్మము లకు వ్యతిరేకులై యున్నందున నదరు మొమారాండంయొక్క అవసరము తగిపోయినదిగాన దానిని రద్దుచేయుటకున్న సంగతి ములో గలిగిన కలతలు కీర్త్యావచ్చిన సివిలు క్రిమినలుకేసులు అందుతో సంబంధించిన పార్టీలు ఉపసంహరించుకొనుటకున్న తీర్మానించడమైనది.”

మరియొక తీర్మానము

“సంఘాభివృద్ధికొరకు పని చేయుటగాను 20 మంది సభ్యులు గల ఒక సంఘమును ఏర్పరచుకొనుటకున్న నదరు సంఘమువారు పని జరుపుటకు అవసరమైన నిబంధనలు (బైలా లు) రాయారు వేసి ముందు జరుగబోవు సమావేశములో హాజరు పరచుటకును అట్టినిబంధనలు జనరల్ బాడీచేత అంగీకారమైన పిమ్మట అమలు జరుగనట్లుగాను తీర్మానించడమైనది”

ప్రతికాధిపులపై దాడి

బొంబాయి, మే 13 — సజరాతీ వారపత్రిక పాలు సంపాదకు డగు ప్రవాసిపాగుగారిని ప్రతికాముద్రాపకుడును చేసితో ముద్రణాలయాధికారియు నగు టి.వి. జోషీగారిని అక్రమ మగు పటములను 1925 అక్టోబరులోను, 1926 ఫిబ్రవరి ఏప్రి లులోను ప్రచురించినందులకు బొంబాయి సి.ఐ.డి వారు పట్టుకొనిరి. ఆఫీసులో నున్న పోలీసుప్రతికలన్నియు పట్టుకొన బడెను బొమ్మలు బ్లాక్స్ అన్నియు తీసికొనిరి ఇరువురును బెయ్యిపై విడిచిరి

(ఆంధ్ర పత్రిక)

పాట్నా ఇంప్రూవమెంటు ట్రస్టును ఆవుట

ఇదియే విచారణ ఫలితము!

పాట్నా, మే 13 — విచారణ జరిగిన మీదట ట్రస్టి కరముగా పని జరుగుటలేదని తెలిసినది గావున ప్రభుత్వమువారు పాట్నా సిటీ ఇంప్రూవమెంటు ట్రస్టును ఆపి దాని ఆస్తిని మూలధనమును అంతయు తమ అధీనము చేసికొనుటకు నిశ్చయించిరి. ఇది 1916 లో స్థాపింపబడినట్లేను నిర్మాలింపుటకు ఉద్దేశింపబడినది పునాదిక సంఘ సభ్యులేదీరికీ ట్రస్టీలుగా నేర్పబుపబడిరి మొదట నియమింపబడగానే ప్రభుత్వమువారు 50 వేల నిచ్చిరి తరువాత మరల 2 లక్షల 50 వేల నిచ్చిరి ప్రభుత్వమువారు ఈ మధ్యవారు ఈ ధనమును వినియోగించిన విధానమును విచారణ సలిపి వృధా చేయబడెననియు, పని తృప్తికరముగా లేదనియు నిశ్చయించిరి. (ఆంధ్ర పత్రిక)

సిల్వా, మే 13 — జేమాసలెమునుండి బ్రాహ్మణాల్లోని యా ప్రభుత్వము పాలెసైన ఆరోగ్యశాఖ వైద్యులుగారి సలహా వలన యాత్రికులు మెక్కాకు పోవుటకు మే 1 మొదలు నెప్టెం బరు 1 వరకును అకాబారెవు నుపయోగింపరాదని నిశ్చయించి రనివార్త ఇక్కడకు చేరు వచ్చినది (ఆంధ్ర పత్రిక)

భూరి విరాళము

కలకత్తా, మే 13 — బాబు, రామేశ్వర రాసనీగారు లి ట్టునుగాకి ఇస్లామీయా కళాశాలలోని విద్యార్థివేతనమునకు గాను 15 వేల రూపాయలను పంపియున్నారు నంగజేశ్వర థ్యువారు వారి దౌదార్యమునకు సంబంధించి వందనములనర్పించిరి (ఆంధ్ర పత్రిక)

కార్డియాల్ స్పెషియాలిటీలు

ఆంటి-గెకోసూరియా 4-8-0	గుట్టములకు కండిషన్ పాడరు 2-8-0	నరములకు పుష్టి కలిగించును.
సహాయాత్రవాధి నివారిణి.	మీగుట్టములకు అలక్ష్యము చేయకుడు వాటిని ఆ	ఎడికోలోన్ 2 బౌన్సులు 1-0-0
ఆంటి-మస్కిన్గోలీని 1-0-0	కోగ్నాసితియం దుండుడు	ఎడికోలోన్ 4 బౌన్సులు 1-12-0
కోవలను దగ్గర రానీయరు, అందుచే మలేరియా రాదు.	చెవలియర్స్ హేర్ రెస్టోరర్ 2-0-0	ఎడిక్విన్ 1-8-0, 2-8-0
ఆస్తమా రిలీఫ్ పాడరు 1-12-0	వెంటుకలకు పుష్టిని కలిగించుటకు, వాటిని పెరుగు	ఎడిలూసు 1-0-0
(క్యానకాసకోగమును నివ ర్తిజేయును)	నట్లు చేయుటకు తోడ్పడును	కోమకాటులచే గలిగిన మంటను పోగొట్టును.
బోరమ్ (అమెరికాది) 1-8-0	తోలు కాంపౌండు మరబత్తు 2-0-0	పెథిల్ బామ్ 0-12 0
కోజములకు వంచితానికు	దగ్గులకు రొమ్ముపడియునకు తిగినది	నోస్ట్రలు, బాఫలు, తిమ్మరు వాయూ మొదలగు
బామూల్ విన్ 2-4-0 4-0-0	డాక్టరు కార్ ల్యుచిలన్నదగ్గు నివారిణి 1-0-0	వాటికి మంచినీరునుచ్చును
దహమనకు పుష్టినిచ్చును, బలహీనత, జ్వరమునచ్చి	బిడ్డనగ్గుల నిరపాయకర మైనట్టియు, గుణమిచ్చునట్టి	ప్రేసర్స్ లీవర్ టూనిక్ 1-8-0
నిలిచిన తరువాత ఇది బాగుగా పనిచేయును	బోషధము.	సోమరి తనమును పోగొట్టును
బ్రాన్ కోర 2-0-0	ప్రెక్సి హీట్ లోషన్ 1-8-0	ఫర్మెల్స్ లీవరుమాత్రలు 0-12 0
దగ్గుల నివారించును, కళ్ళను త్రోసివేయును, రొ	ప్రెక్సి హీట్ పాడరు 0-14-0, 1-8-0, 2-4-0	ఎలబర్ధమునకు, పిత్తమునకు ఆమోఘమైనది.
మ్ముకు బాధగలిగించునట్టి వ్యాధులను పారద్రోలును	క్విన్ టైన్ అండు ఐరన్ టూనిక్ 1-8-0	కై ఫో 2-0-0
బరోనా 4-0-0	రింగువరం ఆయిన్ మెంటు 0-9-0	కోజములకు తగిన టూనికు.
మార్కకోగమునకు దివ్యమైనది	హిందూదేశముం దున్నవాటి అన్నిటియందును శ్రే	కై మొలెని మాత్ వామ్ 2-4-0
సి. వ. క్యూ (మిక్ శ్చర్) 1-0-0	ష్టమైనది	నోటికంపుకు, రుచిసరిగా తెలియనప్పుడు ఇది బాగుగా
జలుబు, శీతలము, ఇన్ ఫ్లూంజా మొదలగు వాటికి	కోన్ గార్గల్ 1-0-0	పనిచేయును.
తగినది	స్కోర్ ఫైర్ 2-4-0	లెమున్ అండు గ్లి సరైను 1-0-0
సి. వ. క్యూ (కాప్ నెల్సు) 0-14-0	దుండు నివారిణి	కోజములకు ఆమ్మతమైనది
సి. వ. క్యూ కాప్ నెల్ ఫారము గాగలదు. తీసుకొ	డియోడొరైనుడు పెట్రోలియా 1-0-0	ఓమమ్ బిల్బులు 1-0-0
నుట నులలము ప్రయాణమునయములందు వెం	కోజములకు ఉపయోగించుటకు తగినది వెంటు	హులనోప్పి, స్థూలత్వము, పులిక్రేపులకు తగినది.
బడి తీసుకొని పోవుట సులభము	కలను మంచినీటితో నుండును	ఓమమ్ వాలరు బుడ్డికి 0-10 0
కాంఫరోడైన్ 0-8-0	డియోడొరైనుడు కోకోనట్ ఆయిల్ 1-0-0	పింకలామైక్ 1-8-0
గృహమునం దెప్పుడును ఒకబుడ్డి యుండవలెను విరే	కోజములకు తగినట్లు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయ	మెటిమెలకు లోషను
చనములు, హులనోప్పి మొదలగువాటిని కుదుర్చును.	బడిన మనోహరమైనది.	వైరో సైక్ 2-12 0
కన్నా బైన్ 1-0-0	డబ్లీసు అస్మాకాన్ 1-8-0	డైరోయా వ్యాధికి తగినది
పొటములమీద నయ్యెడుకాయ, చర్మము మొద్దుబా	ఉబ్బసమునకు దీనినిలోనికి తీసుకొనుటకు తగినదని	సైమె 0-12-0
రుట మొదలగువాటిని కుదిర్చి, సుఖముగా నడ	వైద్యులందరును శిష్యాత్వచేసి యున్నారు	చాకలిగడ్డలచే గలుగు తీటుకు దివ్యమైనది
చుటకు పీలుంగును	ఈస్ట్ మరబత్తు 0-12-0, 1-8-0	పండ్లనోప్పికి ఎస్సెన్సు 1-0-0
కార్మిలెట్ చెట్టి దగ్గు నివారిణి 1-4-0	ఈ స్త్రానిధమైన టూనికు ఎప్పటి కప్పుడు మంచి	ఇంజనీరులమువలె పనిచేయును
రొమ్ముపడియునకు ఆమ్మత నివారిణి	బలమునిచ్చుటకు మాతముగా తయారు చేయ	కార్డియాల్ దంతచూర్ణము 0-10-0, 1-4-0
కెమికల్ ఫుక్ 1-0-0	బడును	దంతముల కమోఘమైనది
బిడ్డలకు మంచిపుష్టి నిచ్చును	ఎస్సెన్సు నరనసరిల్లా 2-0-0	ఎక్ మూ 0-15-0
క్లోరోడైన్ 0-8-0	అమోఘముగా రక్తమును శుద్ధిపరచును	ఎక్ మూ, తత్సంబంధమైన చర్మవ్యాధులకు మంచి నుణ
కలరా డ్రావులు 2-0-0	ఎలిక్టర్ గ్లి సరొఫాన్ ఫేట్, పార్శ్వ	యచ్చును
మోకోడ ఎప్పుడును ఒకబుడ్డి ఉంచుకొనుడు	టున్కో సహాగలది 1-8-0	

అక్షయనామ సంవత్సరం వైశాఖమాస శుద్ధ తృతీయ ౩ శుక్రవారము

రుక్మిణీ సాంత్యనము

[నారదరాజు, కోదండరామయ్యగారు,
బి. కె. కె. ఎస్.]

శ్రీకృష్ణుడు
నకియరో లోకులెల్లరు జనెడు ధర్మ
పథమునందు చరింప డీబడు గటంచు
లోకు లను వార్త విసలేదె, నీకు మమత
యేల నామీద గల్గె రాకేందువదన.

కృష్ణుని
లోకములు లోకనాథులు లోకవాస
ములు నశించుట యెఱుగుదు తలప నెందు
నీవె లోకోత్తరుడవని నిన్నెమరగు
చుందు పలుమాటలేల గోవిందభక్తి.

కృష్ణుని
చెలియరో రాజులకు గలసితులు నాకు
హాయి గూర్పంగ యించుక యైన లేవు
జీవనము భాగ్యశాలిదే జీవనం బ
టంచు పలుకంగ విసలేదె యెంచలేదె.

కృష్ణుని
కరులహరుల పైని ఘనభోగజాలము
పైని వాంఛలేక బరంగు నతడె
ధర్ముడనరె వాని దవిలివర్తించిన
పాహియనరె బుధులు పంకజాక్ష.

కృష్ణుని
బలము కులమును భాగ్యంబు గలుగుజనులు
నాదుజాడల తలఁవరు; నన్ను గనరు
కలలయందైన యిటువంటి ఘనుని చెట్టు
బట్ట నేమిఫలించునో పద్యగంధి.

కృష్ణుని
కులము బలమును లేనట్టికూళ నిన్ను
కొలిచి కులమును బలము చేకొనుచు నితర
కులబలంబులెక్క గైకొనక ముక్తి
వడయు గద శంక లింకేల వాసుదేవ.

కృష్ణుని
రాజముఖ రాచరీవిని తేజరిల్లు
రాజులను బోల్చి నే సరిగానుగాదె
యేల యాలీలకాంతివిహిను గోరి
యందుటలు మానుమింక నీలోత్పలాక్షి.

కృష్ణుని
రాజవర్గములెల్ల తరాజవర్గ
మనుచు నమరస్థలంబుల మడియుచుండు
వార్కలనుచును నీదగువరసుతేజ
మెందు జెడ దంచు దేవ నేనెరిగియుంటి.

కృష్ణుని
నాతిరో నేను మున్నీటి నట్టనడుమ
నగరు గట్టుక యుండుట నాకు నెట్టి

చోటు నచ్చమి తెలియుదే చూచి చూచి
యిట్టివానిని వలచెదే యిందుముఖిరొ.

కృష్ణుని
నారరక్షణ నేయంగ నీరములను
జేరి యారీతి నచ్చోవసించు చుంటి
వనుచు నారాయణుడ వంచు మనసు నందు
తెలిసియే యుంటి సర్వంబు దేవదేవ.

కృష్ణుని
హంసయాన ధనమయావృతగృహములు
లేవు సుత పుడమి లేనివాడ
వీని నెల్లమున్ను వినియుంటివోలేదొ
తెలియఁ జెప్పచుంటి తేటపడగ.

కృష్ణుని
వరములిమ్మంచు వరలక్ష్మీ వచ్చి నీదు
కరుణవడయంగ ముంగిటఁ గాచియుండ
పరధనంబులతో నేమిఫలము గలదు
సీత నంపద లొకచో వసించియున్నె

కృష్ణుని
వేదసారముల న్గొని వాదములను
జేయుచుండెడివేదలు చేరువైన
చుట్టములు మాకు గారవిచుదురు మమ్ము
తగినరీతుల భక్తిమై తలిరుజోడి.

కృష్ణుని
నరపతులె శ్రీహరిభ్యానపరమభక్త
తతిపదాంబుజనేవ నత్యధికభాగ్య
ములను బడయరె యిహమున, ముక్తికాంత
బొందకుండురె తుదిని గోవింద యరయ.

కృష్ణుని
మఱుగుమఱుగున దిరిగెడు మాయదారి
వాడ నేనేడ నబల పీవేడ యెటుల
నాదుమఱుగున నుండెడు; కాదు, బుద్ధి
నింతనైన మరల్పంగ నెడము కలదు.

కృష్ణుని
అణువులోపల దిరుగుచు నణువు వోలి
జగములెల్లను నీలోన జరుపుకొంచు
“చూతునను” బుద్ధిగలవారి చూడ్కి దోచు
చుండు నీకేడ మఱుగుండు దండిపోడ.

కృష్ణుని
ఏను నిన్నుగోరి యందు తేనె తిని
ఈవు నన్నుగోరి యిందు జేరి
నావు, ఇంకకొన్ని నాశైన వేటొక్క
పురుషుగోరుబుద్ధి పుట్టకున్నె?

కృష్ణుని
హరిహరీకేను.....
.....
.....
.....

కృష్ణుని
.....వ్రాలకింక
చిత్తమరయంగ ప్రశ్నల జేసినాడ
నన్ను మన్నన జూచు నా గన్నవారి
తోడు, నీవాడ! నీవాడ!.....

కలియుగచర్య

[శ్రీ శేషాద్రిరమణపులు]
మ. అతిదుష్టాత్ముఁ డొకప్పడేనిఁ దనమా
యామేయశక్తి దురా
గతముకజేయను సజ్జనుండువలె న
ఖ్యస్సూర్తి నేర్పొప్పనా
స్థితి వెన్నెంటఁ బ్రకాశమయ్యెడునుగా
దే లోకమవ్వానికా
దృతిప్రత్యక్ష పరోక్షదూషణలుగా
వే సర్వలోకేశ్వరా!

మ. కనఁగాఁ గుమ్మరిపురువుభాతిగను లో
కంబందుఁ గాన్పించుచుకా
అనువైనప్పడు వృశ్చికంబుబలెఁ జే
యకా జాలిదుష్టాళి స
జ్జనులల్లెఁ జరియించుచుండెదరు నీ
చస్వాంతులవ్వారి దు
ర్గుణ పుంజంబు నడంపరాదె యివె
మ్రొక్కుల్ సర్వలోకేశ్వరా!

మ. అభిమానంపుఁ బిశాచమావహివియు
క్తా యుక్త విజ్ఞానముల్
బ్రభవింపంగనునీక సజ్జనుల
గాంచల్లెక యాతేపముకా
రభసప్రక్రియఁజేయఁ జేయుచును నా
రాద్రిప్పనీచాళి రా
సభతుల్యుల్ సవరింపు వారలను నీ
శా సర్వలోకేశ్వరా!

మ. ఉదయంబాదిగ నేవనేయుచును ను
ద్యోగంబునకా మెప్పలకా
బాదవంగా నధికారి ప్రాపకముజెం
దుకా నీచుండట్లయ్యె నీ
పదపుల్ శక్తులశక్తులన్ననుడి లో
పంబయ్యె శుశ్రూష లు
చ్చదశకా గూర్చుచుండె లోకమున నీ
శా సర్వలోకేశ్వరా!

మ. కడుఁబ్రజ్ఞాయుతుండయ్యుఁ బ్రాపకంపు వీ
కల్లెక బ్రఖ్యాతి సం
దఁడు నీచుండును శక్తిహీనుడయి ప్రా
ద్యత్రాపకావాప్తి న
క్కుడు మెప్పల్ గను దానగర్వమునఁబొం
గుకా సత్యమిజాడలో
బడెఁ బ్రజాభ్యుల నుద్ధరింపఁగదె దే
వా సర్వలోకేశ్వరా!

మ. పలుకుల్ దేసయ సోనకాహృదయకూ
 పంబొప్ప హాలాహల
 శ్రవణాపూర్ణము నిత్యకృత్యములు సా
 రాచార దూరంబులై
 వెలయున్ గృత్రిమబద్ధ పద్ధతులగా
 వించున్ ముఖస్తోత్రమీ
 కలికాలస్థుల జక్కజేయవలె నిం
 కన్ సర్వలోకేశ్వరా!

మ. సురభాషా పరిపూర్ణులెల్లరకు మె
 చ్చుల్ దప్పె మర్యాదలున్
 దరగెన్ హూణులభాష యచ్చదశ సం
 దన్ సాగె ద్రవ్యాధ్యులే
 కొరతల్ లేక భుజింక గట్టగను బె
 క్కుల్ త్రోవలన్ బూని రి
 ధరధర్మంబునశించె జూడగనురా
 దా సర్వలోకేశ్వరా!

మ. కలికాలంబిది ధర్మదేవత జనం
 గా మూడుకాల్లోప్పదా
 నలరణజోవదు నాల్గుపాదముల ని
 టైయుంట నైజంబునై
 వెలయుజాలవు సత్యశౌచములు పృ
 థ్విక దప్పదంచున్ సుహృ
 త్రిలకంబుల్ చనుచుండ ధర్మముల నెం
 తే సర్వలోకేశ్వరా!

మ. జగమేచక్షువుగా మెలంగగల ప్రా
 శస్త్రంబు నీకొప్పజే
 యగ శక్త్యాధ్యులే దారహస్యముగఁ బా
 పాధిక్య కార్యాళులే
 వగనేన్ బానరింపనందుకగు పా
 పంబెప్పజేన్ భుజిం
 పగమానగలరే జడాత్మకులు దే
 వా సర్వలోకేశ్వరా!

మనోజలధి ప్రయాణము

[కస్తూరి రాజమాణిక్యంగారు]

శారదాసాంద్రచంద్రికాసమయమందు
 రంగదుత్తుంగ నీలతరంగభరిత
 మన్మనోజలరాశి భావంపునొక
 వెడలె, మనమునమోదంబు గడలుకొనగ
 నవ్వలలితలనద్యోచనాతరంగ
 డోలికలయందు నిలునటు తేలియాడె,
 ఎదురువచ్చు పృవాహంబు జెడరగొట్టి
 నీరు పాయలుచేసి భేదించుచుండె,
 అల్లదే యోచనామలయానిలంబు
 వీవసాగెను, హాయిగా పోవదొడగె;

* * *

మలయవాయువు హ్లాదంబు గలుగజేయ,
 విమలభావభరంగిణి వీచికలలొ
 అతిమనోహరముగ నూగులాడనొక,
 శారదకుముదబాంధవ సౌమ్యకిరణ
 ములతో జగమెల్ల స్తబ్ధతపొందినపుడు,
 పరవశమునొంది తేహమే మఱచిపోయి,
 ఎచటి కేగుచున్నదో యెటుగగాని
 తీసికొనిపోయి, పోయి, మదియనొక
 అతివిచిత్రంపు గగనహర్మ్యంబుమ్రోల
 నిలిచె...ఆశ్చర్య మెనగ హృజ్జలజమందు.

విద్యాభివృద్ధి

[విద్యా క్షేత్ర సాంబమూర్తిగారు]

(అధికవైతమాన బహుళ త్రయోదశి 18 తేది తరువాయి)

నవీనవిద్యా పద్ధతులు

కుటుంబానికి బదునెనిమిది వత్సరములు వచ్చిన తరువాత నక్షరాభ్యాసము పారము చెప్పటకు బదిమంది గురువులు తలకు వాసననూనెలు తొడుగుకొనుటకు హెబ్, బూబ్, షూబ్, షర్ట్, కోటు మొదలగునవి, మూడు నెలల కొక్కొక్క నూలు. చదువుకొనుట ప్లేడరుగమాస్తా పనికొనుట, కాదేని, స్వార్థము చెయించుటకు, తల్లియందు, తండ్రీయందు, గురువునందు, నధికారియందు, మిత్రునియందు సంబంధించును భక్తి లేకపోవుటలో సమపక్షపాతమే శిష్యుడు గురువుగారి నెఱుంగఁడు గురువుగారు శిష్యు నెన్నఁడును జూచి యుండలేదు లోకజ్ఞానముగల శ్రద్ధాశుభ్ర వీరీతిగ నుండును. ఇక సామాన్యులరీతి యన్ననో 'పరనీయంబుల కర్థము, తాత్పర్యము, ప్రశ్నలు, సమాధానములు మొదలగునవి యన్నియు విద్యదగ్రేసరులు నోట్సుగా నచ్చువేయించుచునే యున్నారు. కనుక మనము నూలులలో పాఠములు విననక్కరలేదు గార్డెన్ వర్కులోను, స్టేగ్రాండ్సులోను, ఎక్కుచక్రద్ధ వహింపవలయును పరీక్షలముం దొకసారి పుస్తకము తీసినచో ప్యాసు మార్కులు తప్పకుండా రాగలవు' అనునీరీతి నభిప్రాయము పడుచుండుటయు నభిప్రాయానుసారముగా వ్యాసంగము చేయుచుండుటయు మనకు నూతనవిషయము గాదు. నెండియు 'ఈ నూలు మనకు కాళ్ళతమా? ఈస్తూడెంట్లు మనకుకాళ్ళతమా? ఈసాయంత్రమే బహుళ ఆర్డరువచ్చును' రేపు మన మీయూరి నుండిపోవచ్చును, అనిగురువుగారు నూతనపురవరములకు ధ్యానించుచుండురు 'ఈయూరి హెడ్ మాస్టరు మంచివాఁడు గాఁడు ఎవ్వరినిగాని తిన్నగా ప్యాస్ చేయఁడు ఈటర్నుకాగానే మఱి యొక యూరిలో 'బ్రవేశింపవలయును' అని విద్యార్థులును, వారి తల్లిదండ్రులును, అభినవ కళాకాలలను జపముచేయుచుండురు ఇట్టిసితిలో విద్య లెట్లభివృద్ధి పొందునో, వేఱుగా వ్రాయనక్కఱలేదు ఈవిషయ మింతకంటె నెక్కువగా ముచ్చటించుట యచితమును గాదు ఈరీతి విద్యాభివృద్ధివిషయమున ప్రాచీనవిద్యాపద్ధతులే యుత్తమోత్తములై యున్నవనియు; నవీనవిద్యాపద్ధతు లెంతమాత్రమును బనికిరానియు నిప్పుడు మనము గ్రహింపవలయున్నది ఇకమీఁదను విద్యాభివృద్ధి మార్గములను గొన్నింటిని వివరించుచున్నాఁడను —

విద్యాభివృద్ధిమార్గములు

గురుకులవాసము, బ్రహ్మచర్యము, పరమార్థచింతనము గురుశిష్యులకు దగిన వసతులను గల్పించుట, విద్యావంతులను గౌరవించుట, రాజావలంబనము, నవీనపద్ధతులను సంస్కరించుట, శ్రీ విద్యాభ్యాసము, భాండాగారములు, ముద్రాయంత్రములు మొదలగునవి విద్యాభివృద్ధిమార్గము లై యున్నయవి, వీనిలో గరుకులవాసము, బ్రహ్మచర్యము, పరమార్థచింతనము, అనువానినిగూర్చి యీవరకే వ్రాసియుంటిని నవీనపద్ధతులు మంచివిగావనియు, వానిని సంస్కరింపవలెననియుఁగూడ వలకే వ్రాసియుంటిని నవీన విద్యాపద్ధతు లెట్లు సంస్కరింపవలెనను విషయము గూడ నీవఱకే నూచించియుంటిని వివరము ఈ యొక్కవిషయముమాత్రము విద్యాంశులు విప్రులముగా జరిగించెదరుగాక కాఁగా ప్రస్తుతము గురుశిష్యులకు దగిన వసతులను గల్పింపవలయునను విషయమును వివరింపుచున్నాఁడను

గురుశిష్యవసతులు

లక్ష్మీనరస్యతు లక్ష్మకోడండ్రను ధీమంతుల నూక్తిరత్నములు యథార్థములేయని యందఱు నొప్పికొనియే యున్నారు లక్ష్మీయున్నచోట సరస్వతి యుండదు సరస్వతియున్నచోట లక్ష్మీయుండదు ఈ సంకతి యందఱ కనుభవనమునందేయున్నది సకలకాస్త్రములు చక్కగా నభ్యసించి దిగ్గజములనఁ బ్రసిద్ధి నొందిన జగదేకపండితులగు మహావిద్వాంసు లాట్రాట జీవనోపాయము గానక యష్టకష్టములఁ బడుచుండుట సాధారణముగా మనమందఱును జూచుచునేయున్నారము అట్టిపండితులు తమ సంసారమునే చూచికొందురా? లేక మహాగ్రంథములనే రచించుచుండురా? లేక శాస్త్రార్థములనే చేయుచుండురా? ఇంగ్లీషు పండితులు నైతము జీవనోపాయము లేనిచో వారేమి చేయఁగలిగియుండురు? ఇట్లే చదువుకొను విద్యార్థులు ఊరిలో భోజనాది సదుపాయములేనివారై జీతములుకట్టుటకు డబ్బులేనివారై, ఆహార గంత లభింపరాదు, తమవిద్యలకు స్వస్థు

లను జెప్పచుండుట మనము చూచుచునేయున్నాముగదా! గురువులకును, శిష్యులకును దగినజీవనోపాయము లున్నచో గురువులు శ్రద్ధతోడను నుత్సాహముతోడను, బరమార్థచింతతోడను, శిష్యులకు సద్విద్యల నుపదేశింతురు శిష్యులు భక్తిశ్రద్ధలతో, గురువులు చెప్పదానిని జదువుకొనుచుండురు. కనుక గురు శిష్యులకు జీవనోపాయము మొదలగు వసతులను గల్పించినచో విద్యలు అభివృద్ధి పొందుచుండును

ఈరీతి నే విద్యావంతులను గౌరవించుచుండుటయు విద్యాభివృద్ధి కొకసాధనమైయున్నది. ఉద్యోగము దొరకినను దొర్చకక పోయినను ఈరెండువత్సరములు కష్టపడి M A పరీక్షకు గూడ కట్టవలయునను నభిప్రాయము ఎంతమందికిఁ గలుగుచుండుటలేదు? ఆపరీక్షయందలి గౌరవముచేతనే గదా యిట్టియుద్దేశము గలుగుచుండుటయు, ఆయుద్దేశము సామాన్యముగ నెఱవేఱుచుండుటయు సంభవించుచున్నది! మఱియు పరీక్షాసభల నేర్పటిచి విద్యాంశులకు బహుమానములు, బిరుదములు మొదలగునవి యిచ్చుచుండవలయును ఇట్లుచేయుటచే ననేకులు విద్యాంశులు తయారగుచుండురు ఉగ్లాషులో నేదపరీక్షలు జరుగుచున్నంత కాలము వేదములు మనకన్నుల యెదుటనే యెట్లు అభివృద్ధిపొందెడివో మనము చూచియే యున్నాము. ఇప్పుడు వేదాభ్యాసమున నందఱును నిరుత్సాహము జనించుటయుఁ గాంచుచున్నారము. పిరాపురము, కొత్తూరు, మొదలగు పట్టణములవలన వేదవేదాంగముల కెట్టియభివృద్ధి గలుగుచున్నదో యని గూడఁ దెలిసికొనుచున్నాము. కావున విద్యావంతులను గౌరవించుటచే విద్యలభివృద్ధిపొందుననివే కేసింది వ్రాయనక్కఱలేదు

ఈరీతి నే కవులగు బండితులను బోషించుచు, వారినిగౌరవించుచు, వారిచే మంచించి గ్రంథములను దయారుచేయుచుటగూడ విద్యాభివృద్ధి కొకగొప్పమార్గమేయనియు మనము గ్రహింపవలసియున్నది ఇంక నీవిషయమును ఎవలి రాజావలంబనమును వివరించుచున్నాఁడను

రాజావలంబనము

'సర్వః స్వార్థం హిహితే' (అందఱును దవప్రయోజనమునే చూచుకొనుచుండురు, 'తన్నుమాలిన యొక్కధర్మంబు గలదే' మున్నగు నూత్తులు సర్వవిషయములయందును నుపచరించుచున్నవి ఆంధ్రులు ఆంధ్రభాషయే మంచిననియు, నాభాషయభివృద్ధి పొందవలెననియుఁ గోరుచుండురు అరవలు అరవమే మంచిననియు, నాభాషయభివృద్ధి పొందవలెననియుఁ గోరుచుండురు ఇట్లే యెవరైనను తమయభివృద్ధిని తమభాషల యభివృద్ధిని మాత్రమే కోరుచుండురు వివరము గోరినంత మాత్రమునఁ గోరికలన్నియు నెఱవేరుచుండునా! కోరికల నెఱవేర్చుకొనుటకు సామర్థ్యము గూడ నుండవలయునుగదా! విద్యాభివృద్ధిని గలుగఁజేయునామర్థ్యము వహారాజులకుండునుగాని, సామాన్యుల కుండదని మన ముగ్రహముగాఁ జెప్పవచ్చును సంస్కృతము, సంగీతము, ఇంగ్లీషు మొదలగు విద్యలు విజయనగరమునందేరీతి నభివృద్ధి నొందుచున్నచో యాతీతి లల్లరవల్లర గ్రామములలోగాని, పట్టణములలోగాని యభివృద్ధి నొందుచున్నామా? ఆరీతియన నేల ఒక్క పండితుని ఒక్కవిద్యార్థినివైనను వేఱొక గ్రామములోఁ జూచుచున్నామా? మఱియు భోజనమహారాజు కాలమున సంస్కృతవిద్య యభివృద్ధి పొందినట్లు మఱియెన్నఁడైన నభివృద్ధి పొందినదా? కృష్ణ దేవరాయల కాలమున ఆంధ్రభాష యభివృద్ధి పొందినట్లు మఱి యెప్పుడైనఁ బొందినదా? ఇట్లే మహమ్మదీయరాజ్యకాలమున వారివిద్య లభివృద్ధి పొందినవి ఆకాలమున మనయాంధ్రులు నైతము హిందీభాషనే యభ్యసించెడివారట! వేయేల! ఇప్పు డింగ్లీషు లోకమందంతటను దేదీప్యమానమై వెలయుచుండుటలేదా! కావున రాజభాషలును, రాజవిద్యలును, రాజాచారములును మిక్కిలి యభివృద్ధి నొందుచుండునని వేఱుగాచెప్ప నక్కఱలేదు రాజులకుండు సామర్థ్యమే యిందులకుఁ గారణము కావలసినంత ద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టి పండితులను, కవులను- రాజులు బోషించుచుండురు వారిని మిక్కిలి గౌరవించుచుండురు వారిచే గ్రంథరాజములను దయారుచేయించుచుండురు కనుక రాజావలంబన మున్నచో విద్యలు మిక్కిలి అభివృద్ధి నొందుచుండును మనము విద్యాభివృద్ధిని గోరుదుమేని ముఖ్యముగా రాజావలంబనమును సంపాదింపవలయును. విద్యాభివృద్ధికి ఆదియే దివ్యసాధనము. ఇకమీఁద శ్రీ విద్యనుగూర్చి చెప్పవలసియున్నది.

శ్రీవిద్య

శ్రీలు : ద్య సభ్యసింపరాదని కొందఱును, శ్రీలు అవశ్యము విద్యసభ్యసింపవలయునని మఱిగొందఱును ప్రస్తుతము

తెలుగుగా వాదించుచున్నారని ఈ విషయమున నాయభిప్రాయమును సంతేపముగా వ్రాయుచున్నాడను

విషయముగానుండుట, పెద్దలను గౌరవించుట, జనులను మంచుచేయునది బ్రహ్మచర్యములు, గొప్పగొప్ప సంకల్పములను గలిపెట్టుట, భూతములు, బుద్ధిగ్రాహకములు యుక్తయుక్తవిమర్శ, యుక్తయుక్తసంభాషణ, మొదలగు ప్రయోజనములు గదా విద్యాభ్యాసమునకు మనకుగలగుచున్నవి! మఱియు యుక్తయుక్తవిషయములను కలకాలము లోకులకుబోధించుటయుగదా విద్యాప్రయోజనమే కదా! మనమొకరిద్దఱుముమాత్రము విద్యావంతులమైనచో బ్రహ్మచర్యములు సిద్ధించినా? అవిద్యులమన తోనే యంతరించిపోవునే? కావున నెక్కువసంఖ్యవారు విద్యావంతులుండవలయునని మన మొప్పుకొనవలసియున్నది లోకము లో రహస్యము శ్రీపురుషులు సమసంఖ్యగలవారై యున్నారని అట్లగుచున్నపుడు పురుషులు సమసంఖ్యగలవారై యున్నారని అట్లగుచున్నపుడు పురుషులుమాత్రమే విద్యగలవారైనచో విద్యగలవారి సంఖ్య చాలితక్కువ యైనదికావచ్చును శ్రీమద్గూడ విద్యగలవారైనచో లోకములో నందఱును విద్యగలవారై యుండుదురని కావున విద్యనలని ప్రయోజనములు మనకు మఱింతయెక్కుడు సిద్ధించుననుట యుక్తియుక్తముగనే యున్నదిగదా! మఱియు శ్రీమదు విషయముగా నుండవలసిందే! మోటుతనము గలవారై యుండవలయునా? పెద్దలయెడ గౌరవ మక్కువలేదా? యౌతదయ యుండవలసిందే! రాక్షసులములు చేయుచుండవలయునా? వారలకు యుక్తయుక్తవిమర్శ యుండవలసిందే! ఏపనినైనను ఇష్టమైనట్లులక జేయవలసినదేనా? బుద్ధిలేనివారై యుండవలసినదేనా? ఒకవేళ వారైయుండుట కంగీకరించితిమేని, మఱి శ్రీమదు తుదకు దనుభవరసనైనను సరిగాఁ జూచుచుండురా?

ఇక శ్రీమదు విద్య చే దుర్గణము లలవడుననుట యుక్తియుక్తము కాదు. కాదేని, పురుషునకు మాత్రము దుర్గణము లలవడవా? ధనమును విద్యయు వంశంబును దుర్గుణములకు మదంబు పొనరించు నశజునులైనవారి కడకువయును విషయమునివియ తెచ్చు నున్ననాథా! అనుమానికొప్పున విద్యలవలన సహజముగ నావలసినగుణములు వృద్ధియగు చుండునగాని లేనిగుణములు కలుగు ననుట యసంగతము. చొరునికి విద్య యిచ్చినచో వాడు దొంగతనము లో మిక్కిలి చాతుర్యముగలవాడగును జాదనికి విద్యయిచ్చినచో, వాడు జారత్వమున మిక్కిలి చతురుడగును వేయేల? గొప్పగొప్పపండితులకు నైతము దుర్గుణము లనేకము లుండుట మనము కనుచుండుటలేదా? కావున విద్యలవలన నావలసినగు సూక్ష్మములుగాని, దుర్గుణములుగాని, యభివృద్ధిచెందునగాని, లేనిగుణములు పుట్టవనుట నిర్విచారము అట్లగుచున్నపుడు విద్యనభ్యసించినచో శ్రీమదు చెడుగుఱుములు కలవారై పాడయిపోవుచుండుట కేవలము అసందర్భ మనకతీరదు

మఱియును మన మభ్యసించిన విద్యను మన తరచాతి వారికిఁగూడ నుపదేశించుచుండుననేకాని, యావిద్య కభివృద్ధి కలుగదనియు, క్రమముగా నావిద్య నశించిపోవు ననియు నందఱును తెలిసికొనిరేయున్నారని వెంటియు నిర్బంధములనఁ జేయువనులకును, ధ్వయముగ మనస్సునకునచ్చి యుత్సాహముతోఁ జేయువనులకును నెంతయంతరముండునో మనకందఱును చెలిసియేయున్నది ప్రకృత్యు మనపిల్లలకు మనము విద్య నుపదేశింపఁదలచినచో, మనము వారల నుత్సాహవంతులగఁ జేసినయెడల మనకోరిక చక్కఁగా నెఱవేఱును. పిల్లలకుఁ బ్రాయము మించుకముండే విద్య యుపదేశింపవలయునని యీవరకే నూచించియుంటిని చిన్నపిల్లలకుఁ దల్లిమాట మనస్సునకు నచ్చినట్లు తెల్లదెలుపులయందెగా నచ్చదనుట ప్రాజ్ఞులందఱు నంగీకరించిన విషయము. కనుక జిన్నపిల్లలకు విద్య నుపదేశించుటకుఁ దల్లియే మొదటిగురువుగ నున్నయెడల ఆపిల్లలు మిక్కిలి యుత్సాహముతో విద్యల నభ్యసించును వెండియు ఏభాషను దల్లిదండ్రులు మాటలాడుచుండురో, ఆభాషనే పిల్లలుగూడ మాటలాడుచుండుట చూచుచున్నాము తల్లిదండ్రులు వర్తక వ్యాపారములో నుండిరేని పిల్లలకుఁగూడ నావ్యాపారమే యబ్బుచుండుట కనుచున్నాము. వేయేల? కులవిద్యలు కులవృత్తులు మనుజుల కలవి నట్లు ఇతరములైనవైన నలవనునా? కనుక శ్రీపురుషులిరువురుగూడ విద్యగలవారైనచో వారిపిల్లలుగూడ విద్యగలవారగుదురని నిరాశ్చర్యముగఁజెప్పవచ్చును. అందునను శ్రీ విద్యావతియైనచో పిల్లలకుఁ జనుపు సులభముగ వచ్చును దానిచే విద్యలో మిక్కిలి యభివృద్ధి చెందునని యనర్థముగఁ జెప్పవచ్చును

మఱియును యుక్తయుక్తవిషయముల కెల్లకాలములందును లోకులకు బోధించుచుండుటయే విద్యలకు ముఖ్యప్రయో

జనమని యీవలనను వ్రాసియుంటిని అట్లు యుక్తయుక్తవిషయములను శ్రీమద్గూడ లోకమునకు బోధించుచుండినచో విద్యలకు ముఖ్యప్రయోజనములు మఱింత యధికముగా నెఱవేరుననుట కేమైన నాశ్చర్యమున్నదా? ఇంతయేల? పాశ్చాత్యదేశములలో శ్రీమదు విద్యనభ్యసించుచున్నారకాదా? వారుసుఖముల నంగుచుండుటలేదా? కీర్తిగాంచుచుండుటలేదా? మఱియు మనహిందూదేశమునందుఁగూడ శ్రీమదు విద్యావతులుండినట్లు పురాణాదులవలనఁ జెలియుచున్నది కనుక విద్యాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములగు విద్యగలవారి సంఖ్యయధికముగ నుండుటకును, బాలరస విద్యగలవారిను శ్రీమదు విద్య లభ్యసించవలయు ననియు, నక్కరామున శ్రీ విద్యవిద్యాభివృద్ధిసాధనములలో నొక్కటి యైయున్నదనియు మనము నిరాశ్చర్యముగ నంగీకరింపవచ్చును. ఇంతటితో నీవిషయమును ముగించి భాండాగారములను గూర్చి వ్రాయుచున్నాడను.

భాండాగారములు

‘క్షణిక కలశశ్చైవ విద్యావర్ధంచచింతయేత్’ “జరయు వృత్తియు లేనిజనునట్లు ప్రాజ్ఞుండు ధనము విద్య గూర్చఁదలఁపవలయు” ఒక్కటేమైన వృద్ధులుసేయక విద్యనాజ్ఞింపవలయును ఒక్కపూతికపులనైన బాడుచేయక ధనము నాజ్ఞింపవలయును ఇన్నిగ్రంథములకు జదివినాడను, ఇక నాకు జరుపుటయనవలయు” అని యేవరుగూని తృప్తిపొంది విద్యల నుపేక్ష నెయ్యరాదు చదివినగ్రంథముల నావృత్తిచేయుచుండవలయును నూతనగ్రంథములను బరిశీలించుచుండవలయును వానియందలిసారములను గ్రహించి లోకులకు బోధించుచుండువలయును అట్లు చేయుచుండినపుడే విద్య లభివృద్ధి పొందుచుండును త్రోవలో నడుచుచున్నప్పుడు ఒక్క దమ్మిడి యగపడినను మన మెట్లు దానిని విడిచి పెట్టక తీసికొందుమా, యశ్లేయొక్కటా మాత్ర కాలమునైనను వృద్ధ ముసేయక మనుష్యుడు విద్యనాజ్ఞింపవలయునని ప్రాజ్ఞుభాషితులతాత్పర్యము. కాఁగా, మనమందఱమునందలకొలది గ్రంథములం దిలకింపవలెనన్నచో, మనలో నొక్కొక్కనికిని అన్నిగ్రంథములను దొరకుట తటముగా సంభవించనేరదు. గడివరకలు నైతము త్రాడుగాఁ గలిసి మదపు పేనుఁగులను బంధించుననుపన్నుడు మనుజులందఱు నేకీభవించినచో నిట్టిపుస్తకములు లక్షలకొలది సంపాదించుటనె ఱేలుగ చెప్పవలయునా? అట్టివారు గ్రంథములన్నింటిని నొక్కచో భద్రపఱచినయెడల, వలయువారచ్చటికేఁ కావలసినసంతులు గ్రహించినానగల్గుదురు ఈరీతిని భాండాగారము లుండుట వలన నొక్కొక్కడునుగూడ గ్రంథములను ఏకస్థమును బొందకయే వ్యాసంగముచేయుచుండుట సిద్ధించుచున్నది కనుకనే బుద్ధిమంతు లనేకులు భాండాగారములను పెక్కింటిని స్థాపించుచున్నారని అత్యంతశ్రద్ధతో వానిని వృద్ధిచేయుచున్నారని ఈ రీతిని మనకుగావలసిన గ్రంథములనుసమకూర్చుచున్నందున భాండాగారములగూడ విద్యాభివృద్ధి కొకసాధనముగ విలసిల్లుచున్నది ఇటులనే ముద్రాయంత్రములుగూడ విద్యాభివృద్ధికి సానన మగుచున్నయవి

ముద్రాయంత్రములు

హస్తమున నినుపగంటమును ధరించి యహారంత్రము లక్షకష్టములకు లోనై యత్యంతశ్రద్ధతోఁ దాటియాపిలమీఁద వ్రాయుకాలమున నొక్కపుస్తకము లేయారగుట కంతకాలము పట్టెడిదోయని వివరించి చెప్పనక్కరలేదు పూర్వము మనము వత్సరములకొలది కాలమును, ఘటసంఖ్యంబుననట్టియు, నట్లు కాకున్నను అత్యంతవృత్తులయందుండునను లేఖనమునందు వృద్ధులగు వినియోగింపవలసి యుండెడిది అట్లుకాక మన మందులకగుకాలమునందుఁగూడ గ్రంథములనే వ్యాసంగముచేయుచుండినచో విద్యాభివృద్ధి మఱింతయధికమగునని నెప్పుడు కాతే పముండదు. ఈసంగతి వాస్తవ మైనప్పుడు మనకు మిక్కిలిస్వల్పకాలములో లక్షలకొలది గ్రంథములను మిక్కిలిస్వల్పముగను, రమ్యముగను దయారుచేయుచుండు ముద్రాయంత్రములు విద్యాభివృద్ధికిఁ దాముగూడ నొకసాధనమగుచున్నవని మనమంగీకరింపవచ్చునగాదా? ఈరీతిని విద్యాభివృద్ధిసాధనములను నాకుఁదోచినవానిని గొన్నింటిని వివరించినాడను ఇక మీఁద విద్యావిశాళకారణములను గూడఁ సంతేపముగ వివరించి నాయావ్యాసమును ముగించుచున్నాడను

విద్యావిశాళకారణములు

భాగ్యము, దారిద్ర్యము ననునవి రెండును విద్యలక్షణించుటకుఁ గారణములని ‘వేటో’ గారు తమరాజనితిశాస్త్రము నందు వ్రాసియున్నారు అశ్రద్ధ, భక్తిలేకపోవుట, నిరుత్సాహము, మొదలగునవి కొన్ని విద్యావిశాళకారణములే యైనను,

ఈకారణములకుఁగూడ, పైజెప్పిన భాగ్యదారిద్ర్యములే కారణము లగుటచేఁగి, యవిరెండు మాత్రమే విద్యావిశాళకారణములను ‘వేటో’ గారియభిప్రాయము యుక్తియుక్తముగనే యున్నది కనుక నీరెండుకారణములగుట, మాత్రమే ప్రస్తుతము వివరింపఁజేసి యున్నది వానిలో దారిద్ర్యము విద్యావిశాళమని యీవలనకే గురుశిష్యులకు వసతులను గొప్పంపలయునును సందర్భమున నూచించి యుంటినిగాన మరల నద్దాని నిచ్చటఁబ్రసంగించుట యనావశ్యకము ఇక భాగ్యము విద్యావిశాళకారణమును విషయము వివరింపవలసియున్నది

భాగ్యము

భాగ్యవంతులు మాంసపూరితాశ్చర్యములందు శయనించుచుండురు. వారలు ధరించుటకు, వీచినాంబరములు, పట్టుకీతాంబరములు, అధమపక్షమున ‘గ్లాస్ గో’ మట్లు మొదలగు నవిగాని యితరములనుపనికిరావు కూర్చుండుటకు బట్టుకలగడలచే నమర్చబడిన మడతకుర్చీలు అధమపక్షము పేకుకట్టతోఁజేసిన మర్చిలైనను నుండవలయును నడిచినచో గాఢకందిపోవునగా న మోటారుకారులు, గుఱ్ఱపుబగ్గీలు, ఆఖరుకు పైకిల్లు విసను నుండవలయును నివసించుటకు గొప్పగొప్ప ప్రాసాదరాజములుండవలయును అట్టివారలు చిన్నచిన్న వర్తకాలవలనను, కుటీబములవలనను, ఇంకను నికృష్టములగునవి యేనైననున్నయెడల వానివలెను దమకన్నులకగపడుచుండు గురువుల యుండకే విద్యల నభ్యసించుచుండుట యేయంగమునందైనను సంభవించగలదా పోనిండు గురుగృహములనుగూడఁ దమగృహములవలెనే తయారుచేయింపఁగల యాదార్యము వారిశేషుపతారమునందైనను నా విర్భవింపనా? అదియట్లుండనిండు ఒకవేళ గురు శేఖరుఁడు దక్షిణదేశమునందె విరాజిల్లుచున్నందున తానాశ్రమింతుల యుండకే, వారలకుఁ దప్పిత్వభివృద్ధిభృత్యుఁడై సమస్తోపచారములు చేయుచు విద్య నుపదేశించుననుకొందము అప్పుడుమాత్రమాయాగర్భశ్రీమంతులకు విద్యవచ్చునను నమృత ముగలదా? అరీ మంతుఁడు గురువుచెప్పనది శ్రద్ధగా వ్యాసంగముచేయుచుండునా? లేక గురువుచెప్పినది వినినంత మాత్రమున నాశీరిక జనువు వచ్చునా? విద్యయనునది వ్యవసాయము మొదలగువృత్తులన్నను నెన్నియో మడుగులు కప్పితర మైనదని నేనారంభమునందే వ్రాసియున్నాడనుగదా! పగలనక, రాత్రియనక, యెండయనక, వానయనక, ఆకలియనక, దప్పియనక, గురువునకు విధేయభృత్యులై సకలకాయశ్లేశములకు పనువారికే విద్యయలవకుట దుర్లభమైయుండఁగా, నావల కెన్నఁడును నెండకన్నెటుంగని యాగర్భశ్రీమంతునకు విద్యవచ్చుననుట కుండటికి కొమ్ములువచ్చుననుటతో సమానముమేయగునగాని వేటోరీతి గాఁజాలదు. వేయేల! ‘మావానికి చదువెందుట’ ఏదియో భగవంతుఁ డీపాటితోపమానియేయున్నాడను, అనియ నేను లుపన్యసించుచుండుట తటముగఁ జూచుచున్నారముగామా? (సామాన్యలోకమునుబట్టి యుంఁ బ్రస్తుత విషయమునుబట్టియు వ్రాయవలసినచ్చిండున న్నరీతి వ్రాసియుంటిఁగాని, భాగ్యవంతులందఱు నీరీతినే యుండురనిగాని పేదవారందఱును విద్యావంతులగానే యుండురనిగాని నాయభిప్రాయముగాదు భాగ్యవంతులలో నైతము విద్యాభివృద్ధి లున్నారు మఱియు భాగ్యముండినచో విద్యాభివృద్ధి యగునని నేను ఈవిషయ వ్రాసియేయుంటిని కావున నెవ్వరు గాని యీ విషయమున నన్ను వేటో, రీతిగా తలఁపకుండురగాక) కనుక భాగ్యమధికమయినచో, శ్రద్ధగర్వము, మొదలగునవి యిచ్చి మనుజుడు విద్యావిషయమునకు భాగ్యమేమియు లేకున్నచో వలయు పరిమిట్లు జీవనోపాయములు, మొదలగునవి లేనందున నిరుత్సాహము జరించి మనుజుఁడు విద్యావిషయమునకు నడును

ఈరీతిని విద్యాభివృద్ధిని గూర్చియు, బ్రహ్మచర్యములను

గూర్చియు, విద్యాభివృద్ధిసాధనములనుగూర్చియు, విద్యావిశాళకారణములనుగూర్చియుఁ జాలవఱకుఁ జక్కగా వివరించితిని కనుక విద్యాశ్రయి తెల్లప్పుడును విద్యాభివృద్ధి గావించుచు, దమ్యాలమున లోకమునందు స్థిరకీర్తి గడించుటకుఁ బ్రయత్నింతురగాకయని నాయావ్యాసమును జూచించుచున్నాడను

గజ్జికితైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది ఈ తైలము నాలగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పోట్రుఖర్చు లధికమగునగాన ఇతరమందులతో కలిపి తేప్పించుకొనుట యుక్తము

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

విమల

[ధవళా నత్యనారాయణరావుగారు]

(అనీక వైక్రమాన బహుళ త్రయోదశ ౩ తేది తయివాయి)

వృద్ధులు—తేదులేదు నీదులేత్ర మెంతయు విశ్వసనీయును గా దోయి రెండు నీవైరి జాడ గు డచుడనివలె గన్పట్టుచున్నాడని నిర్వివాద బంధించును

అడవి ప్రాణావసానసహాయుడనై నను కేరరి నిజప్రతాపనలంబు జూపకుండునా! రాజపుత్రులకు మానవోనికన్న వేరొకటి యుండునా? మానవు కోరిపోయిన పిదప బ్రతికి యున్నను మృత్విండుమల సము రింతురు యావకుడు కరవాలమును తీసి పోయెను" గాని సమర్థుడు కా కయ్యె వృద్ధు డాతనికి కేయనింప నానయెనంగ లోనిరిగి వృద్ధుడును బాలయును కేయనించిరి అతాత్మ పురుషుడు పిరిచావడిపై బరుండి యిట్లు వితర్కింప దొడంగ "అహా, ఏమి యీచిత్రము! మహాబాహుబలిక్రముండునగు నేనీచికి వశపడి మానవును గోలుపోతిని. క్షత్రియుండనజాతుడనగు నా కీయవమానముకంటె వేరొక కష్టము గలదే! ఇక నా కీప్రపంచముతోడ సంబంధ మేమియు నులేదని కరవాలంబున పాడుమకొనబోయెను ఇంతలో నుచ్చైస్వరంబున "వత్స! ఆత్మహత్య మహాపాతకము కలకాలమును కష్టములండుబోవు నీకు శీఘ్రములో నే సుభంబు కాగ లోదని యెవ్వరొకడెప్పినటు లాతనికి కర్ణగోచరమయ్యెను ఆమాటలకు తర్రువెత్తిరక్తముల గావించుచుండగ నే యాతడు ముఖప్రవణం జెందెను

౪

రాత్రి యొకటి రెండు మాడు నాలు గైదు ఘంటలు కావచ్చెను. ఒకదానికి వేరొకటి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచున్నదో జూచి "కొక్కరోకో" యని రెండుమాడు కుక్కుటగ్వలులు విశవచ్చెను. ప్రయసంకర్షనమునకయి ప్రాకృతి చిలుకుచెంగాచి చీకగట్టి సంగ రింపుకొనుచున్నదో యన తూర్పుదెస నరుణారుణాబ్జాయలు వెలసియుండెను మిత్రునిసందర్శనమున నవ్వి పండ్లి గిలిందుచున్నవోయన తావరలు వికసించెను. పాపరూపము, దుష్కృతాకరము నగు చీకటి భగవంతుని గాంచి లజ్జావంత వశనయై మాలమాలల కేగుచుండెను.

ప్రకృతికాంత పునర్జన్మమును గాంచుచుండ "నిదురమేల్కొని ఏమి నృత్తిగర్వలగాపాడుదు, మీ మనస్సుల్రేసుల గాపాడుదని ఘోషించుచున్నవోయన కాకులు "కాపుకాపు"వని మాటలాడంగ తెలతెలవాగుండును దివాంధరులగు గూబును త్రులుగులును కులాయముల జేగుచుండ నిఖిలజంతుసంతానములును జయజయగ్వలుల కేయుచుండ పవనండు తన కమ్మతె మెల్లరల భగవానున స్వాగతమొందఁగ ముండె.

కుక్కుటగ్వని వినినతోడనే వృద్ధయోగి మేల్కొని చండ కణ్డలధరుండై నదీస్నానమున కరిగెను. నిమిష మొకయవ ముగా తలపోయెను రాత్రినంతయుఁ బుచ్చుచున్న యాయగ్గడు కన్నుల నులముకొనుచు చేతుల తోడించి

"నాయనా! ఆపద్ధుండూ! జగజ్జనకా! దీనునిబోవుము విశత్సమద్రుమన కోరిలాడుదీనుల గావ నీవుగాక వేరెవ్వరు డిక్కు తండ్రీ" యనియెను. పిదప ముఖప్రవణతాదికృత్యముల నిర్వర్తించి తిరుగ నరుగుపై గూరుచుండెను.

కొంతసేపటికి నిత్యకర్మానుసానముల గావించుకొని యీనిపుంగవు డగుడంచె తోడనే యతడు యువకునిజేరజేర "ఓయీ నీ నీగవిరాచునంగి నదిగల బ్రోవుగజేర్చుచుండుము, త్వరలోనే రాగల"ని చెప్పి లోని కరిగెను. యువతిమాత్రము జూటనే నిలువబడియుండె

ప్రభుకు సందర్శనముననే ప్రేమనీజములు వారిహృదయముల నాడికొనియెను. క్రమముగా నవి యంకురించి ప్రాకులాదాన. ఇంతలో నశ్వోన్మలేను వారి దృష్టులనుండి ప్రసరించ జొర్ర

యూగదుశసలో ఆహా! మహారాజాధిరాజునై కష్టమననెట్టిదో యోషనకతైన నెగగ, యతినుమహారంబున బెరిగి, తుద కిట్టియి కృష్ణులగు గొత్తెతిగదా! హతవిధి! జనకుని బాసితిని, రాజ్యమునైనను బోదునున్న మార్గము గానలేక తొట్టిపాసల సృత్తుల నాహుగినసంబు లీమర్యాంబు గ్రుమ్మరితిగాని నిష్కంబుయ్యె. కడ కీ నుజోత్తునినైన వేడికొని యొడ్డునేరుదమను కొన్న నిచ్చునగు కష్టంబును తప్పవాయె. చతురంబోధి పరీత భూభవనగర్భిదత్త చామికారాయతదండంబు ధరించుచేత నే డీకట్టెలుబట్టవలెగా! యని యనుకొనుచుండెను. విమల రాకుమరునినుఖ్యైఖిరి జూచి జాలినొంది "ఆర్యా! మజ్జన

కుడు తేపానిమోగరిప్పుడైయున్నవాడు. ఆతి డింతిలో మగుడు వాడు కాడ తవ రింతో గొంతును నేడదేరి పిదప నియమిత కారము చక్కచెయనచ్చు నని వృదువచనంబుల నాతనికి జెప్పెను

యువ —కోమలీ! నేనీ నియమితకార్యముకల్ల జక్కజేసిన గాని విమలపక్షిని లెదనీ! ఎందరెందరో కుండరాంకల జూచితిగాని యెవ్వతెయంగు నా మనకు ప్రసరింపదాయె. కాని, నిను గాంచినతోడనే నా వనంబు చొంచి పోవుచున్నది నేను కొంగు విహీపాలు జేర్చుపుత్రుడను నా కేరు ప్రభాకరుడు విమల ఇంచుక లజ్జాపవతపదనయై" మోహనాకారా! వజ్రకుడు వచ్చువేళ కావచ్చినదని చెప్పుచు తలుపునంక జూచునరికి వృద్ధు డచ్చట నిలువబడియుండెను. తాను జేసినది తప్పని పాప ముచిడ్డ యెటుంగును అందుచే నోటమాటరాక యాపె నిశ్చేషయై నివబడిపోయెను వృద్ధు డామెతోడ "అమ్మా! నీవు చేసినదానియందు తప్పేమియును లేదు. మీ కశ్వోన్మలేను యున్నదోలేదోయని పరీక్షించుటకై నే నిటు వేచి యుంటి మీ వాక్కులకల్ల నే నామూలాగ్రహముగ వింటిని. భగవంతుడు మీయెడ బ్రసన్ను డగుగాక! నాయనా! ప్రభాకరా! నీవుత్రాంతము నందయు నెఱింగితి నిన్నింతగా కష్టపరిచినందులకు మహమున నన్యథా యోచింపకుము. నీ కష్టములకల్ల నుపశమింప జేయ నమూల్యవణి యగు నాముద్దు కుమార్తెను నీ కిచ్చుచుంటి పరిగ్రహింపు మనియెను ప్రభాకరు డంత మునికి సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరింపుచు సంతోషబాష్పకణముల స్వామిపాదముల కభిషేచనము గావించుచుండ స్వామి యాతనిని లేవనెత్తి యోదార్చెను. ప్రభాకరుడు తా జేసినపప్పుల నైరింపునుని యొగిని వేంబిధంబుల వేకొనెను వేదోక్తముగ వా రిరువురును యోగిసత్త్ముడు వివాహము జరిపించెను.

అన్యమధ్యమున నిరువురు పురుషులు తొట్టిపాసా యత్తిచిత్తులై కాబోలును సృష్టి తప్పి నేల గూలియండిరి ఇంతలో మహాసుభావు డెండో మధురాహారముల గొన్నిటి పల్లెరమునంది వారియెదుటబెట్టి యారగింపుడని వారిని వేయి విధంబుల వేడుకొనెను. పెన్నిధి గన్న పేదచండంబున వా రా భక్ష్యముల గడపార గుడిచి యందుక నేడదేరి. అంత వారాతని "ఓయీ నీ వెవ్వరు? నీస్వామి యెవ్వరు? మమ్ముల నిందుక నీ ప్రభువునియొద్దకు గొంపోయెదవా? తండ్రీ మాకు ప్రాదానంబు గావించిన నీకు వేయవేలధన్యవాదములు నీ మేలు జివితకాలమున నెన్నడును మరచువారము గామని, యత్యాప్తాయమున బలికిరి వారి కాతడు అయ్యలారా! నా స్వామియగు దేవేంద్రనాథుండు సమీపాశ్రమమున నున్నవాడు ఆతని యానందోష్ణన నే నీయాహారముల గొని తెచ్చితి మీ రిచ్చగించినచో మమ్ముల నందర నటకు దొడ్డినిపొయెద. రండిని ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. దేవేంద్రనాథు డవినమాట వారి పీనల సొకగనే యిరువురును నేల గూలి గోలుగోలు వని విలపింపసారిరి.

కొంతపడికి ధైర్యమునూని యా నూత్న పురుషు వెంబడి వారందరును దేవేంద్రుని యాశ్రమమునకు జరిరి దేవేంద్రుడు వీరిని జూచినతోడనే చిరునగవుతోడ నెదురేగి దయాసత్కారముతోడ తోడితెచ్చి యుచితానంబుల గూర్చుండజేసెను. ఈ నూత్న పురుషు లిరువురును వేరెవ్వరును గారు మనహరి హరనాథ కనకవర్మలే అన్నయగు దేవేంద్రనాథుని జూచిన తోడనే హరిహరనాథుడు సిగ్గుచే తలవంచుకొని బాష్పజలంబులు కంటికి నేటకు నేకధారగా గాఱి శోకానలప్రహృద యుండె కురుచుండెను. దేవేంద్రు డాతనిని గొగిలించి తమ్ముడా! కలతజేసినదము నీవు నాకుచేసినది యుపకారము గాని యుపకారముగాదు. సంపన్నుండులైనవారికి భగవద్భక్తి కుదురుట దుర్లభము ఋషిసత్త్ము లందరును రాజ్యముల వీడి కానలకేగుట తపంబు నిరాఘాటంబుగా గొనసాగుటకై కాడ తొల్లి సుధాముడు తనసతియుద్వోధనమున వెట్టుని నాశ్రయించి నిఖిలైశ్వర్యంబుల గొనెను. కొంతకాలమున కాతడు సంపల బొందినందులకు మిగుల పరితపించె. నీయెడ నా కెట్టి కోపమును లేదని సోదరుని నోదార్చెను హరిహరనాథు డన్ను తన తప్పిదమును తమింపు మని పెక్కువిధంబుల వేడుకొనెను.

అంత దేవేంద్రుడు కనకవర్మను దికించి జరిగిన వృత్తాంతము విద్యమగా నెఱిగింపునని కోరెను. వారు మృగయాచినో రాధము వనంబున కరుగుటయు, అచ్చట దావానలంబునం జిక్కువడి సైన్యమును, తనకుమారుడగు ప్రభాకరుని గాన

కుంటయు నామూలాగ్రముగ నివేదించుచు కంట నీరు గార్చుచుండెను దేవేంద్రు డద్దానిని గ్రహించి మందహాససుందరవద నారవిందుడగు కనకవర్మం గని కనకవర్మా! నీ కొకగొప్ప బహుమతి నిచ్చుచున్నాను నైకొమ్మని చెప్పుచు తలుపుదెఱచెను లోన విహలావ్రభాకరులు సొగటా లాడుకొనుచుండిరి చనిపోయినాడని నిరాశజేందిన అండ్రివిడ్డ లొకరి నొకరు గాంచినప్పుడు వారి సంజన మెఱుని చెప్పవచ్చును! ఇంతకు మించిన సంతోషమాను, ఆశ్చర్యమును కనకవర్మహృదయము నుప్పొంగ జేయుచుండెను.

మరునటిదినమున వా రందరును కనకపురి కరిగిరి అచ్చట విమలావ్రభాకరుల వివాహము తిరుగ మత్సవముతో జరుపబడెను అనన్యరూపలావణ్యవతి యగు విమల తమకు కోడలుగా దొరకినందులకు కనకవర్మయు నాతనిభార్యయు నపరిమితానందభరితు లైరి హరిహరనాథుడు తన యన్నయను మతిచొప్పున సింహాళ రాజ్యపీఠిని దిరుగ నధిష్ఠించెను అంది అును ముఖితులై యుండిరి.

స్వస్తి ప్రజాభ్యుపరిపాలయంతాం
న్యాయేనమార్గేణ మహింకుహిళాః
గోబ్రాహ్మణేభ్యః కుభవస్తు నిత్యం
లోకా స్సమస్తా స్సుఖినో భవంతు
సమాప్తము

ద్యుమణి యుదయించె

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లి కార్జునరావుగారు]

ఎరవు కొరకయి ఎగిరి పోవగ
నంబరమ్మున కండ జమ్ములు
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె
పశుగణమ్ములు బంధమోక్షము
నంది లోపల హర్ష మొందగఁ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె.
అంద మెప్ప గృహంగణమ్ములఁ
బూవుబోడులు మ్రుగ్గువెట్టగఁ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె
భువనగణ్యులు భూసురేంద్రులు
శ్రద్ధతోడుత సంధ్యవార్చగఁ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె

భరత ఖండాభిమాని

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లి కార్జునరావుగారు]

అన్యదేశములందుఁ దయాదుచేసి
నట్టి వస్త్రములకు నగ్నిముట్టఁజేసి
ఖడ్గరునె సంతతమ్మును గట్టరయ్య!
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
కాసనసభకు, స్థానికసంధ్యలకును
నిల్చినట్టిస్వరాజ్యయనియమునకు
నిచ్చి యోటును ఖ్యాతి వహింపరయ్య!
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
హాయనమ్ములు పడునెన్ని దరిగినంత
సభ్యులుగఁ జేరి జాతీయసంఘములకు
వడికి, నూలునుబంపుడీ! పాయకుండ
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
బ్రాహ్మణేతరులార! యోభావలార!
హైందవరేణ్యులార! యోయవనులారా!
అలిగి మీలోన మీరు పోరాడఁదగదు
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని

వకటన

ఆంధ్రపత్రిక—భారతి
నిజారాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి వీ. పీ. లు పంపుట సొమ్ము ఎవరాలుజేయుట మొదలగు సొక ర్యములు లేనందున దక్షిణహైదరాబాదు, 586 రెసిడెన్సీబజారులోనుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో, ఆంధ్రబుక్ డిపోవారిని మావీజంట్లుగా నేర్పరచివాము. ఆంగ్లేజిపోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మావీజంట్లకు వ్రాసి పత్రికలు వక్రాలు తెప్పించుకొనవచ్చును వివరములు రేల్వేషగయిరాలకు హైదరాబాదు ఆంధ్రబుక్ డిపోకు వ్రాసి తెలుగుకొనవలెను.

అవిదిత లోకద్వార
కవాటపాటనము

కొత్త ప్రపంచములు ఎన్ని, ఎట్లు, ఎంతమట్టుకు
కనుగొనబడినవి?

(మైమేగజీవనమండి)

సూర్యదర్శనయంత్ర (Telescope) సహాయమున కొలూన కోట్లగల నూతన నక్షత్రములు దృష్టములగుచు వాటి మర్మము లను వెల్లడిజేయుచున్నవని ఒక ఇంగ్లీషుపండితుడు ఒక అరబ్బీ ధనికునితో చెప్పుచుండగా నప్ప డా శ్రీమంతుడు "మీరింత అసంతృప్తిమంతులే? నూతన నక్షత్ర పరిశోధనలే? మనకు తెలిసినకొలదినక్షత్రముల వెనుకనే మనము భగవంతుని జూడ గలము అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను ఈతడు అనినమాటలు సత్యములు అసత్యములు గూడ నైయున్నవి విశ్వరూపాన్నిదానో పాయాశ్వేషజాగ్రత్తను సుమారుచూడ్రస్సుట మానవుని నై స ర్వికధర్మము గనుకను "అజరామరమైత్రాజ్ఞోవిద్యామర్థంచ చింతయే" తను న్యాయమునుబట్టియు, వీని మాటలు అసమంజసములు స్పష్టియందలి ప్రతిపస్తువును భగవంతుడు తనదివ్వోడేకే పూర్వకముగా సృజించినాడని మన విశ్వాసమును బలపరుచని యెడల ఆజ్ఞానము నిర్లక్ష్యము గనుక వానిమాటలు యుక్తములు సర్వ ప్రపంచ సామ్రాజ్యాభిషిక్తుడైనను అధ్యాత్మజ్ఞానశూన్యుడైన యెడల ప్రయోజనమేమి? అనేక ద్రవ్యముల సందర్శించిన నూతనాంశముల జ్ఞానవిశేషము లన్నియు కలిసి మానవజ్ఞానసముదాయ ముబృహస్పతిమెయ్యున్నది కొందరు ద్రవ్యముల కేవలము సాధారణ మానవులు వీరికి చీకటిలో పరుగుమై పోవుచుండగా ఆకస్మికముగా అవి తేలికత సంభవముగా నేడైన వెంట్రుకనబడినీరినవి, నూతన జ్ఞాన ముత్పన్నమైనది ఇతరులకు జ్ఞానోదయము కాకతాళిమముగగాక, దూరమున అన్వేషకాంతితో ముందు జ్ఞానముప్రకాశించి, తేత్తాప్తికి పీఠ మహాప్రయత్నము కావించగా పరిశ్రమాంతమున తత్ఫలముగా లభించినది మహాపండితులు గూడ తాము సంపాదించిన జ్ఞాన మెంత దేదీప్యమానముగ ప్రకాశించుచున్నను, జ్ఞానము ఒద్యోత ప్రాయమనిన్ని జ్ఞేయము సూర్యునివలెనపరిమితకాంతి మంతవనియు నెరుగుదురు ఆ మహా శేషస్సు దుర్నిరీక్షమనిన్ని దురవగాహమనిన్ని గూడ వారు నునుపుచున్నారని మనకిప్పుడు ఇంద్రియగోచరముగానున్నను అనంతకాలమున నెన్నడో తప్పక భగవంతుని యనుగ్రహములన మనకు గోచరింపగల మహావిశ్వమే దోకలదని ప్రాజ్ఞులు ముండునుగూడ తమ హృదయములందుగూఢముగా నమ్ముచున్నారు ప్రాజ్ఞుల కీ విషయము తెలుపాండిత్య ప్రాగల్భ్యముచేత స్ఫురించుచున్నవి పామరుల కీ విషయము తెలుపరాజ ఆవ్యాజ మనోవైభవము చేతనే తట్టుచున్నది కొందరి కది కేవలము విశ్వాసమెయ్యున్నది ఈ నమ్మకము యుక్తమా అయుక్తమా అని వారు పరీక్షింప నిచ్చగింపరు. మరికొందరి కది ఆశేయముగా నున్నది, తమ స్వప్రయత్నముచేతగాని లేక మరియేమానవుడో అల్పావ్యమేధాశక్తిగలవాడై యర్పించుటచేతగాని యీ యవిదిత మహాలోకద్వారకవాటమనందు ఒక చిన్న రంధ్రమును కనుగొనవలెను దని నమ్ముచున్నారు ఏది యెట్లున్నను యిదిమట్టుకు నిశ్చయము ఇదివరకు మనకు తెలియనిలోకము లనేకములు నేడు మనకు తెలిసినవి ఇతర స్థూల ప్రపంచములు అప్పుడప్పు డెట్లుమనకు జ్ఞాతములైనవో ఆ ప్రపంచములను చూచుటకు తలుపు తెట్లు తెరవబడినవో ప్రకృతిశాస్త్రవేత్తయగు మా విశేషి వికీటు వ్రాయుచున్నాడు

అతీంద్రియ గోచరలోకములు

నాకాదళ నాయకుడగు వాక్ బ్రాంపు లనునతడు టెమనదిలో తిరుగుచు ఇంగ్లీషువారియొడలకు కాల్చినేయుచుండెడి కాలమున హాలెండుదేశపు ఒక బీదవాడు ఆదేశ ముఖ్యనగరమైన ఆమ్స్టర్ డములో గవర్న మెంటుకచ్చేరిలో ద్వారపాలకుడుగ నాకరిచేయుటకు కుదురుకొనవలసి వచ్చెను. ఈ పనికి జీతము తక్కువ అయినను తనమిత్రులనిపారసుమీద యాయుద్యోగము తనకు దొరికినందుల కతడు అనందించుచుండెను అయితే జీతము తక్కువ అయితే అయినదిగాని యితనికి పనిమాడచాలాతక్కువ తలుపులు తియ్యడం వెయ్యడం కరువులేదు కనుక సాధారణముగ నితని కెప్పుడును తీరుబడిగనే ఉండెడిది ఈతనిపేరు వాక్ బ్రాంపువేహీసు అన్టోనీ ఇతడు తనతీరుబడికాలమునంతను గాజుబిల్లుల నూరి తయారుచేయుటయందు వినియోగపర్చెను. ఈగాజుబిల్లలను యుక్తస్థానములందుంచి నూత్నదర్శనీయంత్రము (Microscope)ను నిర్మించెను ఈ విధముగా నెడు ఆ విశిష్టావ్యలోకమునకు తలుపుతీసినవా డాయెను. తత్సూర్య

మే మానవుడు చూడనివాటి నీతడు ప్రప్రథమమున జూచెను అవి యేవియన రక్తమందలి రాగకణికలు(Corpuscles) ఆదేశ మందలి మురికికాలువలలోని నీటిమందలి అణుజీవరూపములు మనుజుని వదనగవ్యామందు జీవించెడి నూత్నక్రిమిరూపములు మొదలగునవి ఇవి కేవలము యంత్ర సాహాయ్యముననే గోచరమగున నేటి జనులీ యద్భుతము లన న్నిటిని చూచి యుండురు పూర్వమివిషయము పరిచితము. ల్యూచెవ్ హీసు కనిపెట్టిన నూతనలోకము క్రమేణ అధికతరముగ జ్ఞాతమగుచు, విస్తీర్ణమున దినదినాభివృద్ధి నొందుచు నేడు నిరవధికానంతముగ కన్పట్టుచున్నది మనము తొకగలసకలవస్తువులందును అర్బుతములు న్యర్బుతములగు పరమాణునూత్నములైన జీవరాసులున్నవి మానసిరూపాయనోటుమీదక్రిమిజాతిసామ్రాజ్యమున్నది ప్రపంచమున మానవసంఖ్యకంటె సధికసంఖ్యకమైన జీవరూపజాతుపల్లవలోదకమందుండును ఆకాశమున దృగ్గోచరముగ నక్షత్రములకంటె సధికసంఖ్యకములగు మనభూమిమీద నవృత్తముగ జీవలోకమున్నది ఆకాశమందు మనచర్మచక్షుర్గోచరము గాకుండ నెన్నిప్రపంచములున్నవి? ఈప్రశ్నకు ఎవరను సమాధానము జెప్పలేరు ల్యూచెవ్ హీసు తననూత్నదర్శని యంత్రమున కుపయోగించిన అద్భుత బిళ్లలకు విలక్షణమైన గాజుబిల్లలను సంధించి దూరదర్శనీయంత్రము సమకూర్చబడినది ఈయంత్రసహాయమున సభోమండలమును పరిశోధింపగా అప్రమేయమారదేశములందుండి అప్రమేయవైశాల్యతీతములతో నొప్పమన్న స్వయంప్రకాశమానము లగు నక్షత్రములనుండి ప్రసరించుచున్న కాంతిరేఖాసముదాయము పుంజీకృతమై దృశ్యమగుచున్నది పరిశీలనాన్విధితో నిట్లగుపడెడు చుక్కలతెక్క ప్రతిపవత్సరమును విశేషముగ సభించుచున్నది గోచరమగు నక్షత్రములసంఖ్యకు, నాటి స్థితి వైభవములకు, వాటి దూరములకు మనస్సు నిర్ధారణోవుచున్నది ఈమాతనవిశ్వరూప సందర్శనముచేత మానవుని మనము ఆశ్చర్యనిమగ్నమగుచున్నది నూత్నదర్శనయంత్రము, దూరదర్శనయంత్రము అను నీరెండును అవిదితలోకముల కనాటములైయున్నవి ఈ రెండులను తీయువారును, ద్వారపాలకులను అవి జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలును, నూత్నదర్శనయంత్రములును, అనుక్షణమును నూతనలోకావలోకనము జేయుచున్నారు. దేనిగూర్చి వారు సునిశ్చితసిద్ధాంతము జేయగలిగినను లేకున్నను దీనినిమట్టుకు వారు నిశ్చయముగా చెప్పమన్నారు అదియేమిని అజ్ఞాతము దీనితోనీరి ఇక అవిదితలోకములులేవు-అన్నిటిని సంపూర్ణముగా కనుగొనినారము అని నుడువవలెదని అతిస్పష్టముగా సంపరును నిశ్చితాబిప్రాయమొసగుచున్నారు మైక్రోస్కోపు, టెలెస్కోపులద్వారా అవిదితలోకములను సురించిన జ్ఞానము గత ఇరువది సంవత్సరములలోను, విస్తారమందును, గాంభీర్యమందునుగూడ మహాభివృద్ధిని గాంచినది మైక్రోస్కోపునందు కాంతి సుపయోగించు విధాన ప్రక్రమమందు మాతనదృతి ఏర్పడుటచేత గత ఒక సంవత్సరములోను యీ యంత్రములకు అల్పార్థశక్తి కలిగినది దీనివలన పీఠ ఏయుపాయముచేసెను సరసేత్రగోచరము కానంతటి చిన్నజీవస్వరూపములకు చాయాగ్రాహకయంత్ర ఫలకమున బింబితరూపములుగ జేయుచున్నారు (photograph) అజోరణీయములైన యీ నూత్నదర్శనములు సశీషములై పెరుగుచు సంతానములకలదియై ఆహారనిద్రాదిక కర్మలందు మహాసూలకాయము లగు మత్తేభముల కేవిషయమునను ప్రకృతిసిద్ధివ్యాపారములందు తీసిపోవు గత మహాసంగ్రామాంతమునుండి జ్యోతిష్కాంక్ష టెలెస్కోపులతో గగనాంగమును సమ్యక్చేరిక్షణమున గొన్ని నూతననక్షత్రములను కనుగొనినారు ఇవి స్వయంజ్యోతులు వాటినుండి కాంతి మనలనుచేరుటకు పదిలమగు సంవత్సరముల క్రిందట వహారయముతో బయలుదేరినది వెల్లరు పెకలునకు 18,000 మైళ్ల వేగమున పోవును ఇంకను కొన్ని నక్షత్రములు మనకు అప్రమేయమారమున నుండుటచేత వాటి నుండి ప్రసరించెడికాంతి యెంత మహావేగవతియైనను మనలను చేరకయేయుండవచ్చును అట్టి అవిదిత ఆశేషలోకములు, విశ్వములు ఎన్ని ఉన్నవో ఎవరూహింపగలరు? "యతోవాచో నివర్తంతే, అప్రాప్యమనసాహ"యనునదిచట చింతనీయును. అవిదితములగుట్టియు ఆశంకిత సద్భావములగుట్టియు నెన్నియో విశ్వములు మన చుట్టునుగలవు త్వక్కుప్రత్యోక్తచిహ్న ప్రమామల కత్యంతసన్నిహితముగనుండునను మహాగోచరముగ నింద్రియ విషయముగాక నేడైననుండుట దుర్బలము గాదు ఏకాశీనిశ్చ్యేకరాలయ మందలి ఘంటానాదమో, లండను నగర రాజమందలి ఏ ప్రభువు వినిదార్థము ప్రసరిల్లిన నావ్యవితేమమో, అమెరికాలోని ఏ సంగీతపాటకునిగాత్రమో నేడు మన ముకూర్చున్నగదిగుండా ప్రాంతమనేయున్నది నునకాధ్వగార్థగోచరమగుచున్నదా? లేదు. కాని వైర్లెసు నాళకరములను మన చెవులకు తగుల్చుకొనినవలెనే యీ ధ్వనులన్నియు స్ప

ష్టముగ విసబడుచున్నవి సూర్యరహము (telegraph) తంత్తులద్వారా జరుగుచున్నవి తంత్రులులేకనే దూరప్రణామమున దృటము వైర్లెసనిపేరు వైర్లెసనగా తీగలులేనిదే దూరశబ్దమును వినుట అని అర్థము సూర్యమండలమందలి మహావ్యాసంధూమారుతముల కర్ణకర్ణర మహాముగూడి మనగదులలో విని విచ్చునుగాని ఆవాదమును మన ప్రతిగోచరముజేయు సిద్ధాంతమను నేటికింకను లభింపలేదు సూర్యగోళము మొదలగునను మహాదూరలోకముల నానమును మనకు విని విలుకలిగించెడు మహాద్భుత యంత్రసామగ్రిని ముందు ఎవడైనను కనుగొనవచ్చును. అప్పు డాయంత్రము అతినూత్నములైన యీధ్వనులకు కోటిగణితముగ పెంపొందించి పరిశ్రమానులకు గోచరించునట్లు చేయును రసాయనశాస్త్రవేత్తలు పూర్వము మొన్నటివరకును అణువుల నతినూత్నపదార్థము లనుమండెడివారు కాని రెండువేల యేండ్లక్రితమే ఒక గ్రీకునై యాయుకుడు పరమాణువులను గూర్చి ప్రపంగించియున్నాడు పరమాణుశబ్దము మొన్న యిరవై యవశతాబ్దమువరకును అర్థశూన్యముగ నుండును శేషభాష్యమై యిది నిరూపణానర్హమై అనిర్వచనీయమగుండెను పరమాణువులను మనము కండ్లతో చూడగలమనిన్ని జెవులతో విసగలమనిన్ని ఎవ్వరును భావించియుండలేదు కాని ఏమహామేధావియో శాస్త్రవినోదార్థము, స్థిరతానిస్కోపు అను క్రిడాయంత్రమును నిర్మించెను ఈపరిభ్రామణ ప్రమాత్మక యంత్రము బొంగరమువలె నుండును ఈ యంత్రసహాయమున పరమాణువులను ఏకలక్షోన్ముఖములై ఒక కేంద్రస్థానమును నిరంతరము ధర్మించుచు నాపరిభ్రమణమునందు పెట్టిరినశబ్దముగ స్ఫురత్సునింగ లేజోరూపమును క్షణికముగ నొందుచుండుటను మనము గుర్తించగలము మరియొక మేధాసంపన్నుడు వీటికంటెను అత్యున్నతములైన పట్టియు విద్యుత్కాంతిమంతములైన పట్టియు పరమాణుకముల భాస్వరమార్గమున స్థూలస్పృశిగోచరము గావించెను ఈదేదీప్యమానము లగు స్ఫులింగములు (Electrons) తూచి వాటిబరువును కొలిచి వాటిపరిమాణమును కనుగొనినాడు మరికొందరు దీవిశాలురు స్ఫులింగసంక్లిష్టముగు పరమాణువుపరి స్ఫులింగరూపమును చాల్చునపు డుద్భవమొందెడి రాంకార ఫ్లోహాదికధర్మనివిన పీటానర్మియున్నారు ఈ విధముగా అవిదితములై, అవ్యుప్తములై, అవిశ్వసనీయములైన విశ్వము లనేకములు మనకు విషయపథపాతితములై పని వీటికి వెనుకను, అతీతముగను, వీటికి వెనుకను, మనకు గోచరమగుటకు నిరీక్షించుచున్న లోకము లింకను ఇతరులనున్నవో ఒక టెలిమిమిద గళాసుతో నీళ్లుంచి మనము చూచినయెడల ఆజలోపరిభాగము సమతలముగను నిశ్చలముగను కనుపించును కాని అతివేగసంచలనతలము లగు ఊర్మికావరంపరలచేత నీజలోపరితలము అక్రాంతమైయున్నది మహారయమున వాపు తుపాకిగుండును మనదృష్టి ఎట్లు వెంబడింపలేదో అట్లే యీతరగలవేగాధిశయముచేత నివిగూడ నేతావేద్యములగుచు దురవగాహగమనముగలవగుచున్నవి అత్యశ్వములగు, వీచీవలయుములగు, శతస్థినిరుక్త అయిపిండుములగు, తామేమాత్రము చలింప వీలులేనంతటిస్వల్పకాలమునాత్రమేపేరిగెడు అత్యంత అల్పకాలస్థాయియు దీధితిచేత దృశ్యములు గావించబడుచున్నవి మనకండ్లతో వీటినిచూడలేము కాని నిమేషములో సహస్రాంతములకన్నను ప్రాప్యమగు క్షణికకాలమందు, అవహానూత్నవ్యవధిలోనుకాంతి ఉత్పత్తియై, వెలిగి, ఆరిపోయిన యీముహూర్తములోను చాయాగ్రాహకఫలకము వీటిని సంచలనశూన్య మగు సిరసితియందు గ్రహించి వాటిబింబమును ధరించుచున్నది. ఈక్షణికస్థాయియగు విద్యుత్ప్రేరణ చాయాఫలక కవాటమును తెరచుచున్నది ఈవిధముగా చాయాగ్రాహకయంత్రము (photographic Camera) అవిదితలోకసందర్శనమును సమకూర్చుచున్నది క్షణమాత్ర స్థాయియగు విద్యుత్ప్రేరణ, నూడ్చాణువర్షనీయంత్రము, చాయాగ్రాహకయంత్రము యీమాటిని మేలించి అదృశ్యములగు పరమాణుకీవవిధములను చాయాపటములందు ప్రతిబింబితముల గావించుచున్నారు. అణుదర్శనయంత్ర సాహాయ్యమున యీపరమాణువుల వృత్తాంతము స్పష్టముగ నిరూపించిన యంత్రగాదు మునుముందు అణుస్వరూపమును చాయాపటమున గ్రహింపగలనని ఆశించుచున్నాడు అణువులలో పెద్దవాటిని సుమారు సూరింటిని వరుసగా నొకదానివెనుక నొకదానిని రెయిలుపెట్టెలవలె పెట్టినయెడల అన్నియును కలిసి చితుకుచున్న సబ్బుబుడగ పార యెంతదళపరిగ నుండునో అంతపాడుగుగ నుండును. అణువునెట్లు ఫోటోగ్రాఫు తీయగలరు? తీయగలిగినయెడల ఇదికేవలము విద్యున్యయమైన క్షణాదీధితి మహిమచేత, అణువు తాను తుపాకిగుండువలె నతివేగగమనము కలదియైనను గమనశూన్యమైన అత్యంత కాలమున గ్రహింపబడిన దని చెప్పవలసియుండును. కొన్ని సునీచిములైన నూత్నగ్రాహకయంత్రములచేత నిరంతర సంచలనములగు అణువుల సంచలనము మనకు సబోధమగుచున్నది ఒక బాల్బీలో నీళ్లలో ఒకచిన్న బంగారపుచుక్కను పడవై

అయితే బలమైన విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవాహమును ప్రసరింపజేసే నయోడల (Electric current) నది మాత్స్యకణములగు భిన్న మగుచున్నది. కలకారిన ఇటివినీ మనము అణుదర్శనముం ద్రముతో చూచియెడల అందు మిక్కిలి మెత్తనైన బంగారపుసాడి క్రిందికి పొడి నిరంతరము తాండవమాడుచుండుటకు చూడగలము. మనమెరిగిన కాంతవర్ణ మెద్దియు నింత మెత్తగా నుండదు. ఇంకను మాత్స్యమైన దెలిపి గలజైనను ఈపాంతుకణములు అణువులకన్న మిక్కిలి పెద్దవిగ నుండును. అణువులకంటె వేగ దూరము లకన్న పీటిగ మనము మందము. ఇవి పోవు దూరము తక్కువ అదృశ్యములగు అణువులు క్రిడాకండుకమునవలె వాదపాతి యొనర్చుచేత నీస్పర్శహార విల్లు నిరంతరపంచలమును వింపుచున్నది. విక్రాంతి నెరుగని అణుకక్షితి వైరుదహరించినది కొంచెముగ తెలియజేయుచున్నది. అణుగర్భముం దిమిడియున్న ట్టియు విద్యున్నయములై నట్టియు పరమాణువుల గతి పంచలన ములముండట అణుగతివేగాదులు అతిస్వల్పములై శూన్యములని చెప్పవచ్చును. పరమాణువులను విహారమునము గలవగుటను ఎట్టికెమీరా ఆయనను పోటీతీయలేకున్నది. కాని వీనిని సద్రూపమునబడు సందియములేదు. వీటిని పరిగణనచేయుటకు, తులభారము గావించుటకును కాలాపిచ్చియు గావించుటకును వీలుగనున్నది. ఈపరమాణువులు విద్యున్యంతములగు పరమాణుక స్ఫుంగిపుంజములై యున్నవి. ఇప్పటి మన శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిబట్టి, గోచరములైన అగోచరలోకపదార్థములలో స్ఫుంగింపబడు మాత్స్యపదార్థ పరమాణువులని చెప్పవచ్చును. భూమి మనకు కనబడుచున్నది ఇంద్రియగోచర మగుచున్నది. కాని భూనిర్మాణమునకు ఆధారభూతులైన ఇష్టకలనందగు విద్యున్నయ పరమాణువులను, అవి మిక్కిలి అణోటియునుగ చిన్నవగుటవల్లను, అతి వేగగతులగుటవల్లను మన మెన్నడును చూడలేము. కాని మహావైశ్రవ్యము మనము వాటివేడిమిని హరించినయెడల అవి కొరడుబారి వాటిగమమును కోల్పోవును. అప్పుడు మహాలోమహిమముగ వాటిని గురుకృతము గావించి భూతాద్రముతో మనము వాటిని మనలను ప్రాయము చున్న భూమిపై జూచినయెడల మన మత్యశ్చర్య నిమగ్నులమై విముఖులగుచుము. మహావైశ్రవ్యగోపేతమును ఘనపదార్థమని మన మనుకొనుచున్న యీ భూమి ఘనపదార్థమువలె నట్లుపైగానరాదు. హిమవర్ణ పాతముకంటె సెక్కువ పలకనై, మయి తునకలకు మధ్యనుండి భూభాగాలకంటె సెక్కువ భూభాగము, భూమి కనబడును భూమిగుండా మనము ఆకాశమునకు నిరాటంకముగా పడకుండుటకు, ఈపరమాణుకణములు ఆనోన్యము సుదూరస్థములైనను నిత్యము మహారయముతో సంబంధించుచు కరణముగనున్నది. ఈయిరవై యవశతాబ్దమున మానవ మనీషుని శేషము నిశ్చింతింపజేసినట్లున్నది. శేషమీది శేషముచేత నొక్క శతాబ్దములోపుననే యిన్ని అద్భుతాద్భుత లోకములను దృష్టములను జ్ఞాతములను గావించబడినవి. ఈ సూతనలోకము లన్నియు సద్రూపములే. అనంతకాలమున మానవ మనోబలముగూడ నిశ్చింతింపజేసినయెడల ఈలోకములు మన కగోచరములగు నుండితే నరునిమనస్సు పూర్వముకన్న చాల మారినది మిక్కిలి విస్తరించినది. తనయందే అంతర్భూతమైన లోకము నొకచానిని కనుగొనునట్లుగవడుచున్నది. సూర్యుడు గాని చుక్కలుగాని మనకొక ఏడాది ప్రయాణముకన్న సెక్కుడు దూరములో లేవని మూడువేల ఏండ్లక్రిందటి జనులు అనుకొనుచుండెడివారు. వారిమానసిక మంతికంటె సెక్కుడు భావమును గ్రహింపలేకుండెను. నాలుగువందల ఏండ్లక్రిందట మనుజులలో మూడువందల ముప్పాతికమంది సూర్యునిమట్టును భూమి తిరుగుచున్నది గ్రహింపలేకుండెరి. నేడు దిక్కుల మనవధికమనిన్ని అనంతమనిన్ని ఎన్నరునుసంపూర్ణముగ గ్రహింపలేకున్నార గణిత శాస్త్రాధిపతులు ఈకన్పీనుమొదలగు మహామతిమంతులు కొందరు అంతరిక్షమునగూడ భూమి సూర్యులవలె ననంతముగా దనిన్ని సావధికమనిన్ని సరిహద్దులమధ్యస్థముగనున్నదనిన్ని సూతన భావ మొకచాని నుద్భవించజేసి వృద్ధిబొందించుచున్నారు. జనసామాన్య మీభావమును అవగాహన చేసికొనజాలదు. కాని సూర్యుండు పోయినతర్వాత ఈభావము సర్వజనవేద్యముకాగలది గణిత శాస్త్రము సముచితముగా నున్నది. అట్లును డువుచున్నది. భూమి మారుమి చుట్టును తిరుగుచున్నదిగాని సూర్యుడు భూమిమట్టును తిరుగలేదు. అని అపోపర్మికను చెప్పినాడు. ఈసిద్ధాంతమునే నిలుపుటకు గేలీలియో అను నతడు తనప్రాణముల నిర్దించెను. ఈవిషయము లప్పటిజనుల కవిశ్వసనీయములగు నుండినను నేడు వీటినందరును నమ్ముచున్నార. ఇట్లే ఈకన్పీను సిద్ధాంతములగూడ కొన్నాళ్లకు విశ్వజనసీహారా మోదములకు పాత్రముకాగలవు. కాని తప్పక యాసిద్ధాంతమే సత్యము యిదేనిలచును. అనివట్టుకు ఎవరును చెప్పజాలరు. ఏలయునగా ఒకానొక అప్పటికి జ్ఞానాగమ్యములగు విషయములగుర్చి మానవమానసికవంతు కొన్ని మాధుర్యశక్తిని సేర్పడగలవు. విశ్వవనతము నెరుగమనస్సు సోపాధికము సంతుచితము కనుక విశ్వమందలి అన్నివిషయములను నరుడు

గ్రహింపగలడుట కేవలము అసంభావ్యము. కాని గేలీలియో భూమినిగూర్చి చెప్పినట్లు మనము మనమునుగూర్చి ఇది జంగము—సంతతి ప్రవర్తనమును సూతన శక్తిసావర్థ్యముల నిది కాలక్రమమున సంగ్రహింపగలదు. సూతన సత్యముగాని, సూతన భావప్రపంచముగాని, ఆకాశమునైపు వనము చూచునప్పుడు ఈదుకొనుచు వచ్చుచున్న ట్లగవడెడు క్రొత్తమక్కవల్లెమనకు జ్ఞానగమ్యమై ఇంద్రియవిషయపథమును పొంది మానవ మనస్సును వికసింపజేయుచున్నది. నిత్యబ్రహ్మ గదిలో కూర్చుండి దూరదేశవాస్తవములను ద్వారా నానము నేడు వినుచున్నామలేదా? అని నడువనలయున్నది. కనుక నేన న మెంతమానుకొనుటకు యత్నముజేసినను అజ్ఞాతముగు భావప్రపంచము, ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచములనుగూర్చి మనవిశ్వాసము మనలను వీడిపోతున్నది. కాంతూర్వ్యాలయములు, భృషినిచికులు, విద్యుచ్ఛక్తికరంగపరంపరలు, అణువులు, పరమాణువులు, స్ఫుంగిములు అనునవియే నా ఈ విశ్వమున నున్నవి? విద్యుచ్ఛక్తివృత్తాంతక యంత్రపాముగ్రి, అణుదర్శనయంత్రము, దూరదర్శనరసీయంత్రము మొదలగునవి సద్రూపగ్రహణార్థము మానవమానసికముచే నిర్మింపబడినవి. నరలు సత్యసూతావగాహనకు తాము చేయగలయంత్రము లివియేనా? మనస్సు తనస్వతంత్రమును తాను నిరూపింపలేదా? తన భావములవలన తనయందు సంజనితము లగు అలలను తాను గుర్తించి, ఏమారలోకములలో నున్నను మనస్సు మనస్సు అనోన్యము మాట్లాడుకొనలేనా? స్వగ్రహణయంత్రమున (Phonograph) పూర్వ ముద్దేశించి నేను నవ్వుచున్న భగవంతు లకు శాశ్వతముగా ముఖాయుగము నిశ్చయమున్నాము. చలదృష్ట స్వరూప గ్రాహణయంత్రమున (Kulerajagrophi) పూర్వపు శ్రేణియేకావర్ణియై అని నేడు నశించినను వాటి స్వరూపమును యధారూపమున స్థిరీకరించుచున్నాము. ఇవి యిన్నియు చేయగలిగిన నరుడు తనలో శాశ్వతముగ నిల్చి భాగములనదగిన భావోదేకమును, ఆధ్యాత్మజ్ఞానమును, పాదమును, వీర్యమును, మనోవికాసమును, బంధీకృతముగావించి ఆచంద్రాగ్రముగ నిలుపుకొనలేదా? అనుక్షణాభివృద్ధి నొందుచున్న మానవ మనోవికాసమును తిలకించినయెడల, ఇంద్రియగోచరమగు విశ్వముకన్న ఇంద్రియగోచరమగు విశ్వము సహస్రగుణితముగ సద్రూపమును కలిగియున్నదిని స్ఫురించును.

మహాభావ్యం సుబ్యా రాయుడు.

తుని (అనువాదకుడు)

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటిసు
 1926-27 సంవత్సరమునకు (కమిషనరుగారి కార్యాలయమునందున్న మాదిరి ప్రకారము) ఆరోగ్యశాఖకు గోదామహిల్లు సరఫరాచేయు హక్కు రిప్పన్ భవనమునందు 17-5-26 తేది మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు చెన్నపురి కార్పొరేషను కమిషనరుగారిచే బహిరంగవేలమువేసి విక్రయించబడును. ఏల కాలమందు నవాలుచేయదలచిన వారు రు. 250 లను ధరావత్తుక్రింద చెల్లించవలెను. జయమొందిననవాలుదారుడు రు. 1250లు ధరావత్తుక్రింద చెల్లించవలెను. యితరవిషయములు తెలియగోరువారు చెన్నపురి కార్పొరేషను ఆరోగ్య శాఖాధికారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. రిప్పన్ భవనములు } జె. వెంకట నారాయణ,
 11-5-1926 } కమిషనరు.

అచరభస్మము
 శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి సంస్థానమున సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. దయచిటిన్ అనే బహుముత్ర వ్యాధిని బోగొట్టి అందుండు తీవ్రపదార్థమును మాయముచేయును. వేడిని, దగ్గును, క్షయను బోగొట్టి కఫమును తగ్గించును. అనుపానవి శేషములచే నన్ని వ్యాధులను గడుర్చును. సహస్రపుటాధికమున కంటె హెచ్చుగుణవిచ్చును. ఉపయోగించు విధము మందుతో పంపబడును. 212b వెల రులం 1 కి రు. 5-0-0-0 లు. 2
మేనేజరు, ఆర్డర సాయనకాం,
 214 ముక్త్యల. (కృష్ణాజిల్లా)

విలువయగు వస్తువులు
బహుమానము
 మా బొంబాయి ఆత్మస్వము 4 సీసాలు (ఒక్కొక్కటి 0-8-0) నాలుగు రెండు 2-0-0 రూపాయలు కొనువారికి యీ క్రింది వస్తువులు ఏభయ్యలులేక పుచితముగ పంపబడును. 1 అండ మగు చేతిరుడ్డ 1 సిగరెటుకేసు 1 వాసనసబ్బు 144 బ్లూ బాక్ యింకిమాత్రలు 1 ఫౌంటెన్ కలము (డాపర్ తో సహా) క్లెప్ కలిగినది 12 స్టీలుముక్కలు 1 పెన్నలు 1 కత్తి 4 సీసాల ఆత్మస్వము వెల రూ. 2/- పోస్టుభర్త 0-8-0 కొలది సెట్టు మాత్రమేవున్నవి.
 Messrs Indian Stores
 26 Baburam Ghose Lane, Beadon St. Calcutta
పరలోకరహస్యములు
 యధార్థము అత్యద్భుతము ఇనిసరకెవ్వరును ఎరుగని అపూర్వ తెలుగు గ్రంథము ఇందనేక పరలోక వింతలువివోదములు చిత్రచిత్రములు రహస్యములు రూపులతో వివరింపబడినది, మరణాంతరహాసము లనేకమాలిదివర కెవరికి తెలియనవి యిందు ప్రచురింపబడినవి ప్రతివారును మామటను నమ్మిచదివి తీరవలెను పోస్టేజి కాక ప్రతివెల రూ. 1-0-0
 ఆధ్యాత్మికవిద్యాలయం
 గర్భాం-చీపురపల్లి పోస్టు-విశాఖపట్నం జిల్లా.

మలయచందనము
నెగరోగమునకు కుతారము
 పథ్యము లేదు పిచికారితో పనిలేదు మూడుపూటలలో తప్పక గుణము కనబడును ఒకడబ్బాతో వ్యాధినియ్యూముగును. రాజకుటుంబముల నిమిత్తము కనిపెట్టబడినది వెల డబ్బా 2-4-0. దీనికనుపానము రసవల్లెలము రూ. 2-0-0 రెండును ప్యాకింగువలె రా ఖర్చుల 8-0-0 2482
 గంధర్వ చార్మన్ రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
 1-లో భాగము — వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి ననుభవసిద్ధముగా ములభముగా చేయదగిన 600 యోగములును గల వైద్యగ్రంథము 1-కి రు. 1-4-0, పి. పి. 0-4-0
 2-భాగము. — శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖజ్జలి ఔషధములు, ఆసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు. మొ|| 610 యోగములు, అనుభవముగా చేయు పద్ధతులతో యున్నది (8) 8851 1-కి రు. 1-12-0; పి. పి. 0-8-0-0. పి. పి. 1 అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేసి నెల్లూరుజిల్లా)
 వేనవికాలములో పుచ్చుకోతగిన హల్వా

కూష్మాండ లేహ్యము
 సమస్త వైద్యములు నిక్కాకలు పోగొట్టి యింద్రియ బలము రొమ్ముపుష్టి కలుగజేయును అశేకులచే గుణముచేసినదని యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నాము. శేష డబ్బీ రు. 2 లు
పట్టాభిరామ వైద్యశాల
 (రాయవరము) గోదావరిజిల్లా
 3 నెలలవరకు మాత్రమే 2700.

గ్రహణిమాత్రలు
 20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0
 కాన, తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జి మొంగునవి గలవా రందరు ఈ తైలమును ఒకసారి వాడి చూడగోరవము. దీనిని రాచిన మంటయండదు. చర్మము నలువెక్కుదు. పుండు పడదు. వెలస్వల్పము. ఫలమధికము.
సుఖభోగి మాత్రలు
 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.
 కొరుకు సహమేహములకు ఈమాత్రలు బాగుగ పనిచేయును. వీటిని తినుచు పుండుపెసినవోట తైలమును రాయలయును. ఇవిరక్తకుద్ధికి మేహకాక జాడ్యములు గూడ ఉపయోగించును. అమృతాంజనం షిహో, నుదరాసు - మోఖాయి

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926-వ సం. మేసెల 14-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

చనియ్యలు కా 1-8 రు 49 0 0 మొదలు 56 0 0 వరకు		
చింతమణిపల్లెలు		
తనము తెనాలిని ,, వ 48 గలది రు 12 8 0	18 0 0	
తెనాలిని ,, దిటా ,, 14 0 0	15 0 0	
దిట్టి ,, దిటా ,, 15 0 0	16 0 0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-8 ,, 8 12 0	9 0 0	
శుభ్రము ,, ,, 20 0 0	24 0 0	

2. ధాన్యము వస్తులు

కందులు బస్తా 1-8 రు 205 ,, 11 8 0	12 8 0	
తెనాలి ,, దిటా ,, 12 8 0	13 8 0	
తెనాలి ,, దిటా ,, 14 0 0	15 0 0	
మినుములు ,, దిటా ,, 16 18 0	0 0 0	
జీలపలు ,, ర 164 ,, 8 8 0	9 0 0	

3. నూనెవస్తువులు

శుభ్రమున కా 1-8 ,, 150 0 0	152 0 0	
తెనాలి కా 1-8 ,, 14 0 0	25 0 0	
కొంజాపురంబేరు నెనగవచ్చుకా 1-8 ,, 58 0 0	59 0 0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 54 0 0	56 0 0	
బేరు నెనగనూనెగానుకా 1-8 రు 180 మొదలు 126 0 0		
అముదము కా 1-8 ,, 92-8-0	98-0-0	

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాంతకగుళు కా 1-8 ,, 75 0 0	80 0 0	
కూరకగుళు ,, ,, 85 0 0	40 0 0	
మిరకకాయలు(గుంటూరుది)కా 1-8 ,, 115 0 0	180 0 0	
గుంటూరుపూయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-8 రు 40,45		
కాశీనా నీలిపూయకట్టు ,, ,, 50,55		
తెల్లము కా 1-8 రు 40 0 0	60 0 0	
పింతవందు కా 1-8 ,, 24 0 0	50 0 0	

ఇనుము.

వట్టారకం కా 1-8 ,, 81,0 0	88 0 0	
చదరం ,, 82 0 0	87 0 0	
రత్తం ,, 80 0 0	82 0 0	

6. లోహములు

నంది 100 కులంకె ,, 68 0 0	70 0 0	
అంగారము, కులము 1-8 ,, 21 4 0	21 8 0	
నవరము 1-8 ,, ,, 18 8 0		
ఇక్రడి కా 1-8 ,, 263 0 0	268 0 0	
రాగి దిటా ,, 264 0 0	268 0 0	
అస్కావర్కెర 225 బాకీ గలది ,, 88 12 0	84 12 0	

7. దూది

బొంబాయిబస్తాకాదన 1-8 రు 8 0 0		
వల్నడు దూది ,, ,, 0 0 0		

8. నూలు

పుక్కురు యేనుగ నం 8 1/2 నెట్టె 1-8 ,, 6 0 0		
కూకేయేనుగ నం 20 ,, 7 8 0		
నం 20 తెన్ని సింహం యూకె ,, 8 0 0		
నం 22 ,, ,, 8 2 0		
నం 12 1/2 తెన్ని పర్కను ,, 6 8 0		
నం 14 1/2 ,, ,, 7 0 0		
నం 12 1/2 అలెన్సు ,, 6 0 0		
నం 12 1/2 పాండిచేరి ,, 6 4 0		
నం 14 1/2 ,, ,, 6 6 0		
నం 12 1/2 క్వింకా కృష్ణ ,, 5 15 0		
నం 14 1/2 ,, ,, 6 2 0		
నం 10 1/2 కోయంబుత్తూరు ,, 5 8 0		
నం 12 1/2 ,, ,, 6 4 0		
నం 14 1/2 ,, ,, 6 11 0		
నం 18 1/2 గోక ,, 5 2 0		
నం 20 గోక ,, 7 10 0		

ముఖ్యము

మాసిహుల్ ముల్క్ హుచ్. ఎమ్. అజ్మల్ ఖాన్ గారి అధ్యక్షతక్రింద 12-3-1926 తేదిన జరిగిన జూబిలినధయందు తెలుపబడిన ప్రకారము ప్రస్తుతము

అమృతధార మూడవవంతు ధర ప్రకారమును ఇతర ఔషధములు, పుస్తకములు సగము ధరవంతున 31-5-1926

తేదీవరకు విక్రయించబడును. దరఖాస్తుపంపిన పూర్తి క్యాటలాగు పంపబడును. 3 సైజులలో అమృతధార బుడ్ల గలదు.

ఇదివరకుండిన ధర రు 2-8-0, 1-4-0, 0-8-0 ప్రస్తుత ధర రు 1-14-0, 0-15-0, 0-6-0 ఆలశ్యము చేయుటవలన ఈ అపూర్వమైన సమయమునందు చేకూరు లాభమును పొగొట్టు కొందురు.

తపాలా అండు తంతివిలాసములు

"AMRITDHARA" LAHORE

శ్రీలక్ష్మీ వర్క్స్ సోల్ ఏజెంట్లు
మంచిపనితరము! సరసమయిన మజురి

సకాలమునకు సగలు తయారుచేసి యిచ్చుట

వారి స్వలాభముకొరకే ప్రతియొక్కరున్న దీనిని గమనింపవలయును అన్ని విధములయిన బంగారుసామానులు. గాజులు, గొలుసులు, కానుకపేర్లు, వడ్డ్యాములు, నాగవత్తులు, పుంగరములు వగైరా సగలున్న చెంబులు, లోటాలు, కప్పులు, పెండిసామానులు, కుంకుమభరిణి మొదలు నీళ్ళపొనుకొనే పెద్దఅండాలువర్క్స్ సకలవిధమైన సామానులు ప్రస్తుత నాగరికతనుబట్టి అందముగాను శుభ్రముగాను తయారుచేసి యివ్వబడును.

తంతివిలాసం. } పొందయితరు, మే. సత్యనారాయణాచారి.
"సత్యవర్క్స్" } నెం. 2/19 కోపు వెంటటాచలయ్యర వీధి, మద్రాసు.

మీ డీవితరహాస్యము జీ వి త ర హాస్యము మీ ధవివ్యజ్ఞీవితరహాస్యము

అంజనాలయము

లోనే తెలిసికొని ఆయత్తపడుడు! అనందించుడు కష్టసుఖములు, భోక్తృశ్రమములు, విద్యాయుగము జయాపజయములు వేయెల మీ డీవితరహాస్యవంతులయిన అంజనాలయమున గన్నులకు గట్టిపట్టు ప్రదర్శింపబడును వ్రాసిపంపబడును జాతకములున్నవారు, జాతకములు వ్రాసిపంపవలెను లేనివారు తొమ్మిది అక్షరములు వ్రాసి పంపినచోలును జీవితరహాస్యశోధన ప్రశ్నకు రు 1-0-0 ముందుగా మణి మార్గము చేయవలెను తక్కిన వివరములు వ్రాసిన తెలుపును

వి. యన్. యన్. శర్మ, అంజనాలయము, రాజమండ్రి.

కాసు బంగారమునకు, సీనువెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మావద్ద పలుకకముల లోలాములు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయిములు, మొలత్రాడులు, టంబర్లు, మొదలగునవి తయారుగన్నవి వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు.

ప్రొప్రైటర్లు:- కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండుబదరు.

ది ఆంధ్రజ్యోతిరీ మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్ క్వార్టర్లు: బెజవాడ. 1597 (3) 1149 బ్రాంచి: 51 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

ది ఆంధ్ర కర్తాగారము లిమిటెడ్, గుంటూరు

ఎలక్ట్రిక్కు లయిటింగు స్కీము స్థాపించుచున్నాము

50000 షేర్లు

షేర్లు వకటింటికి 10 రూపాయలు మాత్రము.

ఇప్పటికి కొన్ని షేర్లు అమ్మితిమి, షేర్లుగావలసినవారు క్వెరలో దీనుకొనవలెను ఎలక్ట్రిక్కు లయిటింగు

స్కీము స్థాపించుటవలన షేర్లదారులకు, ఎక్కువ లాభము గలుగును

క్రొత్తషేర్ల వేయించుటను, అన్ని జిల్లాలలోను, స్వతంత్ర గ్రామములలోను, రంగూరు, సింగపూరు వగయి

రాలలోను ఏజెంట్లుగావలయును ఏజెంట్లకు మంచికమీషను యివ్వబడును

షేర్లకుగాని, ఏజెంట్లపదవికి గాని, మాకంపెనీ యింజనీయు, యస్ జి రాజగారికి వ్రాసువలయును,

హెడ్ క్వార్టర్లు గుంటూరు,

నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు,

M A (Fos), I P Edu Bat-at, మేనేజింగ్ డైరెక్టర్

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహ సినా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అప్పటమైన చ్యవనప్రాస 2426

(సుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేద ఔషధము) పరిశుద్ధతకు, లో పరహిత్యమునకు పూచీ యివ్వబడును.
ఈ దిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు తప్పక మంచి గుణమిచ్చునట్లు పరీక్షచే రూఢియైనది.

దగ్గు	ఉబ్బసము	విస్తారముగా పనిచేయుట
జ్వరము	క్వాసకృచ్ఛము	ఎదుగకుండ జేయుట
రొమ్మ పడికెను	చిక్కిపోవుట, దుర్బలత్వము	కృశింపచేయు వ్యాధులు మొదలగునవి

కారణమును మంచి స్థితిలో నుంచును సులభముగా జీర్ణముగను. కాలప్రవర్తిని సరిగా నుంచును
మిక్కిలి ఒకరమైనది మంచి రుచికలది ఎంతధర యిచ్చినను యంతకంటెను శ్రేష్ఠమైనది దొరకదు ఎంత నయ
స్వనం దైనను ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగిన శ్రేష్ఠమైన టూనికు కాడ్‌లిస్‌ నూనె కంటెను శ్రేష్ఠ
మైనది 20 తలము (40 దినములకు సరిపోవు) ఔషధము. వెల రు 2-8-0

KALPATARU AYURVEDIC WORKS,
Head Office—94 G. EY STREET, CALCUTTA
Agents for the Madras Presy —ANDHRA AYURVEDIC PHARMACY LTD.,

ఒక నెలవరకుమాత్రము

అసలు ధర రు 14 సగము ధర రు 7

అండ్‌రస్‌త్రిక వం. దారులకు మాత్రమే

మాయొక్క 22 కారెట్టు రోల్డ్‌గోల్డు బంగారువన్నెగల గడియారములు లోపలమాత్రమే పదివందన్నరములకు ఉత్తరవాదము యివ్వబడును అని, అచ్చొత్తించియున్నార ప్రతిగడియారముతోను ఒక అంపమైన పట్టుపట్టు యినాముగ యివ్వబడును

ధర 1 కి రు 7.

స్వానుహవును, తపాలుపెట్టె 508 సి టి మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

(3421) పవలుగారి అమోఘమైన గెనో నెగరో గమునకు అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధిగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణ ప్రసవము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చికిరిన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గున దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు 1-8-0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగ్‌నకై వ్రాయును
ఉత్తము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మాన శోల్లాసినీమాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

జలనులభము! (ప్రాణువులన్నియు ప్రశ్నోకము) సూమధికము. శరీరములో ఉష్ణాధిక్యము కలిగిడి శైత్యకాంతి కీమాత్రము దివ్యామృతము అక్షరము. ఆర నిశ్చలించెనా, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పక్కలు, వాల్చుషులు, కిరము, శ్రేణు, అగ్గులు మొదలగువానిచందు గడిగడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును కుంఠితో గర్భితులను చేయును.

ఈమాత్రము వేదాంతసామ్యము కంటే సేమగృహము ఎందు అనేక ఔషధము చేరిన అశుభముగల ఔషధ మగుటచేత దీని మాత్రము మేల చేపువచ్చును ఒక్కసారి వాడెదామి సేదను చేయించును

ఉదాహరణ — (1978)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
రావు రిడుడొలు, ఎలకుగ్గు, కృష్ణా జిల్లా, చిహ్నాశ్రమము, మోజులూరు, ఢిల్లీ

Zama

విజంట్టు కావలెను

తలనొప్పి, యికాపుయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులకు ఒక క్షణములో పోగొట్టుకల ఖ్యాతిజేందిన “జామా తైలమునకు” సమమగు మందు కేరది యు లేదు చాల మోగ్గతాపత్రకలకు సాందియన్నది బడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు

అమర్‌చెందు, శోహాచెందు
యింగ్లిషుమందులు సలకరులు నల్ఫారిక్,
నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,
నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మదరాసు